

Naročnina mesečno
25 Din, za ino-
stano 40 Din — no-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2090 — nočna 2994, 2994 in 3090

Izbaja vsak dan sjetraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2990

500 let demokracije

Med tem ko po vsej Evropi odmevajo pa-
radni koraki fašističnih četnikov in si uji-
hovi vodje čedalje bolj lastijo pravico, da
podvržejo nadzorni oblasti države sleherni
gib človeškega bitja in vdirajo v imenu vse-
mogočne države v najbolj sveta zatišja člo-
vekovih duhovnih svoboščin, češ da je so-
dobni človek preomejen, da bi mogel sam v
svobodnem pristanku na omejitve, ki jih na-
laga družabno življenje, urediti svojo usodo,
slavi švedski parlament 500 letnico svojega
obstoja. Zdi se, da smo posvetili premalo po-
zornosti temu redkemu in velikemu dogodku,
ki se s tako ostrino odbija od temnega ozadja
sodobnega fašističnega družboslovja in je
najbolj učinkovita kritika vseh filozofov, ki
bi radi naše občestvo življenje, zanikajoč
sleherno ljudsko pravico, organizirali tako-
rekoč pod poveljstvom vsega, absoluti-
stične države.

500 let, to je dolga doba. Zadostuje, da se
v njej narodi porajajo, postanejo veliki in
zopet izginejo. Daleč tja nazaj sega, v tista
stoletja, ko je ostala Evropa še stokala pod
najrazličnejšimi absolutizmi in ko je še celo
v Franciji bilo treba 300 let, predno je ljud-
stvo v srditem navalu izvojevalo najprej do-
ma, nato pa tudi drugo pravico do življenja
tistih svoboščin, ki jih je človeškemu bitju
zapisalo večno naravno pravo, a jih je v
grdem izkoriščanju in zlorabljanju fizične
sile človeku odvzel človek. A vseh teh pol-
stisoč let je na švedskem državo vladalo
ljudstvo, si postavljalo svoje oblastnike in jih
odstavljalo, si dajalo nove zakone in jih zo-
pet odpravljalo, ne da bi smel in mogel
kakšen zgodovinar le zasumiti, da je to bilo v
škodo švedskega ljudstva, njegovega kulturne-
ga napredka in njegovega materijejnega
blagostanja.

Dne 27. majnika 1435 je rudar Engelbrekt,
ki je na čelu kmetijske vojske napodil Dance
iz švedske dežele, sklical prvo ljudsko za-
stopstvo v Arbogi. Prišli so zastopniki stan-
ov, plemstva, duhovščine, meščanstva in
kmetov ter v svobodnem glasovanju ustano-
vili prvi državni zbor, izvršilno oblast pa
izročili kralju, kadar so jih imeli, sicer pa
državnim upraviteljem. Do l. 1521 je trajala
ta absolutna oblast ljudskega zastopstva.
Imenovanega leta je Gustav Vasa ustanovil
stalno kraljevo dinastijo, ki si je prilastila
oblast, da sklicuje državni zbor v svojem
imenu, toda niti takrat ni bilo govora o tem,
da bi mogel vladati kralj, ki ga ni potrdila
skupščina stanov. Ko so kmetje po drugih
evropskih državah bili še dolga stoletja ro-
bovi in zaslužnjaki plemstvu, so bili na šved-
skem že odločujoči činitelji v državi. To je
trajalo do kralja Karla XI v drugi polovici
17. stoletja, ki je medsebojne spore med sta-
novi izkoristil in ustanovil prvič po 300 letih
absolutističen režim, ki je trajal do l. 1720, ko
so se stanovci dvignili iz svoje nemoči ter si
pripobili nazaj svoje starodavne pravice.
Kralj Friderik so l. 1720. dovolili zasesti
prestoletje pod zelo težkimi pogoji, ki so kra-
ljevo oblast omejili do skrajnosti. Njihova
moč je v naslednjih desetletjih še vedno na-
raščala in ko je zasedel prestol Adolf Frede-
rik l. 1751., je moral prisesti, da se bo pokoril
sklepom državnega zbora, ki je postal
vrhovna oblast in je vladal s pomočjo od
njega odvisnih državnih uradnikov.

Takrat že, torej 50 let pred francosko re-
volucijo, so se v švedskem parlamentu začele
razvijati stranke v modernem pomenu be-
se. Stranka »klobukov« je predstavljala
konzervativno plemstvo in od njega odvisno
meščanstvo, stranka »čepice« pa radikalnega
kmeta, razboretega trgovca in velik del du-
hovščine. Do začetka 19. stoletja sta izme-
noma vladali stranki »klobukov« in »čepice«
ne da bi se bila smela dinastija kolikor toliko
mešati v državne posle. Le za kratko dobo se
je Gustav III. posrečilo, da je vsled neso-
glasij med stanovci, izvojeval novih pravic za
krono in si podvržal državni zbor, si prisvojil
pravico imenovati njegove člane in ga kli-
cati celo na odgovor. Toda državni zbor je
tudi v tej dobi ohranil izključno pravico do-
ločevanja davkov, predlaganja novih zakono-
v in odločevanja o vojni in o miru. Toda
pod Karlom XIII. so stanovci kralju vsilili
novo ustavo (1808), ki je državnemu zboru
vrnila mnogo ukinjenih pravic, med njimi
tudi pravico, da je smel zavračati vladar-
jeve predloge. Z zakoni l. 1865 in 1867 se je
stanovski državni zbor končno s samostojnim
sklepom spremenil v parlament s dvema zbor-
nicama, kjer so kmetje takoj spočetka dosegli
odstranitev vseh še obstoječih privilegijev,
ki so jih imeli drugi stanovci. Zadnje spre-
membe v parlamentarnem življenju izvirajo
iz zakonov l. 1909 in 1921, ko je švedski par-
lament dobil nazaj v moderni obliki vse pred-
pravice, ki jih je imel pred 500 leti, ko se je
prvič sestel, in zopet v začetku 18. stoletja,
ko je zlomil kratko absolutistično dobo
Karla XI. in Karla XII.

Delovanje ljudskih pravice torej tudi v
tem polstisočletju ni bilo vedno uravnovešeno
in enakomerno: dobe neomejene ljudske vla-
de prekinjajo poskusi samooblasti in tlačitve
ljudskih pravic. Toda glavna tendenca, ki se
zopet in zopet uveljavlja v zgodovini šved-
ske države, je, da odločuje o državnem živ-
ljenju ljudstvo samo, ljudstvo, razdeljeno v
svoje organske stanove spočetka, pozneje pa
ljudstvo, ki prihaja do izraza v svobodno
izbranih političnih strankah in opredelitvah
na podlagi svobodne izbire politične misli in
političnega zastopstva. Temeljna poteza te
čudovite zgodovine 500 letne demokracije na
švedskem je, da ljudstvo v dobah razočaranj,
ko so njegovo slučajno slabost izkoristili
samooblastni vladarji, tega stanja nikdar
ni priznalo, ampak je v optimizmu, ki ne
šteje po letih, niti po desetletjih, ampak po
stoletjih, ohranilo neskaljeno zavest o svojih
pravicah in vzdržalo od rodov do rodov voljo,

Schuschnigg odgovarja Hitlerju

„Avstrija je pripravljena, da takoj prijateljsko uredi odnose z Nemčijo“

Avstrijski kancler Schuschnigg

Dunaj, 29. maja. TG. Včeraj je madžarski mi-
nistrski predsednik začel smernice madžarske
zunanje politike in označil pogoje, pod katerimi
bi mogel sodelovati pri ozdravljenju razmer v Po-
donavju. Za generala Gömbösa je za Podonavje
edino odredila črta, ki pelje iz Varšave na Dunaj,
v Budimpešto in v Rim. To črto je treba povezati
z Berlinom.

Danes se je oglasil avstrijski zvezni kancler
in na podoben način izpovedal načela avstrijske
zunanje politike v vprašanju avstrijske neodvis-
nosti in z ozirom na prizadevanja za podonavski
pakt. Med tem ko postaja vedno bolj jasno, da je
general Gömbös s svojim govorom razkril
dejstvo, da se danes še tajnega nemškega
protinačrta proti obstoječemu ita-
lijansko-francoskemu podonavskemu
načrtu in s tem javno povedal, da soglašajo
z nemškim protinačrtom, se je avstrijski zvezni
kancler skrbno izogibal, da bi v svojem govoru
stališče tako jasno označil. Dr. Schuschnigg je v
svojem govoru sicer povsem jasno podčrtal, da od-
klanja nemško zunanjo politiko, dokler ne bo pri-
znala Avstriji pravice do samostojnega neovirane-
ga obstoja, s ravnotako skrbno se je izogibal vsa-
kemu napadu na nemške narodne socialiste. Dr.
Schuschnigg želi, da postanejo odnosi med Nem-
čijo in Avstrijo normalni, kakor morajo biti od-
nosi med dvema bratskima nemškima državama.
V Evropi je prostora za dve nemški državi, je
dejal, in naj Nemci ne dajejo Evropi strahotnega
zgleda bratskih prepričkov, ki služijo le drugim ko-
ristim. Avstrija je pripravljena sprejeti vsako po-
nudbo po normalizaciji, pod pogojem, da se Av-
striji prizna neovirana pravica do samostojnosti v
notranji in zunanji politiki, kakor gre neodvisni
državi, toda do zdaj takšne ponudbe še ni spre-
jela. Dr. Schuschnigg se je zahvalil Italiji za vso
izkazano pomoč v težavnih urah, predvsem pa za
njeno zadržanje, ki je dokazalo, da Italija ni ime-
la in ne bo nikoli imela namena vmešavati se v

avstrijske razmere. Dr. Schuschnigg je nadalje
izrazil željo, naj bi podobna ustavna ureditev vseh
treh držav, Italije, Avstrije in Nemčije, pomagala
do končnega sporazuma. Tudi avstrijski kancler
je zahteval popolno pravico do oborožitve in uki-
nitve vseh pogodbениh omejitev v tem pogledu,
toda on bo čakal na Zvezo narodov in tudi če bi
Zveza narodov tej želji ugodila, bi Avstrija še
ne uvedla splošne službene obveznosti in bi si na
drugi način pomagala, da si oskrbi armado, ki ji
je potrebna za njeno varnost.

To, kar zahteva Avstrija, je končan kancler, je
mogoče spraviti v tri enostavne zahteve: 1. ravno-
pravni postopek, 2. priznanje ravnopravnosti, in
3. ravnopravnost glede nacionalne časti. O vsem
drugem se je mogoče z Avstrije pogajati, le o teh
treh točkah ni kompromisa.

Nemčija bo priznala Avstriji državno samostojnost?

V tukajšnjih političnih krogih so mnenja, da
obstoja zveza med potovanjem generala Göringa
po Balkanu, govorom generala Gömbösa in govo-
rom zveznega kanclerja. Ni se mogoče ubraniti
vtisu, da je Nemčija pripravljena dati
izjavo, da bo pustila Avstrijo pri mi-
ru in da bodo s tem dani čisto novi pogoji za
ureditev Podonavja na podlagi nemškega načrta,
ki sta ga očitno že imela pred se-
boj Gömbös in Schuschnigg, ko sta
svoje govore pripravljala.

Česar Laval ni videl Sovjeti iztrebili Ingrijce

Znano je, da je vsak član Zveze narodov obve-
zan, da spoštuje pravice svojih narodnih manjšin.
To velja tudi za sovjetsko Rusijo, ki je to dolžnost
sprejela nase, čim je stopila v ženevski areopag.
Vendar pa sovjeti delajo v tem oziru, kar hočejo,
in uničujejo cele narode, ako so napoti njihovi po-
litiki. Med drugimi so se moskovski tirani spravi-
li tudi na Fince.

Potem ko se je Finska odcepila od Rusije, sta
od Fincev ostali v mejah Rusije samo dve plemen-
i: Kareli vzhodno od Finske, in Ingrijci, ki prebi-
vajo južno od Finske ter se razprostirajo na za-
padu do estonske meje. Karele, nadarjeno finko
pleme, med katerim je nastal znani finski narodni
epos »Kalevala«, so sovjeti skorje iztrebili. Ingrij-
ci pa, ki stanujejo v bivši carski provinci Petro-
grad, so prišli na vrsto sedaj. Ingrijci tudi carji
niso mogli docela raznaroditi. Držijo se še po ve-
likem delu svoje finske narodnosti in luteranske
vere. So zelo nadarjeni in so tudi pod carji imeli
svoje šole ter so ohranili svojo narodno kulturo.
Precejšen del se je sicer popravilavil in porušil,
vendar pa so tudi pravoslavni Ingrijci ohranili
svoje osebine. V vojski med Finsko in sovjetsko
Rusijo, ki je bila končana leta 1919 z mirom v
Tartu, se je morala Finska odreči tako Karelcem
kakor 150.000 Ingrijcem. Zadovoljiti se je morala z
zagotovilo sovjeto, da bodo Ingrijci v smislu
sovjetske ustave dobili pravico, da osnujejo svojo
narodnostno republiko, kakor jih imajo drugi na-
rodi Rusije.

Do tega pa ni prišlo. Teror Čeke in GPU je
preprečil, da bi mogli Ingrijci svobodno odločiti o
svoji republiki, oziroma samoupravi. Vrh tega so
sovjeti začeli z uničevalno borbo proti luteranski
cerkvi, zaprli so skoro vse njihove cerkve, pastirje
pa izgnali v Sibirijo, kjer so v raznih ječah severa
pomrli, oziroma počasi umirajo. Dokler ni prišla
kolektivizacija, so Ingrijci vsaj lahko živeli kot
mali posestniki, ki so imeli 4—8 ha zemlje. S ko-
lektivizacijo pa je bila večina posestnikov depor-
tirana, češ, da so »kulaki«, to je »btržujci« in »ode-
ruhi«. L. 1931 so kar 8000 Ingrijcev v živinskih
transportih spravili v Sibirijo na prisilna dela. Pa
tudi potem tega narodni sovjeti niso pustili pri
miru. Kar sistematično jih pošiljajo tja gori na

Novajo zemljo, kjer sploh ni mogoče živeti sredi
ledu in mraza, ali pa v Turkestan, kjer podlegajo
tropski klimi. Moskva se je zarotila, da to zavedno
pleme uniči, ker ji je njegova rodna vera in na-
rodna zavest napoti, ki se ne more prilagoditi so-
vjetskemu nazoru o svetu in družbi.

Finska je opetovano opozarjala Evropo, kaj se
godi z njenimi rojaki v sovjetski Rusiji. Čl. 19.
pakta Zveze narodov določa kazenske sankcije proti
državi, ki bi se pregrešila zoper osnovne človečan-
ske pravice svojih narodov. Toda evropske velesile
zapirajo oči, da ne vidijo krivic, ki jih dela sovjets-

Flandin pred padcem Naslednika iščejo

Flandinu se povračuje izdajstvo nad Doumergueom

Pariz, 29. maja. c. Razpoloženje po včerajšnji
debati v parlamentu je bilo najprej zelo optimi-
stično. Posebno se je poudarjalo, da se je vlada
hotela na vsak način izogniti politični borbi in je
zato borbo za frank prepustila predvsem finanč-
nemu ministru. Kakor pa je bila ta poteza na prvi
pogled taktično spretna, je bila vendarle tudi usod-
na, ker se je moral celo finančni minister spustiti
v obravnavanje problemov, ki so predvsem no-
tranjepolitičnega značaja. Tako se vidi iz tega, da
so predvsem gospodarski krogi ugodno sprejeli
včerajšnja vladna zagotovila, pač pa so nekateri
uvidnejši politiki začeli postajati nezaupni. Tako
je danes dopoldne ostala pariška borza popolnoma
mirna in osrednja francoska trgovska zbornica v
Parizu je sprejela resolucijo, v kateri soglasno
brani vladno politiko.

Med poslanci je bilo dopoldne razpoloženje še
dovolj dobro. Samo voditelji nekaterih skupin v
parlamentu so se izognili slehernim izjavam. Ko je
opazil Flandin, da postaja položaj zapleten, je sam
prišel v parlament in tam dajal poslancem po-
mirujoče izjave. Dočim pa je včeraj vlada še iz-
javljala, da bo izvajala posledice, če bi njen pred-
log propadel že pred finančnim odborom parla-
menta, je danes Flandin hotel spremeniti to svoje
bojevito stališče v mirno zagotavljanje, da se ne
boji sodbe naroda.

Borba s parlamentom

Borba med Flandinom in parlamentom pa se je
začela danes dopoldne ob 10 v palači Matignon,
kjer domuje Flandin. Flandin je tja povabil vse fi-
nančni odbor francoskega parlamenta in pred tem
odborom podajal pogosta zagotovila in razlage,
kako si zamišlja finančno avtokracijo, ki ne bi
smela biti politična diktatura. Flandin je članom
odborna izjavil, kako misli pobijati spekulacijo in
kako hoče vpostaviti gospodarsko ravnovesje, a
tem, da bi znižal davke, pa prav nič znižal plač
uradnikom in pokojnim bivšim bojevnikom. Ko pa
je uvidel, da njegove izjave članom odbora ne gre-
do preveč na srce, je izjavil, da bo jutri osebno
pred parlamentom branil svoje predloge, tudi če
bi se večina odbora izjavila proti. Dasi je bolan,
hoče vendar sam pred parlament.

Finančni odbor odklanja

Po tem sestanku s predsednikom vlade se je
pesimizem med člani finančnega odbora še po-
večal. Predsednik finančnega odbora Malvy je
sklical sejo finančnega odbora za popoldne ob 3
v parlamentu. Razpravljanje odbora je trajalo zelo
dolgo in se je zaključilo zelo senzacionalno. Ve-
čina finančnega odbora je Flandinove pooblastit-
vene predloge odbila. Proti Flandinu je glasovalo
25 poslancev, za Flandina pa samo 15, 9 članov
odborna se je glasovanja vzdržalo. Vest o izidu gla-
sovanja v finančnem odboru je delovala porazno
v vladnih krogih. Vpoštevati je namreč treba, da je
politični ugled finančnega odbora v francoskem
parlamentu zelo visok. Zato je treba taka glasova-

ska Rusija narodom, ki niso zagrešili ničesar dru-
gega, kakor da hočejo ohraniti svojo narodnost in
vero. Toda kako bodo velesile zasigurala mir, za-
radi katerega sklepajo vse mogoče pakete, če pa ru-
sijo edino podlago, na kateri se more mir trajno
zgraditi, to je pravičnost!

Na to je bilo treba svet opozoriti posebno se-
daj, ko so francoski svobodomisli tako ponosni
na prisrčne stike s sovjeti, ki so jim sveto obljubili,
da bodo ustavili komunistično propagando v Fran-
ciji. Kako so sovjetom »svele« obljube in obveze,
to nam med drugimi brezštevilnimi primeri nazor-
no kaže tudi iztrebljanje Fincev, ki je v najjas-
nejšem protislovju z obvezami, katere so sovjeti
sprejeli z vstopom v Zvezo narodov.

nja v finančnem odboru smatrati kot pravdorek
nad vlado. Le malo vlad je moglo vzdržati v borbi
proti finančnemu odboru.

Ulica pripravljena

V zborničnih hodnikih krožijo najrazličnejši
glasovi. Tako se trdi, da se od danes dalje naha-
jajo pod vodstvom bivšega policijskega prefekta
pariške policije Chiappa v stalni alarmni pripravl-
jenosti vse desničarske borbene organizacije, ker
so marksisti izdali nalog, da naj bodo v pripravlje-
nosti njihove organizacije.

V političnih krogih prevladuje izrazito krizno
razpoloženje. Že se omenja Flandinov naslednik.
Imenujeta se predsednik zbornice Bouisson in La-
val. Zelo se dvomi, dali bi Laval v teh časih hotel
prevzeti nase težko in odgovornost polno pred-
sedništvo vlade.

Beg franka traja dalje

London, 29. maja. b. Beg franka traja dalje,
celo v ostrejši obliki, čeprav je včeraj stopil v ve-
lavo fond za izenačenje valute. Po nalogu vlade
so se vse banke vzdržale vsake baisse-spekulacije
s frankom. Včeraj popoldne so prepeljali pet ton
zlata v letalu iz Pariza v London. Mnogi Francozi
prihajajo, kakor poročajo časopisi, v London s ko-
vanimi zlatniki in z zlatom v palcih ter kupu-
jejo angleške funte.

Pariz, 29. maja. b. Z letalom so včeraj pre-
peljali v Bruselj 940 kg zlata, v London pa 5056 kg.

★

Izmenjava naših in romunskih učiteljev

Zagreb, 29. maja. V Vrhu je bil med pred-
stavniki jugoslovanske in romunske vlade podpisan
sporazum glede izmenjave učiteljev. Prisoten
je bil g. Milutinović, načelnik oddelka za manj-
šinske šole v prosvetnem ministru in dr. Jo-
nescu iz Bukarešte. Dogovorjeno je bilo, da pri-
spe na romunsko šolo v Jugoslaviji 17 učiteljev iz
Romunije, na drugi strani odpolje Jugoslavija 17
učiteljev in enega učitelja na jugoslovanske šole v
Romuniji. Jugoslovanske učitelje bo izbral banat-
ski škof dr. Jurij Letić, ker so šole v Romuniji
konfesionalne. Romunija pošlje povsem mlade
moči. Romunski učitelji bodo prejeli plačo od
naše vlade, a poleg tega dodatek od romunske
vlade. Vsaki dve leti službe jim Romuni štejejo za
tri leta. Na naših šolah v Banatu je 67 oddelkov z
romunskim učnim jezikom. Ta dogovor je v zvezi
s splošno pogodbo, ki je bila sklenjena nedavno
med Romunijo in Jugoslavijo glede pravic naro-
dih manjšin.

Pariz, 29. maja. b. Romunski zunanji minister
Titulescu se mudi v Cap Martinu na francoski re-
viteri na odhodu.

Pomnite!
1. — 11. junij
XV. Velesojem
v Ljubljani
Pregled domače produkcije

Posebne razstave:

- Gasilaka razstava
- Modna rev. - gospodinjstvo
- Salon avtomobilov
- Pohištvo
- Male živali

Polovična vozna na železnici, parobrodih
in avijonih. — Razstavišče obsega 40.000 m²

da se krivice izravnavajo in pravice vrnejo.
Politična zgodovina švedske demokracije
je živ dokaz za to, da je bila ljudska vlada
normalno stanje in absolutizem nezdrav, ab-
normalen pojav.

Ako evropski narodi v sedanjem trenju
ohranijo to zavest, potem razni fašizmi s
teorijami o vseomogočih državah ne bodo
napravili tistega zla, kakor bi ga gotovo, če
bi ljudstvu vzeli tudi zavest o prestanih kri-
vicah in voljo, da jih nekoč odpravi.

Borba Japonske za petrolej

Japonska je v povojni dobi v borbi za gospodarsko osamosvojitve večkrat pokazala, da ima pri zasledovanju za svoj obstoj bistvenih interesov mnogo poguma. Zasedba Mandžurije in ustvaritev velikega cesarstva Mandžukuo je eno takšno pogumno dejanje. Pri tem je japonska šla do skrajnih posledic in riskirala, da si naprti sovraštvo vseh veselih. Navzlic temu je šla za ciljem in svojim gospodarskim potrebam na ljubo žrtvovala članstvo v Zvezi narodov. Toda v okviru te borbe za razširjenje svojega gospodarskega ozemlja srečujemo zopet isto trdovratno zasledovanje svojih življenjskih koristi. Ko si je z Mandžukoom ustvarila velikanski gospodarski imperij, se japonska vlada prav nič ni bala izriniti iz njega, brez ozira na desno in na levo, najmočnejše svetovne petrolejske družbe ter si ustvariti pod svojo lastno monopolno kontrolo domačo petrolejsko industrijo. Japonska borba za petrolej je sploh eden poglavitnih pogonov vse sodobne japonske politike in se ne bomo mogli mimo nje, če bomo skoraj za vsako večjo japonsko zunanje-politično ali zunanje-gospodarsko kretnjo iskali petrolejske interese. Japonska nima petroleja sama. Brez njega je njena mornarica nevredna. Brez mornarice je njen imperij vsak dan v nevarnosti razsula. To je kratek račun, a silno jasen, a tudi silno strašen.

Ko je bila Mandžurija ustanovljena kot samostojna državna enota, je Japonska proglasila za svojo to ogromno ozemlje, ki mu je treba priključiti še Japonsko samo, nadalje Korejo in tihomorska otočja, državni monopol na petrolej. Izšel je državni zakon, s katerim je ameriški petrolej (Standard Oil) in angleškemu petroleju (Royal Dutch in Anglo Persian-Shell) prepovedan vsotop na to ozemlje. Anglija, Združene države in Nizozemska so protestirale, so grozile, a Japonska je vsak protest odbila s tisto lahkotno, s katero trdo jeklo brez šundra reže ovire. Novi petrolejski zakon je stopil v veljavo. Uvažanje petroleja je omejeno na čisto določene količine in pri uvozu imajo predpavice tiste firme, ki uvažajo sirovo nafto, da jo predelajo v domačih rafinerijah. Novi zakon zahteva nadalje od vseh uvoznih firm, da morajo imeti vedno polna skladišča v višini polnlega uvoza. Država si pridržuje pravico, da določa cene na domačem trgu in da vsak trenutek, brez napovedi kakšnega roka, zaseže vse zaloge, ki jih morajo uvozniki podjela nemudoma nadomestiti. Tako so bili veliki svetovni petrolejski trusti onemogočeni iz japonskega gospodarskega območja. Trusti so nekaj časa grozili, da petroleja na Japonsko sploh ne bodo več prodajali, toda pred trmo japonske vlade so se uklonili, kajti boljše je vendar prodajati v slabih okoliščinah, kot pa nič ne prodati in to brez izgleda, da bo kdaj boljše.

Japonska pa je šla po začetni poti naprej. Čeprav do zadnjih let takorekoč niti poznala ni petrolejske industrije, se težav ni ustrašila in je v kratkem času ustvarila življenja zmogljivo domačo industrijo. Nastale so moderne rafinerije in industrije za predelavo nafte. Danes bencina skoraj ne uvažuje več iz inozemstva, ampak samo sirovo nafto, ki jo potem sama industrijsko izkorišča. Očitno hoče Japonska v najkrajšem času in to z ozirom na svoje obrambne interese postati popolnoma neodvisna od inozemstva v pogledu bencina in drugih petrolejskih izdelkov.

Toda s tem še ni odstranjena glavna skrb Japonske. Kaj ji pomaga še tako sijajna industrija, če ji pa tuje države lahko nekega dne odrečejo dovoz sirove nafte. Na podlagi novega zakona, ki zahteva od uvoznih firm velikanska skladišča, je sicer japonsko vojno brodogradništvo in letalstvo — tako zatrujeno vojaški izvedenci — preskrbljeno z bencinom za dobo dve leti. Toda kaj potem, če bi sovražnosti trajale še dalje in bi bila vsa skladišča izčrpana.

Japonska to dobro ve. Zaenkrat bodo petrolejski trusti Japonski radevolje dobavljali tudi sirovo nafto, toda Japonska mora postati neodvisna od njih ter mora imeti svoja lastna ležišča nafte, svoje lastne petrolejske vrelce. Anglija, Združene države Severne Amerike, Nizozemska, to so vsi teoretični sovražniki Japonske. Njihov petrolej torej za Japonsko ni zanesljiv. V primeru vojne ga ne bi posiljale več. Doma japonska petroleja nima, saj domači vrelci dajo komaj eno desetino vsakoletne uporabe. Japonska je stavila velike upe v morebitna petrolejska bogastva v Mandžuriji, toda zaenkrat se upi še niso izpolnili. Petrolejskih vrelcev niso odkrili, samo v ogromnih pregonovnikih v Fušunu so izsledili mogočne petrolejske rude (skriljence), ki jim bodo služile za pridobivanje nafte. Seveda le v nezadostnih količinah. Japonska računa tudi na možnost pri pridobivanju pogonskih olj iz premoga samega, kot se je posrečilo nemškemu tehnikom. Premoga je v Mandžuriji in na Japonskem 'zadosti', toda tehnično ta problem še ni popolnoma rešen, da bi se vojska in brodogradništvo lahko mirno zanašala, da pogonskih olj v primeru vojne ne bo primanjlovalo. Tako se je morala japonska politika obrniti drugam, da pride v posest petrolejskih vrelcev samih. Toda kje?

Po vseh obrežjih Tihnega morja iščejo petroleja japonski finančniki. Slisali smo, da kupujejo vrelce na otoku Borneo. Slisali smo o pogajanjih japonskih denarnikov z Mehiko. Čuli smo o kupcih v Južni Ameriki. Toda nikjer ni prišlo do resnih zaključkov. Na Kitajskem petroleja brčkone ni, saj je Kitaj iskalce petroleja že tolikokrat razočaral. Značilno pa je, da se takoj vzbudi na japonskem najostrejši ljubosumje, kadarkoli štrkne v javnost kakšna vest o petrolejskih najdbah na Kitajskem. Če izvajamo nekatera tihomorska otočja, kjer iščejo japonski inženjerji olje v največji in nepristopni tišini, pridemo do zaključka, da Japonski ne preostaja nič drugega kot ruski del otočja Sahalin, ki je silno bogat na petroleju. Južni del Sahalina je brez petroleja. Severni del pa je bogat in si je Japonska prisvojila velike predpavice, saj je ona najemnica vseh teh vrelcev. Toda le samo najemnica. Severni Sahalin je razdeljen liki šahovski deski v nešteta polja. Na črnih poljih sme vrtili Japonska, na belih poljih sovjetska Rusija. Toda Japonsci s to ureditvijo niso zadovoljni. Kakor hitro namreč Japonci izvrstijo močnejši vrelce, stopijo na sosednjem polju sovjetske sesalke v delovanje in izpraznijo japonsko jamo. Sahalinske koncesije prenehajo za Japonsko leta 1936. Rusija je Japoncem obljubila, da jim bo koncesije podaljšala. Toda Japonci hočejo več in japonski zunanji minister je v isti sapi, ko je parlamentu dal poročilo o nakupu vzhodnokitajске železnice od Rusov, tudi izjavil, da je Japonska pripravljena ves severni del Sahalina sploh odkupiti. Izjava Hirota je vzbudila svetovno senzacijo, toda vsakdo ve, da Rusija ni pripravljena Sahalina prodajati in da so o tem pogajanja zaenkrat izključena. Bog ve, kaj se bo zgodilo, če bo Japonska v zasledovanju svojih petrolejskih ciljev na Sahalinu pokazala isto doslednost in trmo, ki jo je pokazala drugod. Če ne zlepa pa zgrda! To geslo je nevarno, posebno ko gre za izdelek, ki je za obstoj Japonske življenjsko potreben. Vsekakor pa bodo zunanje-politične težave na Daljnem vzhodu in na Tihem morju postajale vsak dan večje, čimboli bo Japonska zahtevala svoj delež na petrolejskih bogastvih. Nič manj nevarna kot Sahalin je druga smer, ki jo japonski denarniki predlagajo, namreč sunev v petrolejska otočja okrog Bornea in Sumatre. Toda ta možnost zaenkrat spada še v območje romantike. A ne pozabimo, da je ravno japonska romantika, zvezana z žilavo delavnostjo in s požrvalnim rodoljubjem, ustvarila današnji rumeni imperij na Daljnem vzhodu.

Abesinski vulkan Besedni prepir med Anglijo in Italijo glede delitve države

Resolucija Zveze narodov, ki določa način, kako naj bi se poravnal spor med Italijo in Abesinijo, na veliko presenečenje evropske diplomacije ni zboljšala mednarodnega položaja, ampak je nasprotno še poslabšala. Kar naenkrat se je vnovič vnel hud boj med italijansko in angleško diplomacijo, ki zavzema čedalje bolj ostre oblike. Izvzemši »Evening Standard«, ki je glasilo Beaverbrookovega koncerna, se vse angleško časopise vseh treh strank odločno obrača proti tolmachenju, ki ga ženevskemu sklepu daje fašistični tisk. Italijansko diplomacijo je predvsem razkačila trditve »Timesa«, da je treba tudi incident zaradi vojnjaka pri Ualualu smatrati kot del kompleksa onih spornih vprašanj, ki jih predvideva pogodba med Italijo in Abesinijo iz leta 1928., iz česar angleška diplomacija izvaja zaključek, da vsi omejeni spori sploh spadajo v kompetenco Zveze narodov, ako bi se ena izmed strank obrnila nanjo. Razume se, da je italijanski tisk tembolj ogorčen, ker Angleži stojijo na stališču, da bi bila logična posledica sporazuma v Ženevi ta, da bi Italija svoje vojaške priprave ustavila.

Italijanske grožnje

Italija odgovarja na to, da je Mussolini čisto jasno v svojem govoru v senatu izjavil, da hoče mir v Evropi zato, da ima v Italiji svobodne roke in da bo Italija zato na strani tistega, ki ji bo dovolil, da sme v Afriki zasledovati nemoteno isto politiko, ki jo smatra potrebno za svoje življenjske interese. Iz tega sledi, da bi se Italija ne pomišljala obrniti hrbet tisti velesili ali tistim velesilam, ki bi stavljale zapreke njeni kulturni in gospodarski ekspanziji v Abesiniji. V rimskih političnih krogih pa dopolnjujejo to misel s tem, da pravijo, da nima Italija nobenega interesa na tem, da bi podpirala Anglijo napram Nemčiji, ki hoče povečati svojo vojno mornarico, in da bi bilo Italiji v slučaju potrebe to stališče olajšano, če bi Nemčija garantirala neodvisnost Avstrije, naj potem v Avstriji vlada sedanji krščansko-socialni ali pa kakšen nemški nacionalni tisk. Tudi pogosta posvetovanja Mussolinija z nemškimi diplomati v Rimu imajo namen, izjaviti pritisk na Anglijo, posebno pa na Francijo, da bi le-ta vplivala na Veliko Britanijo, naj ne stavlja veto italijanskim namenom v Afriki. Značilno je tudi, da je Hitlerjev tisk naenkrat ustavil svojo kampanjo proti Italiji.

Arabska iredenta v Afriki

Na ta način je abesinsko vprašanje naenkrat postalo prav tako važno mednarodno vprašanje, kakor je n. pr. vprašanje Avstrije oziroma podonavske konference. Italija spravlja ti dve vprašanji sedaj med seboj v bistveno zvezo. Francoska diplomacija dela kajpada z vsemi silami na to, da bi Anglija privolila v kompromis, ki naj jugovzhodno Abesinijo prepusti italijanski akcijski sferi, dočim naj bi severna in severozapadna Abesinija bila odprta angleškemu vplivu. Ta rešitev je pa otežena po tem, ker Italija trdi, da ji je

Anglija v posebni pogodbi leta 1926. priznala posebno stališče v vsej Abesiniji, dočim Anglija danes odločno stoji na stališču, da njeni interesi v Egiptu in Sudanu ne dovoljujejo takega kompromisa. Zelo važno je, da je angleška vlada forsirala sklep egiptovskega ministrskega sveta, ki je te dni dobil milijardni projekt velikega jezera pri jezeru Cana v Abesiniji, s čimer hoče angleška vlada podpreti, da absolutno ne bo dovolila prodiranja kakšne druge velesile v osrčje Abesinije. Zanimivo je, da je egiptovski nacionalistična opozicija, ki je zadnje čase zvezana z italijansko diplomacijo, proti temu sklepu egiptovske vlade protestirala. Toda baš zveza Italije z arabsko iredento v Afriki angleško vlado naravnost sili k temu, da zavzema čedalje bolj odklonilno stališče napram italijanskim načrtom na črnem kontinentu.

Nova mobilizacija?

Rim, 29. maja. c. Zvečer sporoča Havasov dopisnik senzacionalno vest, da je italijansko vojno ministrstvo danes sklenilo, da razširi mobilizacijo. Ta ukrep se utemeljuje s tem, da zahtevajo interesi varnosti italijanske politike v Afriki in pa težak položaj v Evropi, da se Italija zavaruje za vsak slučaj. Isti dopisnik pa še ne ve, na koliko letnikov se bo razširila italijanska mobilizacija.

Rim, 29. maja. b. V Trstu se je vkrcal bataljon črnih srajc, ki odhaja v vzhodno Afriko. V Neapolu pa so se vkrcale čete 10. topniškega polka za odhod v vzhodno Afriko.

Malypetr sestavlja vlado

Praga, 29. maja. c. Malypetr je že začel pogajanja za sestavo nove vlade. Izrečno se poudarja, da vodi Malypetr pogajanja samo s strankami stare vladne koalicije. Pogajanja se razvijajo popolnoma normalno. Pričakovati je, da bo v nekaj dneh sestavljena nova vlada.

Uradno se demantirajo vse vesti, da bi hotel Malypetr na vsak način pritegniti v vlado nove stranke. Poudarja se, da bi se mogel Malypetr pogajati samo s tistimi strankami, ki izrečno priznavajo sedanjo državo. Vse ostale vesti o pogajanjih z novimi strankami so samo navadne časnikarske izmišljotine.

Češki letalci v Moskvo

Praga, 29. maja. c. Načelnik češkoslovaške letalstva je danes odpotoval v spremstvu dveh letal v Moskvo. Češkoslovaška letala bodo prispela v Moskvo jutri popoldne ob 16. Na letališču v Pragi je poveljnika češkoslovaške letalstva pozdravil ruski vojaški ataše v Pragi. Češkoslovaški piloti so gostje sovjetske armade v Moskvi.

Dunajski vremenska napoved: Megleno, dež, nevihte, široko.

Anarhija v Ameriki

Stavke groze, cene rastejo, strah se širi...

New York, 29. maja. b. V političnih in gospodarskih krogih je veliko vznemirjenje radi razsodbe vrhovnega federalnega sodišča v vprašanju NIRE. Na snočni vladni seji so razpravljali o položaju. Roosevelt ni hotel po seji dati nobene izjave. Iz njegove okolice smo zvedeli, da bo vlada skušala dobiti od kongresa nove ukrepe, s katerimi bi se rešili temelji NIRE. Zlasti bi hotela vlada obvarovati delavske pravice, da bi preprečila splošno stavko, ki je sicer neizbežna.

Uradi NIRE so prenehali z večerajšnjim dnevom poslovanja. Industrijski papirji padajo. Zgubili so na vrednosti od 1—6 točk. Tendence padanja se nadaljuje. Pričelo se padati cene surovinam, ker prevladuje mnenje, da bo prišlo do nadprodukcije.

Nobenega dvoma ni da bodo nadaljnje posledice odločitve vrh. fed. sodišča katastrofalne za mnoge posameznike, kakor tudi za splošne državne finance. Ves načrt, ki je računat s milijardami dolarjev, se je sedaj zrušil. Delo se ne bo več nadaljevalo. Med delavstvom se opaža vznemirjenje, zlasti med brezposelnim, ki je pričakovalo pričetka velikih del, s čimer bi končno prišlo do zaposlitve. Delavske zveze grozijo s stavko. Že v teku današnjega dne pričakujejo pričetka delnih stavk.

Pričela se je ljuta borba s cenami. Vse

kaže, da bo v tem pogledu prišlo do zmešnjav. Industrijske, trgovske in podjetniški, ki so bili kaznovani radi tega, ker niso spoštovali odredb NIRE, zahtevajo povrnitev denarnih kazni, ki so jih morali protistavno plačati. Državna blagajna je v nevarnosti, če bo morala te zneske vračati, ker jih je že porabila za investicije.

Odlek razsodbe v f. sodišča je na ameriških borzah silen. Zavladala je prava anarhija. Papirji rastejo in spet padajo in sicer vsako minuto. Papirji tistih industrij, ki so bile s polno paro angažirane pri nameravanih javnih delih, so strahno padli. Zlasti so padli papirji petrolejskih in bakrenih družb. Pač pa so zrastle papirji železniških družb. Velike izgube so utrpeli tisti, ki se niso mogli pravočasno rešiti delnic, ki so v padanju.

Veletrgovci in trgovci so pričeli zviševati cene. Nasprotno jih drugi spet znižujejo. Povsod je opaziti zmešnjavo in vznemirjenje. Na borzi se ustvarja panika. Inozemske valute rastejo. Vse jih kupuje. Nekateri mečejo denar na trg, drugi ga tezavrirajo in kopičijo.

V nedeljo bo imel Roosevelt po radiu govor, v katerem bo obrazložil položaj, ki je nastal v razsodbi v f. sodišča. Pričakuje se, da bo obenem ostro nastopil proti nasprotnikom, ki so odgovorni za položaj.

Nova sprememba poljskega volivnega zakona

Varšava, 29. maja. TG. Odbor vladne večinske stranke za reformo ustave je končal svoje delo z ozirom na zasnovano reformo volivnega zakona. Obveščeni ljudje pravijo, da je odbor sprejel sklepe, ki dosednji načrt temeljito spreminjajo. Po prvotnem načrtu bi imel senat biti zbor izbrane elite in ne več demokratična ustanova (zbor odlikovanih). To aristokratsko načelo je sedaj popolnoma izginilo iz načrta in bo vsak poljski državljani, ki je končal srednjo šolo, imel pravico voliti senatorje. Prihodnje zasedanje senata in sejma je skliceno za 1. junij in tedaj bodo predloženi spremenjeni zakonski načrti glede ustave in volivne reforme.

Od izbire Vašega tovariša zavisi večkrat Vaša prihodnost; od izbire prave čokolade pa dobra volja in razpoloženje. Vzemite Maslito, pristno, naravno čokolado brez vsake primesi, ki bi jo omehkužila in ji vzela njen svojevrsten nezgrešljiv mozkokrepki okus. Požlahtnjena z življenjskim sokom kakaovega zrna, kakaovim maslom, se kar sama od sebe raztopi na Vašem jeziku. Vzemite Maslito! Kontrast med voljno žlahtnim topenjem v ustih in eksotičnim okusom Vas bo poživljal in osvežil.

MIRIM KRALJICA ČOKOLADE

Priprave za evharistični kongres

Belgrad, 29. maja. m. Davi sta prispela v Belgrad predsednik glavnega pripravljalnega odbora za II. evharistični kongres dr. Stanislav Žitko in referent za priprave za ta kongres Ivan Martelanc, ki bosta v posameznih ministrstvih uredila vsa vprašanja, ki so v zvezi s to prireditvijo jugoslovanskih katoličanov. Radi tega sta že zaprosila za sprejem pri predsedniku vlade Bogoljubu Jevtiću, vojnemu ministru Živkoviću, notranjemu ministru Popoviću, prometnemu ministru Vujiću in prosvetnemu ministru Čirčiću.

Generalni superior lazarislov v Sloveniji

Maribor, 29. maja. Vrhovni prestojnik misijonske družbe in usmiljenih sester Charl Liouway se je danes popoldne pripeljal v Maribor. Že pred prihodom vlaka so se zbrale sestre-usmiljenke iz Maribora na postaji in so pričakovale svojega vrhovnega predsednika. Ko je privozil vlak na postajo, je o. Liouway pozdravil skupino sester. Še posebno ga je pozdravil vizitator jugoslovanskih provinc, misijonske družbe in ravnatelj Marijinih sester gosp. Leopold Schmied, ki mu je potoval že prejšnjega dne nasproti do Gradca. Predstojnika je spremljal tudi generalni ravnatelj in njegov tajnik v Parizu superior Flis iz Celja. Ves čas potovanja vlaka na postaji se je živahno razgovarjal s čč. sestrami in se zelo zanimal za razmere pri nas, predvsem pa še za naše bolnišnice. Nato je predsednik nadaljeval pot v Radeče pri Zidanem mostu. Ustavil pa se bo tudi v Ljubljani, kakor bo odpotoval naprej proti Rimu. Na vrhovnega predsednika misijonske družbe je sprejem na naši zemlji napravil silno dober vtis.

Tečaj Rdečega križa za učitelje

Belgrad, 29. maja. AA. Belgrajski krajevni odbor društva Rdečega križa priredi v šolskih poletnih v Belgradu za učitelje osnovnih šol iz vse države enomesečni tečaj iz pedagogije šolskih predmetov in ročnega dela, glasbe, gospodinjstva, domače in šolske higijene. Na tem tečaju bodo učitelji dobili tudi pouk za splošne obrtne in trg. šole.

Odbor bo tudi letos priredil za deco letovanje na Primorju pri Budvi za srednješolsko mladino, in v Bralinju med Stolcem in Aleksincem za otroke od 8. do 14. leta. Vsa pojasnila daje belgrajski krajevni odbor društva Rdečega križa, Simova ulica št. 19.

Kamnik-Mekinja, 29. maja. Danes popoldne ob 16. vpriporo gojenci salezijanskega zavoda na Rakovniku v tukajšnji društveni dvorani lepo zgodovinsko igrjo: »Začarana obveza«. Isto ponove zvečer ob 20. v kamniškem Društvenem domu. Med odmori igra godba gojencev in za nameček še šaljivi kuplet »Jurček«. Prijatelji mladine vladno vabljeno!

Umor v Dežni

Ptuj, 29. maja.

Včeraj, 28. maja popoldne ob 16 se je odigrala na javni cesti v Dežni, občina Podlesnik, žalostna tragedija, ki je zahtevala življenje mlade vdove. Ob navedeni uri je prišlo med 37 letnim Janezom Jungerjem, posestnikom v Dežni in 35 letno Lizo Hostnik, vdovo in posestnico do prepira, pri katerem je Janez Junger zabodel Hostnikovo s kuhinjskim nožem v desno stran trebuha. Bodljaj je zadal na življenjsko nevarno mesto in je Hostnikova zaradi dobljene rane kmalu izdihnila. Vzrok dejanja je ta, da ima poročeni Junger s Hostnikovo dva nezakonska otroka, za katera mora plačevati alimente. Junger se je prijavil sam sodišču, ki ga je spravilo takoj v zapor. Svoje dejanje prizna. Zagovarja pa se s tem, da je bil razburjen in da mu Hostnikova ni dala miru.

... da se zmanjša število koz

Belgrad, 29. maja. m. Radi zaštite gozdov ter uspešnega gozdoznanja goličav je ministrski svet na predlog ministra za gozdove in rudnike izdal posebno uredbu o reditvi koz na področju vrbske, primorske, drinske in zetske banovine. Po tej uredbi se bo moralo število koz vsako leto zmanjševati, tako da bo prišlo leta 1939 na vsakega člana družine v teh banovinah lahko samo po ena koza. Kozje pa bodo smele imeti samo tiste osebe, ki ne plačajo več kakor 100 Din neposrednega dayka.

Mariborski gostilničarji protestirajo

Danes popoldne ob 15 se je vršil na verandi restavracije »Union« zelo obiskan protestni shod mariborskih gostilničarjev. Zborovanje je otvoril predsednik Združenja gostilničarskih podjetij gosp. Valjak, ki je obrazložil vzroke sestanka. Namestitev se namreč ustanoviti v Mariboru nove restavracije, bufet ter dati še tri nove gostilničarske koncesije. Kavarner Aleksander Klešić je v svojih izjavah poudarjal, da Maribor ne rabi kakih novih obratov, pač pa bi bilo potrebno veliko gostilničarskih obratov v okolici, ki bi služili procvitu tujkega prometa. Ob zaključku je prečital tajnik Združenja gosp. Jenko resolucijo, v kateri ugotavlja, da ne obstoji v Mariboru prav nobena potreba po novih gostilničarskih obratih. V Mariboru imamo sedaj 131 raznovrstnih podjetij, ki popolnoma zadostajo in jih je še preveč, ker se opaža, da celo nekateri renomirani obrati propadajo.

Osebnosti

Belgrad, 29. maja. Premeščen je za pristava pri okrajnem načelnstvu v Laškem dr. Franjo Delak, dosedanji pristav pri okrajnem načelnstvu v Tomislavgradu. S kraljevim ukazom sta napredovala pri upravi za zaščito industrijske svojine v Belgradu: Za tajnika 5. pol. skup. g. Franc Oblak, ter za tajnika 6. pol. skup. inž. Ivan Prišek. Prestavljen je pa na gozdni odsek kralj. banske uprave v Banjaluki g. Josip Sporn, višji gozdni pristav in okrajni gozdni referent pri okrajnem načelnstvu v Čakovcu.

Belgrajske vesti

Belgrad, 29. maja. AA. Na seji državne zveze obrtniških združenj so sklenili, da se bo državni kongres obrtnikov vršil v Belgradu 18. junija.

Belgrad, 29. maja. b. Snoči je bila nogometna tekma med našim poskusnim državnim teamom za balkanijado in B teamom iz Nemčije, ki se je končala z neznatno zmago našega moštva, namreč z rezultatom 4:3 (3:1). Raging pa je v Novem Sadu z lahkoto premagal tamkajšnjo Vojvodino z 8:0.

Belgrad, 29. maja. m. Naše največje gozdno industrijsko podjetje Dobrljin-Drvar (Šipad), v katerem je udeležena tudi država s kapitalom, je zaključilo svojo bilanco za lansko leto z izgubo 2 milijona 730.000 dinarjev.

Belgrad, 29. maja. m. Na podlagi § 159 zakona o mestnih občinah je belgrajska mestna občina izenčila položaj svojega uradništva s položajem državnega. Istočasno pa je izenčila tudi prejemke obeh vrst uradnikov.

Belgrad, 29. maja. m. Včeraj se je vrnil s turneje po Bolgariji slovenski učiteljski zbor. Po prihodu v Belgrad so naši učitelji odšli na Oplenac na grob blagopokojnega kralja.

Belgrad, 29. maja. m. Kakor je »Slovenec« že svojčas poročal, je gradbeni minister izdelal zakonski osnutek o elektrifikaciji države. Projekt bo ministrstvo v kratkem predložilo v pretres narodni skupščini.

Belgrad, 29. maja. m. V današnjih »Službenih Novinah« je objavljen natečaj za sprejem gojencev v Dom kralja Aleksandra I. za učence srednjih šol. V Dom bo sprejetih v I. razred 35 učencev, ki bodo plačevali vse stroške.

La Havre, 29. maja. b. »La Normandie« je danes odplula z 2000 potniki na otvoritveno potovanje. 17 naših učiteljev v Romunijo — 17 romunskih v

Samo s čiščenjem zob
odpraviš zobni kamen, zato vzemi

KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

Spomenu radgonskih žrtev

Po sedemnajstih letih počivajo v domači zemlji

Sedemnajst let so počivala trupla radgonskih upornikov v tuji zemlji in kosti Maistrovih borcev nekaj mesecev manj. V teh sedemnajstih letih se jih naš narod ni spomnil. Morda je vsako leto ob obletnici pomolilo zanje ranjeno materino srce, morda se je zanje skrivaj utrla očetova solza, morda še vedno vzdihuje ljubeče srce za pokopano srečo. A narod, organizirani narod, za katerega so vendar umrli, je čakal sedemnajst let, da njihove kosti prepelje na domača tla.

Vedno in vedno se postavljamo pred svetom s svojo kulturo. Kakor da bi nas bila sama mehka, v tenčico zavita kultura. Kakor da bi ne imeli borcev, zavestnih političnih borcev. Kakor da bi ne imeli sinov, ki so dajali za svoje prepričanje najdražje, kar so imeli — svojo lastno kri. Tudi mi imamo svoje narodne junake, imamo prave mučenike. Med njimi so takšni, ki jih je zrušila sovrana krogla samo zato, ker jih je rodila naša mati in ker so pripadali naši narodni skupnosti. Zakaj bi se ne spomnili med vojno decimiranih kmetov v Ladrach, zakaj bi ne pomislili na trnjevo krono, ki se je spletala okoli našega rodu že stoletja samo zato, ker je slovanski. Toda pred nami stoje tudi junaki z Judenburga in Radgona, ki so šli zavestno v smrt kot Slovenci in Jugoslovani, pred nami se vije nepregledna vrsta nepoznatih političnih preganjanj, ki so šli v prezdognji grob radi svojega prepričanja. Pred nami se odpirajo grobovi tistih, ki so z orožjem v rokah padli za obrambo naše severne meje.

Premalo svet ve, da, mi sami premalo vemo, kako umirajo naši junaki. Na poti na so se bodrili s slovensko pesmijo, na poti na morišče v Radgoni so se poslavljali s priprosto in ganljivo: »Oj, adijo očka!« in junško nastavili svoja mlada

prsa pred puške. »Kaj smo sramotnega storili, da nas streljate.« Tudi v Radgoni, ko so se komaj kazali prvi obrisi vstajajoče Jugoslavije, je Ukovič umrl z vzklikom: »Živela Jugoslavija!«

Da, naši ljudje umirajo kot junaki. Umirajo tudi kot krščanski junaki neglede na njihovo politično prepričanje v življenju. »Umrli je kot krščanski junak,« je pisal radgonski kaplan Ukovičevim staršem. »Ko bi jaz tako srečno umrl, kakor ti, bi bil zadovoljen,« je dejal duhovnik, ki je spremljal junake na zadnji poti.

Smrt za pravico je lahka. Toda nikar ne pozabimo, da je vsaka smrt strašna. Sam Kristus je pred njo molil: Oče, ako je mogoče... Bogu prepuščamo sodbo zaradi prelite krvi. Mogočno avstrijsko cesarstvo, ki ni po radgonskem uporu pokazalo prav nič usmiljenja, da se zrušilo, ko so se trupla upornikov v grobu komaj ohladila. Kri, prelita za nas, zahteva od nas hvaležnosti. Žalibog se moramo v tem pogledu učiti še pri tujcih. G. Maniaco, Italijan, ki je bil z našimi možmi ustrelen v Radgoni, je bil že leta 1924 prepeljan v Gorico. Mi se bomo šele danes vsaj deloma oddolžili radgonskim žrtvam s prenosom njihovih ostankov v osvobodeno domovino. »Le še eno prošnjo imam do vas, da moje kosti ne bodo tukaj ležale, ampak, da jih prenesete v mojo domovino, da bodo rožice cvečele na njih...« je pisal Ukovič staršem tik pred smrtjo. Ukovičeva zadnja želja se niti danes ne bo povsem izpolnila, ker na njegovi rodni grudi gospodari drugi.

Obljubimo danes, da iz hvaležnosti do padlih in iz spoštovanja do naše lastne krvi, postavimo našim narodnim žrtvam skupen spomenik.

Slava radgonskim junakom in Majstromim borcem!

jega zasebnega stanovanja nisem hotel iti. Z menoj sta stanovala tudi dva enoletna prostovoljca.

Ko je bil upor zaduščen, pa je pričelo svoje delo vojno sodišče iz Maribora. Zaprtih je bilo ogromno števil slovenskih vojakov. Z grozo smo malo kasneje izvedeli, da je obsojenih na smrt 8 vojakov (na smrt je bilo obsojenih 12, toda 4 so pozneje pomilostili).

Najprej sta bila usmrčena Melihen in korporal Ukovič. Odklonila sta nemškega duhovnika iz Radgona, zato je prišel slovenski duhovnik, kaplan g. Milan Slaje iz Gornje Radgone (sedaj slovenska Radgona). Duhovnik je šel na tej otočni poti sredi med Melihenom in Ukovičem. Oba obsojenca sta bila mirna, in videti je bilo, da poslušata tolažilne besede kaplana Sajeta, zakaj ubogala sta ga vse, kar jima je v zadnji uri naročil glede verskih dolžnosti. Oba, Melihen in Ukovič, sta umrla lepo, krščansko.

Za Radgono je bila usmrtitev teh dveh kar majhen prizor. Pridrvelo je meščanstvo, celo otroci so bili zraven, saj so imele šole tedaj prost dan. mi vojaki pa smo itak morali na morišče. Morišče je bilo izbrano na takem kraju, da je moglo videti usmrtitev čim več ljudi. Je to nekaka dolinica, priroden stadion. V dnu dolinice je stal steber in oder. Kakšnih dvajset korakov pred odrom je stal Melihen. Najprej so mu vzeli zvezde z ovratnika in odlikovanja (Melihen je imel mnogo odlikovanj), nato mu je duhovnik dal poljubiti križ. Z moško držo in koraki je Melihen odkorakal na morišče. Šest mladih vojakov, ki so se prostovoljno javili — bili so nemški Korošci —, je naperilo nanj puške — trije v glavo, trije v arce. Ukovič je moral gledati ves ta prizor. Melihen je padel in bil takoj mrtev. Prizor je na Ukoviča močno vplival. Proti morišču se je kar opotekal ter so ga morali celo nekoliko vleči. Tudi Ukovič je poljubil križ, umrl pa je prav tako junško. Oba so nato položili v preprosti, niti ne dobro pooblašani kresti.

Čez dva dni je bila usmrtitev ostalih šestih obsojenec. Ti so se vedli izredno junško: Ko so jih vedli skozi mesto, so vzklikali: »Živela Jugoslavija! Živela svoboda! Dol z Avstrijo!« Peli so narodne pesmi, kakor »Oh, adijo očka, oh adijo mamca, zdaj se vidno zadnjikat!« Sovnistično

radgonsko meščanstvo je bilo osuplo. Medtem, ko je usmrtitev prvih dveh žrtev sprejelo kot nekako svoje zadoščenje proti slovenstvu, je čez dva dni odpovedalo v svoji strastnosti. Bilo je na morišču tudi pri drugi justifikaciji mnogo občinstva, toda tistega razpoloženja ni bilo več. Teh šest je spremljal vojaški kurat. Temu je poveljnik naročil, naj vpricho žrtev govori v avstrijsko-patriotičnem smislu. Kurat je bil očitno Slovenec, ker je govoril slovenski. Ni pa ubogal polkovnega poveljnika, temveč se je v svojem govoru omejil le na par besedi in na svetopisemski citat: »Dajte Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega!« Seveda smo razumeli tako, da življenja slovenskih fantov niso bila cesarjeva... Bilo je grozno, ko so fantje padali drug za drugim. Smrtnega boja niti pri enem nismo opazili. Ženske, ki so se morda pri smrti Melihena in Ukoviča še naslajale, so pričele med drugo justifikacijo kričati in omedlevati: šest mladih življenj, ki se poslavljajo s tega sveta, to je bilo celo zanje preveč!

Po justifikaciji teh osmih žrtev se je pričelo preganjanje za ostale slovenske vojsake. Zadoštovalo je, da si bil Slovenec, in že si imel opravka z vojaškim sodiščem. Na meni je bilo že to sumljivo, da sem se pisal Strukelj, namreč s strešico in lj — nemški zasliševalci so me pa titulirali: »Strukeli«. Dvakrat sem bil zaslišan. Polk je bil nato kazensko premeščen na Madjarsko, v neko malo mesto blizu Budimpešte. Skoraj pol leta je trajala nad Slovenci strašna sekatura. Zadnjič sem bil klican pred vojno sodišče v Budimpešti, toda tja nisem šel, zakaj med tem je — Avstrija že propadla. S tem je prišlo dolgo pričakovano zadoščenje za radgonske žrtve.

Padli Maistrovi borci

Obenem s trupli slovenskih upornikov so bila prenešana na svobodno slovensko zemljo tudi trupla šestih hrabrih slovenskih junakov, ki so se pod Maistrovim vodstvom borili za Radgono. Med temi je neznan slovenski junak, o katerem manjkajo vsi podatki in ni znano niti njegovo ime, drugi pa so Jožef Haložan iz Maribora, Janez Repolusk od Sv. Kunigunde pri Mariboru, Martin Presec iz Budine pri Ptuj, Ivan Masten iz Središča in Martin Koje od Sv. Lenarta v Slov. goricah. Torej sami sinovi slovenske Stajerske, ki so dali svoje življenje za svobodno Slovenijo.

Slava žrtvam radgonskega upora, slava borcem za Slovenijo in Jugoslavijo!

Priča radgonskih dogodkov

Naprosili smo za razgovor eno redkih slovenskih priči, ki so bili očividci žalostne 8 vojakov nekdanjega 97. avstrijskega pešpolka. Med žrtvami je bilo 6 Slovencev: Andrej Melihen, računski podčastnik, po poklicu trgovski pomočnik, star 26 let in doma iz Serpenice na Tolminskem, drugi Rudolf Ukovič, gozdarski uradnik, 24 let star, doma iz Hrušice pri Podgradu v Istri, dalje Anton Zvab, 29 let star, doma iz Šepulj pri Sežani, Marko Fraj, 29 let star, doma iz Motovuna v Istri, Peter Hvala, 25 let star, iz Pečin na Tolminskem, in Liberat Velan iz Pazina v Istri.

G. Alojzij Strukelj, sedaj kaplan v Leskovcu pri Krškem, nam je kot očividec pripovedoval o radgonski tragediji naslednje:

»Pri 97. polku sem bil navaden vojak — tedaj še nisem bil duhovnik. Bil sem dodeljen pisarni 97. polka in nadomestnemu bataljonu. V tem polku so se po večini zbirali Notranjci, Istrani, Primorci in nekoliko tudi Tržičani. Med moštvo polka so prevladovali Slovenci, dasi so bili vmes tudi Italijani, v pisarni pa nas je bilo Slovencev in Italijanov nekako na polovico — Italijani so se znali bolj držati v ozadju kakor slovenski fantje. Jaz sem bil tedaj referent superarbitrirancev.

Za upor maja 1918 v Radgoni moram navesti troje vzrokov: na obzorju je bilo že videti močne obrise bodoče jugoslovanske države. Delo Jugoslovanskega kluba v dunajskem parlamentu pod vodstvom dr. Korošca je imelo med ljudstvom izreden odziv, prav tako tudi med našim vojaštvom, ki je bilo Avstrije in nemške prevlade v njej že sito. Drugi vzrok je bila slaba prehrana, sploh slabo ravnanje z našimi ljudmi v armadi, tretjič pa dejstvo, da se je vrnilo po miru v Brestu Litovskemu iz Rusije mnogo ujetnikov, ki so v Rusiji pač spoznali, da more še tako stroga disciplina propasti. Ti vrnivši se ruski ujetniki so imeli v sebi mnogo odpornega duha. Ako se ne motim, je bil tudi vodja vsega upora, Andrej Melihen, prejšnji ruski ujetnik. (V resnici je bil!) Melihena sem spoznal prvič leta 1915 v Lebringu pri Gradcu. Bil je tedaj moj četovodja, ki me je novinec-rekruta vabil. Na sveti večer leta 1915 — dobro pomnim — je bil premeščen v drug kraj ter pozneje odposlan v fronto, jaz pa sem moral v častniško šolo. Melihen je bil na gališki fronti ujet in niso se več videla, dokler se niso zopet znašla v Radgoni, kamor sem bil jaz prideljen,

Melihen pa tudi. Melihen je bil živahen deček, razborit, jaz sploh nisem slutil, kaj kuje in kaj namerava. Slutili smo seveda vsi, da se v srehi slovenskih fantov nekaj dogaja, da se pojavlja nezadovoljstvo, toda, da gre stvar tako daleč, so vedeli le malokateri. Imel sem v Radgoni zasebno stanovanje, ravno nasproti gostilne, kjer se je vršil usodni sestanek in kjer se je začel upor. Bil sem presenečen, ko sem okoli 10 zvečer zaslišal iz te gostilne klice, kakor: »Živela svoboda! Živela Jugoslavija! Dol z Avstrijo!« itd. Malo kasneje se je pod mojim oknom razvila prava »švarmlinija« (bojna črta). Uprle so se tri stotnje od šestih, ki so bile tedaj v Radgoni. Slovenski vojaki, s katerimi so potegnili tudi redki tržaški Italijani, so obkolili mesto Radgono (sedanji Radkersburg v Avstriji), toda ne popolnoma. V splošni zmedbi so vojaki pozabili pretrgati telefonske zveze z Mariborom. Častniki so se takoj postavili proti upornikom. Imeli so boljše kritje, kakor uporniki, zakaj stali so za debelimi oleandri. Uporniki in pa častniki s svojim vojaštvom so streljali vso noč. Od mož, ki so ostali častnikom zvesti, sem na trgu pod mojim oknom videl, kako je omahnil starejši vojak, mislim, da je bil Slovenec, vsaj po slovensko je klical na pomoč. Nisem smel ven, umrl je brez duhovnika. Častniki se niso brigali zanj, ko je ležal v smrtnih kričih, morda je bilo edino, kar je imel v smrtni uri, da sem izmislil nekaj očenašev zanj. Poudarjam, da tedaj nisem bil duhovnik in mu nisem mogel podeliti zadnje popotnice.

Boj med uporniki je trajal do 3 jutraj. Ob 3 jutraj je prišlo na pomoč vojaštvo iz Maribora — zdi se mi, da so bili po večini Madjari. Vojaško oblast je rešilo dejstvo, da je mogel poveljnik Kornmüller telefonirati po pomoč v Maribor. Med tem, ko je bilo na strani vojaške oblasti vodstvo takoj na mestu, ni bilo na strani upornih Slovencev nobenega pravega vodstva, kar je omogočilo, da je bil ta upor tako hitro zaduščen. Pa tudi po prihodu novih zvestih čet je trajalo streljanje vso noč. Ne vem, ako je kdo na strani upornikov padel v tem divjem streljanju. Šele strojnice so odločile, da so se uporniki vdali.

Ob uri upora je bil izdan splošen alarm, toda jaz mu nisem sledil ter sem imel zato pozneje veliko sitnosti ter me je tudi preganjalo vojaško sodišče. Alarm je bil izdan okoli pol 11, toda iz svo-

Na Stadionu je živahno življenje. Ogromna stalna tribuna, na kateri bo oltar in prostor za dostojanstvenike, je v glavnem dovršena s tem, da so vili betonsko ploščo, ki bo tribuno pokrivala. O velikosti tribune dobimo pravi vtis, če vemo, da so samo za zgornjo betonsko ploščo porabili dva vagona cementa. Vrh tribune bodo krasili okusni betonski stebriči. Tribuna vzbuja že sedaj, ko je še vsa polna lesenih podpor, splošno občudovanje, vendar bo veličasten vtis popoln

še le čez par tednov, ko bodo odstranili vse opaže. Tudi dela na brežinah v Stadionu bodo ta glavnem končana, tako da jih bo mogoče še obsejati s travo. Prav tako bodo okusno preurejeni tudi dolihi na Stadion in prostor pred Stadionom. Ko bodo dovršena vsa predvidena dela, gotovo ne bo premogla cela naša država lepšega in dostojnejšega prostora za kongres, kakor je naš Stadion.

Vnebohod

Apostoli in učenci Gospodovi so dneve po vstajenju preživeli žalostnih src in polni hrepnenja po Križanem in od smrti Vstale. Ponovno se jim je prikazal, jih tolažil in poučeval o božjem kraljestvu. Prišel je čas, ko se na višinah Judeje pričena žetev. Tedaj se je mala četica galilejskih ribičev po Jezusovem navodilu zopet sešla v Jeruzalem. Nihče se zanje ni brigal. Tedanje velemesto je že domala pozabilo križanje in vstajenje preroka iz Nazareta.

Zbrali so se v dvorani, kjer je Jezus postavil Najsvetejši zakrament, na tem pomenljivem kraju se jim je Gospod zadnjikrat prikazal in jim razlagal prerokbe o Mesijemem življenju.

Prišel je dan Gospodovega vnebohoda. Tedaj je peljal Zveličar svoje zveste na Oljsko goro. Prekorajili so globel potoka Kedrona in so mimo oljkinih vrtov prišli na višino. Bil je svetel solnčen dan, poln luči in sijaja. Gospod jih je opozoril še na sv. Duha, ki ga jim bo poslal kot nebeskega tolažilnika in okrepčevalca pri njihovih sveti službi. Ukazal jim je, naj bodo vsemu temu priče v Jeruzalemu, po celi Judeji, do skrajnih meja sveta. Potem jih je poslednjič blagoslovil in že so videli, kako se odmika zemlji in dviga v nebo. Oblak ga je zakril njihovim očem.

Deset dni pozneje, na binkoštni praznik, ko so se v Jeruzalemu zbrali apostoli in učenci ravno pripravljali, da zapuste hišo in v svetišču darujejo predpisane žrtve, tedaj je naenkrat prišel nadnje med viharjem in bliskav. Duh v obliki ognjenih zubljev in jih napolnil z notranjim ognjem. Pohitili so v tempelj, kjer je imel Peter mogočen govor o Jezusu, resničnem in pravem Mesiju. Skliceval se je na navzoče apostole kot priče Njegovih čudežev. Mesija je odšel v svoje nebesko kraljestvo, razlil pa je svojega Duha nad svoje učence, kakor je cela množica mogla videti in slišati. S tem so se izpolnile prerokbe. Učinek

govora je bil velikanski. Še tisti dan je bilo nad tri tisoč duš sprejetih v krščansko občino.

Gospodovi apostoli pa so takoj šli na delo in sledili naročilu: Pojdite in učite vse narode! Nad tisoč desetsto let praznuje misijonsko naročilo, ki ga je Kristus dal svoji Cerkvi, zmagovalen pohod po vseh zemljah in delih sveta. Samo veljava nebeskega ustanovitelja je temu naročilu mogla dati nepreklicno avtoriteto.

Novodoben človek često kaže veliko hrepnenje po verskem spoznanju in doživetju verskega življenja. Toda mnogi se pri tem v verskih in npravnstvenih vprašanjih plašijo avtoritete Cerkve in sklepajo vse mogoče kompromise z raznimi filozofijami. Drugi zopet se vpdajajo zameglenemu misticizmu. Mnogi tovrstni spisi kažejo, da je verska stiska modernega človeka res aktualna. Tretji zopet sanjajo o narodnih in državnih cerkvah, ki že v svojem bistvu nasprotujejo eni sveti apostolski in vesoljni Cerkvi.

Nad vhomod v strasseburško katedralo sta izklesani dve kamniti postavi, ki ju prištevajo med najlepša dela srednjeveške plastike. Ena predstavlja sinagogo starega testamenta. Trudna in brez moči stoji tamkaj. Iz desne roke so ji odpadle plošče postav. V levici drži trikrat zlomljeno zastavo. Njene povešene oči so zavezane v znamenje, da sinagoga ni razumela misijanskega časa. Na njenem obrazu leži globoka žalost in brezupje. Njen nasproti pa stoji druga ženska postava, ki upodablja Cerkve. Njena glava je okrašena s kraljevim biserom. Odkrito in pogumno gleda v daljavo. Levica se oklepa križa, znamenja zmage: V tem znamenju boš zmagal! V desnici trdno drži čašo trpljenja in milosti. Cela postava diha moč, dostojanstvo in vzvišenost. Njen pogled meri ogromno nalogo, ki ji je postavljena za vse narode sveta. Kot oznanjevalka nauka in zapovedi, kot vzgojiteljica in voditeljica človeštva koraka iz stoletja v stoletja.

Na mesto sinagoge je v našem modernem času stopila nevera. Tudi ona z zlomljeno zastavo,

brez trdnih temeljev notranjega prepričanja. Mnogo tega, kar naj bi na političnem in socialnem področju preživelo čase, se je zrušilo in je za vedno mrtvo. Toda, nespremenljiva kljub mogočnim napadom in preganjanjem na vzhodu in na zapadu stoji katoliška Cerkve. Samo njej je dana obluba božjega Zveličarja pred Vnebohodom: »Glejte, jaz ostanem z vami vse dni do konca sveta.«

Timotej:

Srednica v razgovoru treh

Mariofil: Če je življenje minljiv maj, je Marija naš zadnji maj.

Krištof: Liturgija gre zmagovito svojo pot naprej; vi ste pa še vedno na istem mestu pri svojih šmarnicah. Mi smo se in se bomo še bolj očevali vsega, kar je slabotno, sentimentalno in manj moško.

Mariofil: Ti si velik občudovatelj svetega Avguština. Ali ste še razsvetljenega in bogonadarnega moža med slabotne in sentimentalne? Kakor orožje zazveni njegova beseda, kadar govori o Mariji. »Devica Marija je bila odlikovana pred očmi vsega sveta, ker nam je telesno neoskrnjena rodila Kristusa.« Ali moremo, ali smemo to izredno odliko prezreti in prezirati?

Krištof: Liturgija je kristocentrična. Teotim: Kdo je bil kdaj bolj kristocentričen ko Marija? Njena odlika in svetost je sad Kristusovega odrešenja, Marijino sonce in središče je bila: Jezus. Kdo se more bolj kristocentrično usmeriti ko tisti, ki gredo po Marijinih poteh?

Krištof: Dva sta proti enemu; vendar bom jaz zmagal proti obema. Moje je Mihaelovo geslo: Kdo je kakor Bog! Le pogledite v liturgijo! Moje priče so: Missale, Brevir, Rituale, Pontifikale.

Mariofil: Liturgija je tudi Marijina. Tvoje priče govore za mojo trditve. Teotim, ti si dober liturgist. Pokaži Krištofu, da sta Liturgija in Marija enako ukoreninjeni v katoliški dogmi.

Teotim: Treba je kopati na globoko, da pridemo do katoliških tal. Liturgija je res Marijina. To se pravi pri vseh molitvah in daritvah svete Cerkve zavzema Marijino čiščenje odlično mesto.

Krištof: Gospodovi prazniki presegajo Marijine praznike. Mariofil: Po veličini pač, po številu ne! Poleg tega je liturgija vsak teden en dan: soboto posvetila Mariji.

Teotim: Se več! Noben dan ne mine brez Marijinega čiščenja v liturgiji.

Krištof: Tudi pri najsvetejši daritvi?

Teotim: Vsaj štirikrat se Marija omenja pri vsaki sv. maši! Tudi v Kanonu, ki je skorej toliko star ko Cerkve, stoji Marijino ime: »hvalevredne, vedno čiste Device, Matere našega Boga in Gospoda Jezusa Kristusa...«

Krištof: To vsaj mi bosta priznala, da so evangeliji blagovest o Kristusu. Evangelisti so kristocentrični! Evangeliji vsaj govore za mojo trditve.

Mariofil: Tudi evangeliji so v gotovem pogledu Marijini.

Krištof: Kaj se to pravi: »v gotovem pogledu? To se pravi: Liturgija pride ob največjih Marijinih praznikih v zadregu pri mašnem evangeliju. Za praznik Marijinega vnebovzeta govori pri evangeliju: O Marti in Mariji Kakšna zadrega! Jasno je: Evangeliji niso Marijini.

Teotim: To je zadrega le zate! Mariofil: To je zate uganke in zanka, ki je ne znaš razvozlati.

Krištof: Na svoji strani imam celo nekatere katoliške razlagalce svetega pisma. Teotim: Povej en sam slučaj!

II. zoološka razstava v Ljubljani

Ljubljana, 29. maja.

Zoološko društvo »Noe«, ki stremi za stalnim zoološkim vrtom v Ljubljani, je danes ob pol 12 po skrbnih in obširnih pripravah otvorilo II. zoološko razstavo v Selenburgovi ulici št. 6.

Podpredsednik društva, pristav bakteriološkega vet. zavoda dr. Leo Kocjan je otvoril ob udeležbi članov in prijateljev društva in pozdravil pokrovitelja razstave, predsednika mestne občine dr. V. Ravnharja, nadalje zastopnika bana in predsednika Jugos. vet. združenja dr. F. Vebela, šefa zool. instituta ljubljanske univerze dr. Jovana Hadžija, zastopnika SLD inspektorja dr. St. Bevka, zastopnika veterinarjev in šefa vet. bakt. instituta dr. Hribarja ter zastopnika sum. direktorja inž. Tavčarja.

»Brez dvoma smo si edini, da Ljubljana, kot sedež dravske banovine in metropole Slovenije, potrebuje stalni zoološki vrt. Upamo, da bomo pri merodajnih faktorjih, predvsem pa pri mestni občini ljubljanski, katera je pri čim večjem in lepšem razvoju mesta najbolj interesirana, tudi v bodoče našli vsa podpora, ki smo jo uživali do sedaj.« S temi besedami je otvoril dr. Kocjan razstavo, nakar so si jo zastopniki oblasti in tiska ogledali.

ogledali.

Letošnja razstava kaže v primeri z lansko velik napredek: V lepih kletkah se kosatijo naše in tuje zveri, poleg severnoameriškega rakuna je naš gozdni samotar jazbec, divjina je poslala svojega pripadnika — sivca volka, malajsko otočje je poslalo malajskega medveda, šegavo, zavaljeno živalco. V kletki poleg tega črnuha je pa sklenil levi prijateljstvo z volčjakom. Iz črne Afrike je črna koza — afriška dolguha koza, spet poleg so dragocene srebrne lisice, pa prijazna in ljubka družnica srn. V bazenu čofotajo po vodi severnoameriški nutrija bobri, na nasprotni strani so opice, ki s svojo šegavostjo zabavajo sebe in vsakogar. Indske goske stegajo vratove, bele kivi kokoške iz Avstralije čeblijo med seboj, race, male divje (regelci in krebeljci) zadovoljno plavajo ali posedaajo po skalah, roj naših pticov se preletava, ves pisani trop izpod južnega in domačega sonca je tu.

Sredi razstavišča pa je paviljon v obliki ladje — Noetova barka je vzniknila v 20. stoletju in vrgla iz zadovoljstva one, ki slišijo petje petelinov in pasji lajež s te razstave, toda tega pa zaman iščeš na naši razstavi. — Pridi pogledati! — t.

Händel: Mesija

Jurij Friderik Händel je bil rojen 23. februarja 1685 v mestu Halle na Nemškem. Temelje glasbene izobrazbe je prejel v Hamburgu, jih od leta 1706 do 1710 poglobil v Italiji — Florenzi, Benetkah, Rimu in Neapolju —, živel v stikih z Lottijem, Corellijem in obema Scarlattijem; v l. 1710 se je preselil na Angleško, kjer je preživel večino svojega plodnosa življenja. Umrli je 1759 v Londonu. Njegova osebnost znači najvidnejše utelešenje miselnosti baročne dobe; kot v žarišču vpada jo v njem nemški, italijanski in angleški vplivi. Osnovna črta glasbenega izraza je italijanska (A. Scarlatti). Svojevo njegovega sloga je neverjetna preprostost in plastika melodične misli in ravno tako preprosta, pevna in kar barvita kontrapunktična. »Mesija« je njegovo glavno delo. Napisal ga je leta 1741. Težišče leži v zborovih partijah, ki so veličastne, učinkovite in dramsko razgibane.

Oratorij »Mesija« izvaja slov. gl. dr. »Ljubljana« 3. junija ob 20 v vel. dvorani »Uniona« v proslavo 85-letnice nadškofa dr. A. B. Jegliča. Kot solisti sodelujejo: ga. Zlata Gjungenac-Gavella, primadonna ljublj. opere, sopran; ga. Franja Beront-Golobova, solistka ljublj. opere, alt; Jože Gotič in Marjan Rus, oboja solista ljublj. opere, tenor in bas. Orkester: Savez muzičara (podsvaj. Ljubljana). Pevske zbor slov. gl. dr. »Ljubljana«. Dirigira: dr. Anton Dolinar.

Najlepše birmanske obleke dobite pri priznani solidni trdki J. Maček, Aleksandrova c. 12.

○ Nujna prošnja ljubljanskim trgovcem! Te dni bomo dostavili gg. ljubljanskim trgovcem in poselitnikom izlozbo kongresne lepake in posebne manjše kongresne plakete. Prosimo vse že danes, da namestijo lepake v večjih izlozbah, plakete pa uporabijo za manjše izlozbe. Eno kot drugo je umetniško delo ter bo — pravilno nameščeno — v pravi okras vsaki izlozbi. Z lepaki in plaketami naj bi pomagali vsi označiti Ljubljano kot kongresno mesto. Obzirno do številnih gostov, ki bodo ob kongresu posestili naše mesto, narekuje, da Ljubljana sama in prav vsa pomaga, da bodo kongresni dnevi čim lepši in učinkovitejši. Gg. trgovci bodo z namestitvijo lepakov in plaket v veliki meri podprli stremiljenja priprav. odbora in brez dvoma želi tudi v javnosti za svoje razumevanje priznanje. — Pripravljalni odbor za evharistični kongres.

○ Občni zbor Leonove družbe bo v četrtek, dne 6. junija ob pol petih v posvetovalnici Kat. tisk. društva. — Odbor.

○ Pri Sv. Katarini bo danes popoldne ob štirih majniška pobožnost za izletnike iz Ljubljane. Udeleženci se odpeljejo z opoldanskim vlakom do Medvoda. Za slučaj slabega vremena odpade cerkvena pobožnost.

○ Pasijonska drama: V času obiskanja: Danes ob 3 popoldne se ponovi E. Gregorinova pasijonska drama »V času obiskanja« po znanih cenah od 24 Din navzdol. Ker je delo izvršno nastudirano, krasno opremljeno, ter nudi s svojimi gniljivimi prizori sliko Jezusovega življenja in smrti, opozarjamo občinstvo, da si ogleda to res lepo predstav. Jezusa predstavlja avtor g. Gregorin, ki je delo tudi režiral. Vsem režiserjem in voditeljem podeželskih odrov toplo priporočamo, da si dramo ogledajo. Za lažje umevanje posameznih slik pa priporočamo vsakemu

Krištof: Na primer! Kako čudno se glasi Kristusov odgovor, ki ga je dal kananejski ženi na njeno Marijino blagovnanje: »Da, še bolj pa blagor tistim, ki božjo besedo poslušajo in ohranjajo.« Tu je treba razlage. In marsikateri razlagalec pojasnjuje ta stavek v mojem smislu.

Teotim: Kaj pomeni dolga vrsta razlagalcev, če pa Cerkev ta klic Gospodov podčrtava in obrača na Marijo! V brevirju beremo homilijo sv. Beda: »Blagor Bogorodici zavoljo njegovega sodelovanja pri uveločenju Besede božje: a blagor ji še v višjem smislu, ker je bila vsak čas varhinja iste Besede.«

Krištof: Stojta! Pripravil sem boljši zgled. Dvanajsetletni Jezus odgovarja Mariji: »Kaj sta me iskala? Nista li vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?« To je tisto, kar zatrjujem: Klic njegovega nebeškega Očeta gre pred klicanjem in iskanjem njegove zemeljske Matere.

Mariofil: Tega ni rekel Mariji, da bi jo osramotil, marveč, da bi jo spomnil na njen višji poklic.

Teotim: Marija takrat, kakor evangelist pove, teh besed ni razumela; vendar je ostala zvesta svojemu višjemu poklicu: »In njegova mati je vse to ohranila v svojem srcu.« Zdej boš tudi razumel, kaj nam hoče za praznik vnebovzete Device povedati evangelij o Marti in Mariji. Marta: to je Jezusova mati v skrbi za svojega otroka. Marija: to je Mati božja v svojem višjem poklicu.

Krištof: To je zame spet uganka!

Teotim: Liturgija ti nakazuje rešitev te uganke na kvatno sredo v postu. To je Marijin dan. Saj ga je liturgija že izza davne dobe praznovala v Rimu: v cerkvi Marije Snežnice. Evangelij tistega Marijinega dne se zaključuje: »Kdorkoli namreč spolni voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, on mi je brat in sestra in mati.«

Mariofil: Marija je mati božje besede v polnem pomenu.

Birmanska darila

po nizkih cenah pri
J. Vilhar, urar
Ljubljana Sv. Petra c. 36
pri Zmajskem mostu

obiskovalcu predstave knjižico, ki jo je spisal avtor te drame Edvard Gregorin. Stane broširana 26 Din, vezana 38 Din. Založila Jugoslov. knjigarica v Ljubljani, dobi se tudi pri blagajni gledališča in bilijeterjih.

○ I. pomladanska umetniška razstava, ki jo priredi Društvo likovnih umetnikov dravske banovine v Jakopičevem paviljonu, bo otvorjena danes ob pol 11. Razstavo otvori g. ban dr. Dinko Puc po svojem namestniku. Kakor smo že poročali, bo razstava zelo pestro zastopana, ker se je udeležilo večina slovenskih umetnikov s svojimi najnovejšimi deli. Posebno pozornost bo nedvomno vzbudila poleg slikarstva in grafike plastika, ki je zastopana tudi z najulajšimi in kaže velik razmah in medsebojno individualnost. Občinstvo bo imelo po daljšem presledku zopet priliko za pregled razvoja slovenske upodabljajoče umetnosti zadnje dobe. Vabljeni vsi ljubitelji umetnosti.

○ Vodstvo v Narodni galeriji. Danes popoldne ob pol 11 priredi Umetnostno zgodovinsko društvo v Narodni galeriji zadnje vodstvo v tej sezoni. Vodi Rajko Ložar: Ažbetova šola in impresionisti.

○ Kino Kodeljevo igra danes ob 15 »Kristusovo življenje in trpljenje«, ob 17 ter 20.30 »Kristusovo življenje in trpljenje« in »Rudnik v planini«. Jutri ruski film »Vihar« in še en film.

○ Platišča pri tovornih vozilih. Z zakonom z dne 17. febr. 1933, Sl. list 361-46 iz leta 1934, s katerim se je spremenil člen 38 uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa z dne 6. junija 1929, se je končno veljavno določila širina platišč pri tovornih vozilih in odredil rok 31. dec. 1934, po katerem se kolesa s prejšnjimi ožimi platišči (to je s platišči, ki so ožja od 6 cm) ne smejo več uporabljati. Mestno poglavarstvo si dovoljuje opozoriti obrtna združenja, v katerih so vključeni kolarji in kovači, na to zakonito določilo. Proti onim, ki bi kljub temu zakonitemu določilu in kljub opozorilu še nadalje uporabljali vozila s preozkimi platišči, bodo pristojna oblastva vpeljala kazensko postopanje.

3. junija ob 8. zvečer v Unionu:

HÄNDEL: MESIJA

oratorij za soli, zbor in orkester

izvaja

81. glasbeno društvo »Ljubljana«

Predprodaja vstopnic v trafikl

Union in v ljudski knjižnici na

Miklošičevi cesti št. 7

Mariborske vesti:

Občni zbor Ljudske univerze

Lepa bilanca kulturnega dela

Maribor, 29. maja.

Sinoči se je vršil v društvenih prostorih na Slomškovem trgu občni zbor Ljudske univerze, ki je podal nazorno sliko o velikem in plodnem delu te, za Maribor tako važne najvišje kulturne ustanove. Zborovanje je vodil predsednik inž. Kukovec, poleg njega sta pa podala zanimiva poročila še tajnik prof. Ivan Kos in blagajničarka Azmanova. Poslovno leto zaključuje Ljudska univerza z ugodno bilanco: 48 predavanj se je vršilo v okviru raznih ciklov. Tako je zdravstveni cikel imel 7 predavanj, socijalno-politični 8, filozofski 3, psihologični 3, literarni 3, umetnostno-zgodovinski 4, pokrajinski 11 poleg tega pa še dva koncerta, prvi z duhovno vsebino v spomin blagopokojnega vladarja v frančiškanski baziliki, drugi pa je bil pretekli ponedeljek mladinski večer. 31 predavanj je bilo v slovenščini, 10 v hrvaščini, 4 francoska in samo 1 nemško in še tega je imel Estonec. Obisk je bil letos zelo razveseljiv. Najživahnejši v zimskih mesecih, nekoliko slabši na jesen in na pomlad. Najbolj privlačna so bila predavanja prof. Hauptmanna, prof. Bujasa, prof. Mlakarja, prof. Vebra in prof. Izidorja Cankarja, najboljši obisk pa sta beležila literarni večer mladega Pen-kluba in

japonski večer gospe Skuškov. Vršil se je tudi tečaj iz ruščine, ki ga je vodil prof. Sokolov. Ljudska univerza je sodelovala tudi s prireditvami JC lige, ženskega društva, francoskega krožka in drugih mariborskih kulturnih ustanov. — Prav tako razveseljiva je tudi letošnja gospodarska bilanca, ker je prvič suficitna. Število članstva se je po zaslugi neumorne gđ. Azmanove povečalo na 250. Ljudska univerza se je tudi v tej sezoni pretežno morala vzdrževati z lastnimi sredstvi, ker ne dobiva niti od daleč takih podpor, kakor sorodne ustanove v Ljubljani, Beogradu itd. Zaradi tega mora imeti tudi od vseh ljudskih univerz najvišjo vstopnino. — Volitve so prinesle nekatere izpremembe v odboru. Tajnik prof. Ivan Kos je moral radi prezaoplenosti odložit funkcijo, katero je tako uspešno upravljal 8 let. Prav tako odhaja iz Maribora neumorna dosežajna blagajničarka gđ. Azmanova, kateri je pri odhodu predsednik izrekel tople priznalne besede ter ji izročil lepo, umetniško diplomu, ki je delo prof. Kosa. Za predsednika je bil izvoljen zopet inž. Kukovec, za podpredsednika prelat dr. Kovačič, za tajnika prof. Vošter, blagajnik se bo določil kasneje, v ostalem odboru pa ni bistvenih izprememb.

Priložnostni nakup! 1100 finih sobnih stolov

bo tovarna upognjenega pohištva REMEC-CO., Kamnik, v dneh velesejma oddala zelo po ceni. Oglasite se v njeni prodajalni v Ljubljani, Kersnikova ulica 7 (poleg Slamiča). Cene od Din 22— do 42—. Temu sicer prvovrstnemu blagu so cene tako znižane vsled tega, ker so od vsake vrste na zalogi samo manjše količine (od 6 do 30 komadov). Hitite, dokler zaloga traja!

○ Slovesen sprejem v dijaško kongregacijo bo izvršil danes popoldne ob triletni na 4 v Alojziji cerkvi prevzvišeni knezoškof dr. Ivan Tomazič.

○ Sklep majniške pobožnosti v stolnici bo jutri v petek zvečer. Sklepni govor bo imel prof. Pavel Zivortnik.

○ Preklekane delozacije. Pred nekaj dnevi smo poročali, da je mestna občina odpovedala stanovanje 32 strankam v njenih zgradbah v Delavski ulici ter da jih bo deložirala. Kakor se je sedaj izkazalo, je prišlo do odpovedi samo vsled nesporazuma med Mestnimi podjetji in mestnim upraviteljem ter je sedaj odpoved že zopet preklekana.

○ Zadnji dan šole je bil včeraj za »male« in »velike« maturante na mariborskih zavodih. Drugi razredi bodo še imeli šolo do 8. junija. Izpiti privatistov se začnejo na klasični gimnaziji 1. junija, matura pa 12. Izpiti se bodo vršili tudi ob praznikih in nedeljah. Ministrski odposlanci za mature še niso določeni ter se bodo zrelostni izpiti morali najbrže začeti brez njih.

○ Sprejemni izpit za 1. razred real. gimnazije se bo vršil 1. julija. Učenci, rojeni 1922, 1923, 1924, 1925 se prijavijo do 25. junija s prošnjo, kolekovano s 5 Din, in ji priložijo rojstni list in spričevalo o dovršenem IV. razredu osnovne šole.

○ Sprejemni izpiti v klasično gimnazijo se bodo vršili letos izjemoma dne 1. julija. Prošnje za izpit je s priloženim krstnim listom in šolskim izkazom nasloviti do 25. junija na ravnateljstvo gimnazije.

○ Poročili so se zadnje dni v Mariboru: Kvas Ivan, klobučarski mojster in Potisk Amalija, zasebnica. — Deučman Avgust, delavec in Postrušnik Marija; Nabergoj Aleksander, kovač, in Kokoč Terezija; Potončnik Karol, pos. sin, in Javornik Marija; Skof Friderik, preglednik, in Ramšak Ana; Harnik Stefan, mesar, in Petrun Marija. Novoporočenec obilo sreče in blagoslova.

○ Salezijansko sodruštvo ima v nedeljo 2. junija v stolnem župniščem sestanku.

○ Septet bratov Živko (Avgust, Lojze, Janko, Vinko, Srečko, Albin Živko in Ivan Kovačič) priredi v sredo, dne 5. junija t. l., ob 20.30 prvi vokalni koncert v Mariboru v veliki kazinski dvo-

rani. Predprodaja vstopnic pri Zl. Brišnik in Höfer-ju.

○ Smrten padeč. Pri novi stavbi v Sokolski ulici je zaposlen kot pomožni delavec 36letni Kaiser Jakob iz Bresternice. V torek popoldne mu je na visokem odru zdrnilo ter je omahnil v globino. Padel je tako nesrečno, da je udaril z glavo ob betonska tla ter obležal s počeno lobanjo. V globoki nezavesti ga so reševalci prepeljali v bolnišnico, kjer pa ni več prišel k sebi. V noči na sredo je podlegel poškodb.

○ Birmanske ure in zlatino na obroke da urar Ignac Jan v Gradu.

○ Veliko škodo so povzročili neznani vlomilci športnemu klubu ISSK Maribor. Vlomili so v garderobo pod tribuno ter odnesli razne predmete (drese, čevlje itd.) v skupni vrednosti 2500 dinarjev. Tatvine so osumljeni nekateri delavci, ki so pripravljali teren za sokolsko prireditve.

○ Birmanska darila, lepa in po ceni kupite pri R. Bizjak, urar, Gosposka 16.

○ Velik vlom v Radvanju. V trgovino Alojza Pšundra v Spod. Radvanju je bil izvršen vlom, pri katerem je bilo odnešenega raznega blaga v vrednosti 8000 Din. Študentski orožniki so vlomilce že zasledili ter enega osumljenca zaprli.

○ Skok v smrt. V noči na sredo se je pognal z mosta v Dravo neznanec ter je izginil s smrtnim krikom v globokih valovih reke. Očividci pravijo, da je bil samonorilec mlad, 16—17 leten fant.

Celje

○ Sprejemni izpiti za 1. razred se bodo vršili na drž. realni gimnaziji v Celju v četrtek, dne 27. junija ob 8 dalje. Prošnjam, ki morajo biti kolkovane s 5 Din, je treba priložiti zodnji šolski izkaz ali izpričevalo in krstni list. Prošnje naj se vložijo pri ravnateljstvu najpozneje do 23. junija 1935.

○ Obrtna razstava v Celju. Vršijo se zadnje priprave za veliko obrtno razstavo, ki bo v Celju od 4. do 18. avgusta. Med obrtništvom v Celju in drugje vlada za razstavo veliko zanimanje in je pričakovati, da bo razstava v polni meri dosegla svoj namen. V času razstave bodo v Celju tudi razne druge prireditve, gospodarskega, prosvetnega in športnega značaja.

○ Še eno gostovanje ljubljanske drame. V tekoči sezoni bo gostovala ljubljanska drama v celjskem mestnem gledališču še enkrat in sicer z Linhartovo dramo »Veseli dan ali Matiček se ženi«, v režiji dr. Gavelle.

○ Še dva umora pred celjskim okrožnim sodiščem. Dne 6. junija bo v Celju pred velikim senatom razprava proti Brezovniku Martinu iz Šmartna ob Dreti, ki je obdolžen, da je v nekem gozdu obesil svoje dekle. — Vodi se tudi preiskava o umoru gozdnega oskrbnika na škofijskih posestvih. Razprava še ni razpisana.

○ Umrta sta v celjski bolnišnici: Milič Krsto, 22 let, redov 7. čete 59. pp., doma iz Dračeva, okraj Skoplje v Vardarski banovini in Kotnik Anton, 47 let, brezposelni delavec iz Gotovelj pri Konjicah. Naj počivata v miru!

○ Knjige »Slovenske Matice« so došle in jih bodo dobili člani takoj po nedelji.

že davno izrekla. Poznaš Marijino velikonočno molitev k antiloni: Raduj se, nebeška Kraljica...

Mariofil: Tako-le se glasi: »O Bog, ki si z vstajenjem svojega Sina, našega Gospoda Jezusa Kristusa, svet razveselil; daj, prosimo, da po njegovi Materi Devici Mariji dosežemo veselje večnega življenja.«

Krištof: Resnično! Iste misli.

Teotim: Tako misli in moli sveta Cerkev.

Krištof: Zdej šele nekoliko slutim, kakaj Kristus svojo svetlo mater tolikokrat nagovori s preprostim imenom: »Zena«.

Mariofil: V tem imenu je izrečeno vse: Nevesta, Mati, Srednica!

Krištof: Priznati moram. Liturgija je res tudi Marijina.

Kulturni obzornik

Slovenska krajina

(Zbornik ob petnajsti obletnici osvobojenja.)

V redakciji mladega prekmurskega kulturnega delavca profesorja Vilka Novaka je pred kratkim izšel zbornik »Slovenska krajina« z namenom, da ob petnajsti obletnici osvobojenja te naše severne zemlje s kratkimi znanstvenimi prispevki in z ilustracijami prikaže slovenskemu narodu podobo te njegove obtočnice pokrajine. O Slovenski krajini je bilo po svetovni vojni napisanih pri nas že precej in tudi dobrih stvari; Novakov zbornik pa je med vsem tem gotovo najboljši, kar smo dobili doslej. Novi zbornik bo gotovo že itak precejšnje zanimanje pri Sl. krajino samo še povečal ne samo doma pri Slovencih, marveč tudi pri Hrvatih in Srbih. — Zbornik obsega 136 str. vel. 8° + XIII ilustr. prilog in 1 topografsko karto. Tehnično je zbornik prav okusno opremljen, arh. Mil. Černigoj. Izdal ga je poseben konzorcij idealnih domačinov in prijateljev Sl. krajine s te strani Mure.

Svoje prispevke za zbornik je dalo sedem najboljših poznavalcev Slovenske krajine, med njimi dva domačina: poleg urednika V. Novaka še dr. A. Pavel. Uvodni prispevek »Geografski pregled Slovenske krajine« je napisal naš mladi geograf Svetozar Ilešič, ki je tu prvi opisal kot tako slovensko Pomurje in v tej veliki pokrajinski enot: Slovensko krajino. Po Ilešiču tvori slovensko Pomurje dva geomorfološka tipa: diluvialno-aluvialna ravnina ob Muri in terciarno grčevje. Tudi prirodna podoba Slov. krajine je v znamenju naznačenih dveh tipov. Njen južni del je široka ravnina, najobsežnejša slovenska ravan, najrodovitnejši in gospodarsko najvažnejši del Slovenske krajine, ki ga domačini sami dele v dva dela: Ravensko, manjši severozahodni del, in Dolinsko, večji južnovzhodni del. Severno od ravnine se prične svet, ki ga domače ime Goricko prav dobro označuje, polagoma dvigati in predstavlja živahno razrezano in razčlenjeno grčevje, ki dosega najvišjo vzpetino v Srdiskem bregu (418 m). Razlika med obema pokrajinskima tipoma, Gorickim in Ravenskim ter Dolinskim se odraža tudi v kulturni podobi obeh predelov. Celotno v razporeditvi konfesij se — po Ilešiču — po kaže razlika med obema pokrajinskima tipoma.

Ilešičevemu članku sledi kratka narodopisna in jezikovna razdelitev ozemlja Slovenske krajine, kakor jo je dal dr. Avgust Pavel l. 1909 v uvodu svoje razprave »Glasoslovje cankovskega narčaja«, ki jo je izdala Madžarska akademika znanosti. Dr. Pavel je učenec Oskar Asbótha. Danes živi v Szombathelyju kot profesor madžarsčine in latinščine in knjižničar ondotnega županiškega muzeja. On je tudi urednik tudi pri nas poznanih Folia sabariensis. — Naslednji prispevek »Panonska krajina od naselitve Slovencev do prihoda Madjarov« je napisal dr. Milko Kos, ki pravi uvodoma, da se v zgodovini slovenske zemlje meč Rabo in Dravo jasno ločijo tri velika obdobja: obdobje od slovenske naselitve do prihoda Madjarov ob prelomu 9. v 10. stoletje, obdobje madžarskega gospodarstva in obdobje, ki se začneja z osvoboditvijo v letih 1918—1919. Kosov članek je posve-

Jubilejna razstava v Gornjem gradu

Gornji grad, 29. maja.

Danes ob 5 popoldne je prispela v Gornji grad deputacija društva »Jeglič«. V deputaciji so bili zastopniki upravnega odbora ljubljanskega kluba in oktet pevskega zbora »Jegličevci«. Pridružila pa sta se tudi direktor šentvidske gimnazije g. dr. Ratajc in zavodov ekonom g. Alojzij Markež. Po prihodu se je deputacija takoj zbrala v sprejemni sobi, kjer je oktet pod vodstvom g. Puša zapel Aljančičev »Pozdrav«. Nato se je takoj pojavil v sobi prevzvišeni nadškof dr. A. B. Jeglič, kateremu je kot prvi izrekel v imenu »Jegličevcev« pozdrav in čestitke društveni predsednik Jože Langus. Naglasil je, da so sicer Jegličevci bolj hladni gratulant, zato so pa njih čestitke gotovo najskrenejše. Ker se nameravana proslava v Ljubljani v vsem svojem prvotno zamišljenem programu ne bo mogla izvršiti, zato so prišli semkaj, da izrazijo neomajno zvestobo nadškofu dr. Jegliču in njegovim načelom in da mu želijo še mnogo zdravih let v miru in zadovoljstvu. Slavlencu so poklonili ob tej priliki krasno izdelano diplomu častnega članstva društva in pa spominski knjigo, v katero so vpi-

sala svoje čestitke razna ljubljanska društva. Nadškof Jeglič je bil ob tolikih izrazih hvalečnosti njemu kot slovenskemu nadškofu za njegovo veliko življenjsko delo, ginjen do solz tako, da se ni mogel mnogo zahvaljevati, ker so mu besede utonile v solzah. Oktet je nato zapel himno »Jegličevci«, nakar je izrazil svoje čestitke v imenu škofskih zavodov direktor Ratajc in naglasil, da se je vodstvo teh zavodov vedno trudilo in v tem trudu ne bo odnehalo, da vzgaja mladino v duhu, s katerim je bilo prepojeno delo prevzvišenega nadškofa. Smernice delu so označene v napisu, ki stoji na pročelju škofskih zavodov: »Kristusu, Zvečarju sveta«. Ko je oktet zapel še »Slovenec sem« (Ipavec), se je nadškof še vedno zelo ginjen komaj mogel nekoliko zahvaliti za voščila in sporočil željo, naj ostanejo zvesti božjim načelom. Nato je povabil vso deputacijo, da ji razkaže zanimivosti Gornjega grada, nakar jim je priredil malo zakusko.

Vse te svečanosti, ki jih je deputacija priredila v čast prevzvišenemu nadškofu dr. Ant. B. Jegliču, so napravile v Gornjem gradu zelo ugoden vtis in so vse prav prijetno presenetile.

Kresovi po slovenski zemlji

Ljubljana, 29. maja.

Na čast 85 letnice prevz. nadškofa dr. A. B. Jegliča so snoči po vsej slovenski zemlji zagoreli kresovi. Kolikor toliko ugodno vreme je povzročilo, da so bili ti kresovi vidni daleč na okoli ter je bil pogled nanje posebno veličasten. Samo z ljubljanskega grada je bilo vidnih okoli 20 kresov. Imeniten kres je bil pri fari sv. Cirila in Metoda, na vseh vidnejših hribih in gorah v ljubljanski okolici so žareli mogočni kresovi. Našim fantom na čast moramo priznati, da so se za te kresove zelo potrudili ter da so nanosili visoko v hribe mnogo dražja in drv, tako, da so kresovi po večini goreli zelo dolgo, od 8 pa do nekako 10 zvečer. Daleč viden je bil posebno kres na Šmarni gori. Krasen, 20 m visok plamen je žarel s Krina.

Iz litjske okolice nam poročajo o posebno velikem in lepem kresu, ki je bil na Sv. gori, pa tudi v litjski okolici je žarelo vse polno kresov. Enako kakor tam so žareli kresovi po vsej širni domovini ter povsod oznanjali ljubezen, ki jo goji naše ljudstvo do sivolasega nadškofa dr. A. B. Jegliča.

Žrtev tihotapstva

V ponedeljek, dne 27. maja 1935 je hotela večja družba vtihotapiti v Italijo več konj. V snežniških gozdovih, v tako zvanem »Kaliču« pa so naleteli na obmejne stražnike. Ker se tihotapci niso hoteli ustaviti, so stražniki začeli streljati in pri tem ustrelili Špeha Janeza, pos. sina iz Šmarate 14. Kroga ga je zadela v hrbet, v prsih je izstopila, nato šla skozi usta v glavo. Bil je na mestu mrtel. Ubili so tudi enega konja, šest jih pa uplenili. Na lice mesta je prišla sodna komisija, ki je odredila prevz. trupla v mrtvašnico v Viševku, kjer se bo vršila obdukcija. Vedno več žrtev zahteva naša meja!

Koledar

Četrtek, 30. maja: Kristusov Vnebohod. Ivana Orleanska, devica.

Petek, 31. maja: Angela, devica; Kancijan, mučenec. — Ta mesec se je dan podaljšal od 14 ur 7 minut za 1 uro 10 minut na 15 ur in 17 minut.

Novi grobovi

† Na Kremenu v župniji Videm ob Savi je umrl J. Kolar, star 65 let. V svoji težki bolezni ni tožil, marveč se je popolnoma vdal v voljo Najvišjega in previden s svetotajstvi odšel v deželo večnosti. Preostale, ki so v teku dveh mesecev izgubili očeta in mater, naj tolaži Gosporad življenja in smrti.

Osebnosti

— G. duhov. svetnik Josip Rajec, župnik na Trati pri Gorenji vasi je zelo nevarno zbolel ter ga priporočamo vernikom v molitev.

— Iz vojaške službe. Odrejeni so na službo v generalni štab 1. armijske oblasti peh. major za generalštabne posle Vlad. Kalečak; na službo v generalštabni oddelku ministrstva vojske in mor-

žen prvemu obdobju. Po Kosu je panonska Slovenija doživela tedaj veliko dobo svoje zgodovine. Postala je za nekaj desetletij celo središče političnega življenja takratne slovenske zemlje in dosegla svoj vrhunec v nekaj let trajajoči samostojni politični tvorbi kneza Kocjla. Današnja Sl. krajina je bila sestavni del njegove države. Spominu na to dobo in tisočletnemu jubileju prihoda Kocjlevega očeta, Pribe, na slovenska tla naj veljajo — tako zaključuje Kos svoj uvod v razpravo — njegove vrstice v zborniku. Slovenci smo se tako sicer nekoliko keeno pa vendarle dostojno oddaljili jubileju bratov Slovkov v zborniku Slovenske krajine, ki je naša najbližja pokrajina bratski Slovaški, s katero je dolga stoletja delila pod Madjari svojo usodo in ki sta si v marsičem tako podobni. — Iz nadaljnega dr. Steletovega članka »Umetnost v Slovenski krajini«, vzemo, da so za njeno umetnost pomembni predvsem trije dogodki: 1. Prehod prekmurske zemlje izpod frankovske oblasti in dobe slovenskih knezov Pribe in Kocjla koncem prvega tisočletja po Kr. pod madjarsko nadoblast. 2. Doba madjarske nadvlade, ki traja okroglo tisoč let in jo po svetovni vojni nadomesti 3. epoiitev Slovenske krajine z večjim delom etnografske Slovenije in z njim z jugoslovanske državo. V vseh treh dobah Sl. krajine se razvija njena umetnost v širokem okviru srednje-evropske kulture. Zanimiva je med drugim dr. Steletova konstatcija, da je danes v umetnosti sožitje Sl. krajine z našo narodno prestolico po zaslugi uvidenih voditeljev prekmurskega ljudstva, ki so kmalu po ureditvi razmer v narodni jugoslovanski državi pritegnili k sodelovanju arhitekta Jožeta Plečnika, celo močnejše in tesnejše kakor vmes ležeče prejšnje Štajerske.

Urednik V. Novak sam je prispeval dva članka »Slovensko delo Slovenske krajine« in »Kulturni etiki do osvobodjenja« ter zelo izčrpno »Bibliografijo o Slovenski krajini«, kakršne nimamo še za nobeno drugo našo pokrajino niti za Slovenijo kot tako. »Slovensko delo« je razdelil v sledeče oddelke: luteransko obdobje, t. j. dobo od izida prve knjiške za Slovence med Muro in Ra-

bo, pa do smrti Štefana Küzmicha (65 let), ker predstavlja ta doba izključno delo protestantov in obenem višek njihovih književnih prizadevanj; v »Nastop katoličev«, ki vsebuje v glavnem delo Mikloša Küzmicha, ki je imel v načrtu, da preskrbi katoliški del prekmurskega jezikovnokulturnega okoliša z najnujnejšim nabožnim in šolskim repertorijem; v »Nadaljevanje protestantske tradicije« z Janošem Kardošem kot osebo in najplodovitejšo osebnostjo, s katerim je prenehala književno delo protestantov, ki so nato v dobi najhujše madjarske zasluge molčali vse do osvobodjenja; in končno v »Delo katoličev v 19. stoletju«, ki dobi novega pogona v dr. Ivanociju in njegovih utencih.

Skoro polovico zbornika pa zavzemata naslednja dva prispevka dr. M. Slaviča »Narodnost in osvoboditev Prekmurcev« in »Prekmurske meje v diplomaciji«. V prvem polemizira dr. Sl. z dr. Nikolom Zv. Bjelovučićem, advokatom v Dubrovniku, ki je l. 1929 v svoji knjizici »Etnografske granice Slovenaca, Hrvata, Srba i Bugara sa etnografskom kartom« naredil Prekmurce za Hrvate; v svoji drugi knjizici l. 1934 »Etnografske granice Hrvata i Slovenaca« pa mu je samo polovica (po priloženem zemljevidu pa veliko več!) Prekmurcev še hrvatska, dočim je tokrat v Beli krajini kar enkrat našel samó Hrvate, in pa proti nekaterim člankom znanega radičevskega časnika Jos. Matosiča, ki očitujejo podobne hrvatske aspiracije na slovensko zemljo. Brezdvomno bo ta članek izzval na drugi strani odziv in pa polemiko, ki pa ne bo kos tehuin dokazom dr. Slaviča. — V svojem drugem članku je dr. Sl. kot najbolj poklicani natačan popisal diplomatski boj na mirovni konferenci za Slovensko krajino. Podobno kakor smo s tem dobili Slovenci opisan vseh potek borbe za ta kos svoje zemlje v Parizu, prav tako nujno potrebujemo enakega opisa za našo Primorsko in Korosko! Obenem pa bi si ob tej priliki dovolili opozoriti Prekmurce že na eno važno stvar. Domačini kakor Klekl str., Jerič, Kihar M. in dr., ki so tako odločilno posegali v razvoj prekmurskih dogodkov pred osvobodjenjem in ob osvobodjenju l. 1918—1919, so v interesu skupne slovenske stvari dolžni,

škof kupil primerno stavbišče. Katoliki, katerim je cerkev namenjena, so različne narodnosti. Slovencev je nad 100, ki so prišli iz Primorja. Božja služba se je namreč vršila do sedaj v zasebni hiši, ki pa za toliko število nikakor ni zadostovala.

— K stavki v Lescah. Uprava občine Lesce nam poroča: Občina Lesce ni nikogar pozvala na delo. Predelavce g. Zupan se je oglašil zgodaj jutraj, pred uradno uro, pri občinskem delovodji g. Sitarju in prošil za seznam brezposelnih, ki ga je tudi dobil. Kdo pa je pozival za izkladanje vagona delavce, občini ni znano. Predsednika občine ta dan sploh ni bilo doma, ker je bil službeno v Ljubljani.

— Konjske dirke v Ljutomeru se vršijo danes ob 14 na Cvenu. Letos bodo te dirke posebno znamenite zaradi velikega števila prijavljenih konj in ker se vršijo prvič na razširjenem dirkališču, ki je samo za 30 m krajše od tezenskega, dolgo torej 970 m. Z izredno požrtvovalnostjo so ljutomerski kmetjski konjereji sami uredili dirkališče, nad 20 voznikov je dan za dnem brezplačno dovažalo pesek za prago iz oddaljene Mure.

— Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani objavlja: Po pravilniku o banovinskih davčninah za leto 1935-36 se od 1. aprila dalje pobira 50 odstotna banovinska taksa k drž. taksi po tarifni postavki 8. zakona o taksah, t. j. taksa za vse objave radi materialne koristi. Zato morajo biti vse take objave taksirane tudi z banovinskimi kolki. Ti kolki se dobijo pri vseh oddelkih finančne kontrole, za mesto Ljubljano pri banovinski blagajni, a za mesto Maribor pri okr. načelstvu v Mariboru, levi breg. Kr. banska uprava opozarja, da se bo zoper one, ki bi se izognili plačilu banovinske takse, postopalo strogo po zakonu.

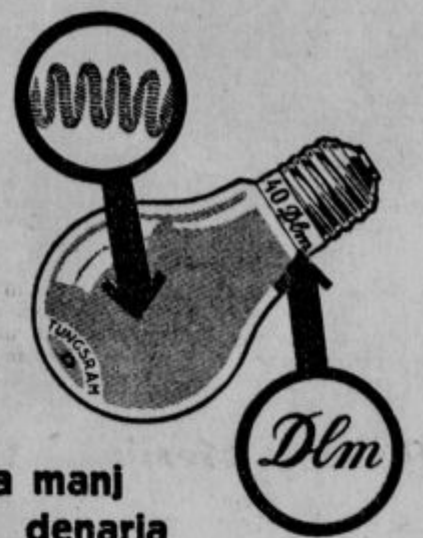
— Komanda dravske div. oblasti v Ljubljani razpisuje javno neposredno licitacijo za dobavo 298 kb. metrov lesa za ptujski garnizon. Licitacija se vrši dne 31. maja ob 11 v intendanturi komande drav. diviz. oblasti v Ljubljani, kjer se dobijo tudi vsi običajni pogoji.

ČATEŠKE TOPLICE

Najbolj vroči (54°C) radioaktivni vrelec v dravski banovini. Krasni uspehi zoper reumo, išias, otroplost, želodčne in ženske bolezni. Odperte od 1. maja do 30. sept. V pred. in posezoni zdravljenje po nizkih pavšalnih cenah, 10 dni Din 600.—, 20 dni Din 1100.— (stanovanje, hrana, kopel, zdravniški pregled, vožnja, takse). Žel. postaja Brežice in Dobova. Prospekte pošlje Uprava Čateških toplic in pri »Putniku«.

— V Službenem listu kr. banske uprave drav. banovine od 29. t. m. je objavljena »Naredba o ustanovitvi osrednjega sklada za sanacijo delavcev in nameščencev v podjetjih, ki spadajo pod rudarske zakone«, dalje »Odločba o izplačilu podpore uslužbencem finančne kontrole za nabavo službene obleke«. »Navodila o voditvi knjig v javnih skladiščih«. »Navodila za izvrševanje naredb o banovinskih trošarinah«. »Odkupnina za oseb. delo nameščencev urada za zavarovanje delavcev«. »Ponovne volitve občinskega odbora v občinah Kamniška Bistrica, Lukovica in Sv. Križ pri Kostanjevici«. »Razglas o ve-

Do 20% več svetlobe

za manj denarja

TUNGSRAM

nitka v dvojni vijajnici svetlobna množina v dekalumenih

ljavnosti izpričeval o završnem izpitu na banovinski šoli za glasbilo in »Objave banske uprave o pobiranju občinskih davčnin«.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvice, jeter, srca, proti kamnom, skle-rozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Ptuj

Šolski telovadni nastop. Vse šole ptujske, po-čeniš ob gimnazije pa preko meščanske šole do osnovnih, priredijo letos skupno telovadni nastop, in sicer danes. Začetek ob 15 (3) popoldne v Ljud-skem vrtnu. Ker ni vstopnine, ampak se bodo pobirali samo prostovoljni prispevki za revno šolsko mladino, se pričakuje primeren obisk, ki naj na-gradi mladino za njen trud ob pripravah za nastop. Z nastopom je zvezano tudi blagoslovljenje prapora gimnazijskega Podmladka Jadranske straže.

Zobni ateljei dentist tehn. Rudolf Reich se pre-seli ter sprejema od 3. junija naprej v Slomškovi ulici, nasproti prošnje in mestne cerkve.

Trbovlje

Predavanja. Ob priliki ženske razstave na trbo-veljski šoli bodo zdravstvena predavanja, in sicer v četrtek ob 3 popoldne samo za žene. Predavala bo ga. dr. Simec Amalija; v soboto ob 7 zvečer o al-koholu g. Puhar; v nedeljo ob 9 popoldne in ob 3 popoldne g. dr. Bežič o higijeni žene na deželi in o negi dojenčkov; v ponedeljek ob 7 zvečer pa c spolnih boleznih — samo za moške — g. dr. Jen-sterle. —

Legionarje bodo vpriporili prihodnjo nedeljo popoldne v Društvenem domu.

Slovenjgradec

Poročil se je v cerkvi sv. Florijana v Doliču g. Peter Writeman, posestnik in gostilničar v Do-liču, z gospodično Marico Naveršnik, hčerko zna-nega veleposelnika in lesnega trgovca istotam. — Obilo sreče!

Ustanovni občni zbor Združenih zasebnih in trgovskih nameščencev, podružnice v Slovenjgradu bo danes ob 16 v Zadrženem domu. Podružnični delokrog se razširja za okrajja Slovenjgradec in Pre valje, ter se vsi nameščenci zasebni in trgovski na občni zbor vabijo.

Evharistični kongresi nekdanj in sedaj je naslov predavanju, katero bo danes ob 2 popoldne v žup-nijski dvorani v Starem trgu.

Št. Vid nad Ljubljano

Podmladek R. K. in Podmladek J. S. na mešč šoli priredita v nedeljo, dne 2. junija ob pol štirih v Cerkvem domu akademijo. Vabimo.

Meščanska šola je prejela iz zapuščine blago-pokojnega šol. nadzornika g. Josipa Novaka in iz zapuščine blagopokojnega šol. upravitelja g. Janka Bajca za učiteljsko in dijaško knjižnico večjo mno-žino knjig. Oba blagopokojna nekdanja odlična šolnika bomo ohranili v blagem spominu.

Novo mesto

Razvitje praporov Podmladkov Jadranske stra-že. Kakor v drugih krajih Slovenije, bo tudi mla-dina, organizirana pri Jadranski straži v Pod-mladkih v Novem mestu ozir. v bližnji in daljnji okolici, razvila svoje prapore. Ta slovesnost bo v nedeljo, 2. junija t. l. ob 10 popoldne v Novem mestu na glavnem trgu. Razviti jo bo prisostvoval predsednik oblastnega odbora JS iz Ljubljane z drugimi člani oblastnega odbora, predstavniki ba-novine in ostalih oblasti. Prapore bo blagoslovil g. prošt K. Cerin ob asistenci gg. kanonikov. Ta dan se zbere v Novem mestu vsa šolska mladina, tudi iz okoliških krajev, po številu do 3000. Za prireditvev samo vlada v mestu in v okolici velike zanimanje.

Si li zamorete predstavljati užitek in delovanje na zdravje, ako se kopljete v znameniti RADENSKI in jo pijete pri samem izviru, kolikor si želi srce?

Predsezona (maj, jun) Din 700.— deset dni, stanovanje, hrana (hotelska ali dije-tetična), kopelji, vse takse in zdravniški pregled.

Srce, ledvice, žilci, obča starostna slabost, notranje žile, kameni, sklerosa, nervoza.

Direktno z železnice v Radence s prestopom v Ormožu in Ljutomeru, ali z brzim vlakom v Maribor in z avto-busom v Radence. Autobus ima takoj zvezo na brzi vlak ob 4. uri popoldne in pripelje ob 6. uri v Radence, a v vozi v nedeljo in praznik.

Idealno za odpočitek, krepitev duševnih in telesnih delavcev.

»BRAN-I-BOR« SE BRIGA ZA BRATE V SUZNOSTI PRISTOJAJTE!

Ciril-Metodov zbor na evh. kongresu

Poročali smo, da nastopi znameniti katedralni pevski zbor »Cirilo-Metodov kor« iz Zagreba z obširnejšim sporedom ob priliki II. evharističnega kongresa za Jugoslavijo v Ljubljani. Zbor bo nastopil prvič pri sv. Petru in Pavlu, drugi dan 29. junija ob osmih zjutraj, ko bo daroval križevski škof prevz. dr. Dionizij Njara slovesno pontifikalno mašo po vzhodnem obredu z veličastno asistenco. Poleg tega priredi zbor dva samostojna koncerta.

Pri pontifikalni sv. maši bo zbor izvajal 17 skladb znamenitih vzhodno-cerkvenih skladateljev. Na samostojnem cerkvenem koncertu 29. junija ob šestih zvečer v franciškanski cerkvi poje zbor mašno liturgijo, in sicer sodobnega največjega ruskega skladatelja (vodje moskovskega drž. konzervatorija) P. G. Cesnokova: Božestvenaja Li-

turgija svjatago Joana Zlatoustago.

Dne 1. julija ob osmih zvečer pa poje zbor na koncertu v »Unionu« 13 mogočnih skladb vzhodno-cerkvenih skladateljev, in to domačih, bolgarskih in ruskih.

Zbor je zadnjikrat koncertiral v Ljubljani v marcu 1933. Mnogi se še spominjajo mogočnega vtisa, ki so ga napravile vzhodno-cerkvene pesmi v interpretaciji tega odličnega zbora na poslušalstvo.

Za nastop na kongresu se zbor pripravlja s prav posebno vnemo. Po vseh poročilih soditi, bo njegov nastop na kongresu eden največjih glasbenih užitkov. Zato na te nastope izredno opozorjamo tako ljubljance kot vse udeležence kongresa. Zupne urade prosimo, da vernike na to opozorijo. Vstopnice rezervirajte takoj pri Glasbeni Matiji v Ljubljani.

Učiteljski pevski zbor v Bolgariji:

Na jambolskem sejmu

Jambol, 26. maja.

Slovo iz Burgas je bilo kar težko. Prav vsi bi radi ostali v tem prijetnem mestu na obali Črnega morja še par dni. Toda določenega programa se je treba držati. 110 km vožnje je kmalu za nami. Pozdravljaj nas Jambol, provincijsko, v rodoviti ravnini ob blatni reki Tundži ležeče mesto. Sprejem nepopisen. Po skupnem kosilu so nas odpeljali domačini na svoje gostoljubne domove. Dopolndne ogled mesta. Jambol šteje okrog 25.000 prebivalcev. Izredno mnogo je tu muslimanov in cigánov, ki dajejo, ker so tudi Bolgari večinoma v narodnih nošah, zelo značilno in pestro sliko življenja na cesti.

Skoraj sredi mesta izvira zelo zdrava mineralna voda, ki se je lahko vsakdo zastoj napije. Tega dovoljenja se je pevski zbor poslužil v obilni meri. Koncert je bil razprodan že pred enim tednom, zato so tisti, ki mu niso mogli prisostvovati, poslušali naše petje pri matineji. Tudi zadnji koncert je izborno uspel. Zbor ne kaže nikake utrujenosti, ker je vsa turneja tako urejena, da so med koncerti odmorji, ki vplivajo na pevke in pevce prav osvežujoče.

Na banketu smo prvi slišali godalni orkester vojakov in civilistov, ki je v dobri sestavi prav umetniško izvajal venčke bolgarskih narodnih pesmi, dočim nas je v vseh banketih dosedaj zabavala vojaška godba na pihala. Tu so nam postregli z narodno močnatno jedjo iz riževе moke.

V Jambolu je okrog 200 katolikov, deloma rim. kat., deloma vzhodnega obreda. Imajo lepo župnišče, precej velik internat za mladino ter dve veliki kapeli s skupnim zvonikom. Večina zbora je prisostvovala ob 8 sv. maši. Kar domače nam je bilo pri sreč. ko smo zapeli »Oče večni«, »Usmiljeni Jezus« in razne Marijine pesmi. Odprti ust so domačini poslušali naše slovenske pesmi, ki so se gotovo prvič mogočno razlegale v prijazni kapelici v bratski Bolgariji, daleč od slovenske zemlje.

Popoldne smo si ogledali nani jamboljski »panajir« (semenj), ki traja vsako leto od 20.—30. maja, neoficijsko pa se začne par dni prej in se tudi za par dni podaljša. Ogromna množica ljudstva vseh stanov, vseh starosti... Najmodnejše obleke, uniforme, pestre narodne noše, napol goli cigani skoraj črne polti... vse valovi in se počasi pomika po široki cesti... Ob strani je v šatorih razstavljeno najrazličnejše blago: kožušina, opanke, obleka, perilo, keramika, dragulji, razni izdelki iz lesa, na katerega so vžgani narodni ornamentni, stadoled, rožno olje, limonada, porcelan, železni izdelki, preproge, slike, suha mezga iz sliv itd. Cene so za nas nenavadno nizke. Ob lihi čepi slepci. S hrupnim glasom prepevajo in prosijo milodarov.

Jambolci so nad vse gostoljubni. Kako ponosno so bile družine, ki so imele goste! Stregli so jim doma kot rodnim bratom, jih vodili po mestu in plačevali zanje po gostilnah. Če so srečali na cesti znanca, pa so se kar pobahali: »Imaš gosta! Sredi ceste me je ustavil mož z »Dobro došli!«, mi je segel v roko in me kar na lepem povabil na limonado. Res, brezmejna gostoljubnost. Kakor sprejem, je bilo tudi slovo od jambolcev nad vse prisrčno. Polovico mesta se je zbralo na kolodvoru, čeprav je oddaljen nad 2 km in je šla ura že na polnoč. Razsvetljen slavolok, dijaška godba, Rodna pesen, »Hej Slovani«, ki je tu zelo priljubljena pesem — in vlak je odpeljal v tiho, jasno noč.

Zopet doma!

Včeraj dopoldne se je vrnil Učiteljski pevski zbor v Ljubljano. Vsa turneja je bila izredno lepo urejena, nikjer niti najmanjše neprimlikke. Zaslug za to si pač delita gg. Adamič in Supančič, ki sta že pred mesecem vse potrebno osebno uredila. Seveda bi pa tudi onadva bolj težko opravila, če nam ne bi šel tako na roko Prosvetni savez, ki nam je dal spremiljevalca, g. Epitropova, ki je povsod, kjer smo se ustavili, organiziral pripravljane odbore. Tudi koncerti so povsod izborno uspeli. Dirigent zbora, g. Pertin Milan, je dokazal, da je globoko muzikalen in prav dober pevo-

vodja, ki posebno ugodno vpliva na zbor s svojo mirnostjo. Odlikovali sta se solisti gdč. Božičeva in Stritarjeva, ki sta povsod želi toplo priznanje.

Člani so bili disciplinirani do skrajnosti, tudi razne malenkostne neprimlikke, ki se jim na jugu pač nihče ne more izogniti, niso nikoli pokvarile dobre volje. Medsebojni obiski v kupejih, hudo-mušne male intrigice so dobro voljo le dvigale.

Vsa turneja je bila velika manifestacija za zблиžanje dveh bratskih narodov, Jugoslovánov in Bolgarov. Tudi iz privatnih pogovorov smo spoznali, da si Bolgari to zблиžanje res prav iz srca žele. Zato tudi taka gostoljubnost, tako prisrčni sprejem in teško slovo, ki je mogoče le med rodni-mi brati.

Nazaj grede se je pevski zbor ustavil na Oplencu, kjer se je poklonil manom viteškega kralja Aleksandra.

Izkoristite ugodno priliko

in kupujte pri: Kolbezen, Celje, kjer so zaradi preselitve trgovine ponovno znižane cene vsemu blagu, posebno pa svilu, nogavicam in kopalnim oblekam.

Zlata poroka

Velenje, 27. maja.

Janez in Terezija Tajnšek sta minulo nedeljo slavila v št. Andražu zlato poroko. Slavljena sta kljub visoki starosti (85 in 74 let) še prav dobro ohranjena. Znana in priljubljena sta daleč okrog. Zrastle sta iz kmečke hiše in zemlje, v katero sta položila obilo znoj in dela. Slavlje zlato poroke je bila prav redkost. Ker so zlati nevesti že opešale noge, so jo v naslonjaču nesli pred oltar njeni štirje sinovi. Svatba pa je bila kakor nova maša — čez 90 svatov je slavljencema na večer njunega življenja napravilo lep praznik. K zlati poroki jima čestitamo tudi mi.

Zobni atelje Rihard Klemenčič

dentist-teh.

od 30. maja do 17. junija
ne ordinira

Škocjan pri Mokronogu

Epidemija hripe. Ze vsa pomlad razsaja pri nas hripa. Zadnje tedne pred veliko nočjo je napadala in mučila predvsem odrasle, te dni se je pa spravila na otroke, šolske in se mlajše. V posameznih razredih jih manjka do dvaset. V tleh, štirih dneh je skoraj vsak zdrav. Smrtne žrtve ta epidemija se ni zahtevala.

Slana. Kot drugod, je tudi pri nas slana zelo veliko škodila. V gornjem delu fare je pokončala vinograde do polovice; še sedaj ni trta poglala novih mladikov, v ravnini ob Krki je pa osmodila velike hlastove gozdove tako, da je pogled nanje žalosten. Nekoliko je škodila tudi rži in sadnemu drevju. Pa tudi sicer rast letos počasi napreduje zaradi hladnega vremena.

Služba božja v naših hribih. Z junijem bo sv. maša namesto na Telčah na Slančevrhu, kjer je mnogo večja in lepša cerkev kot na Telčah.

Ali je bil napadalec na orožnike res Omerzo?

Ljubljana, 29. maja.

Naše poročilo o boju med zasledovanim osumljencem pri Moravčah ter dvema orožnikoma, je vzbudilo splošno pozornost. Orožnika Frane Vrečko in Frane Stefančič sta dobila zelo nevarne poškodbe od strelcev, ki jih je zasledovalec oddal, posebno pa je Vrečkovo stanje zelo nevarno. Vrečko ima namreč prestreljen želodec in je le malo upanja, da bi dočakal jutrišnji dan.

Orožniki sicer domnevajo, da je zasledovalec bil znani ropar Franc Omerzo, doma iz Blance pri Brežicah, vendar pa je veliko vprašanje, ali je bil to res Omerzo. Osební opisi se namreč v nekaterih točkah ne strinjajo. Potrebno bo počakati, da se razjasni, kdo je bil neznanec, ki je streljal na oba orožnika.

Orožniki iz vse bližnje okolice in bližnjih postaj so takoj snoči uvedli obsežno zasledovanje za zločincem. Ugotovljeno je, da se je zločinec pri nekem potoku pral obraz, ker ga je orožnik ranil ter da je povpraševal za vlak proti Trbovljam. Orožniki so danes ugotovili za zločincem edino le sled do Litije, od tam dalje pa se je vsaka sled izgubila. Orožniki domnevajo, da je zločinec pobegnil v hribe okoli Trebeljeva in da se bo morda poskušal od tam prebiti na Hrvaško.

Orožniki so aretirali bajtarico Brigito Gabrškovo v Vrhoplju pri Moravčah, pri kateri so zasačili neznanega zločince. Gabrškova noče povedati, kdo je bil neznanec.

Blagoslovitev Skalaškega doma na Rožci

V nedeljo je bila na Rožci izredno lepa slovesnost, ki je privabila na stotine planincev, da prisostvujejo blagoslovitvi planinskega doma, katerega so z velikimi težavami zgradili jeseniški Skalaši. Ze ob zgodnjih jutranjih urah je bila koča nabito polna povečini domačinov, po prihodu

izletniškega vlaka pa je bil naval turistov tako velik, da je celo na obširni terasi pred kočo primanjkovalo prostora. Kratka nevihta je hotela pokvariti dobro razpoloženje, ki se je pa poživilo tem bolj, ko je pomladansko sonce obsijalo večno lepo Rožico in na njej postavljen oltar, okrašen s planinskim cvetjem. Sv. mašo je daroval domači župnik g. Krašnja, ki je po končanem sv. opravilu blagoslovil tudi kočo namesto ljubljanskega kano-nika g. dr. Tomaža Klinarja, ki je bil ta dan za-držan. Po končanih svetvenostih je g. župnik v lepem govoru vzpodbujal navzoče k čuvanju miru v naših planinah in v starstvu prelepe planinske flore, nakar so sledili pozdravni govori predsed-nika jeseniške Skale, tov. Mihe Čopa in zastop-nikov mnogih domačin in tujih društev, nato pa se je razvila prijetna planinska zabava ob zvokih harmonike in petja.

Sele proti večeru so se vračali turisti proti Jesenicam z najlepšimi vtisi ter ob slovesu zagotavljali, da bodo še mnogokrat gostje prelepe skalaške Rožice.

Vesti iz Zasavja

Rajhenburg, 28. maja.

Železniška proga nekako med postajo Rajhenburgom in Vidmom, torej približno tam, kjer se je zgodil znani železniški atentat, je bila zadnje čase v zelo slabem stanju. Pragoči so bili trhi in omajani, tako da je hvalevredna odločitev želez-niške direkcije, da da ta del proge popraviti. Stevilni delavci, povečini domačini, premenjujejo pra-ge. Potniki se čudijo, da vlak tako počasi vozi, in to celo brzi vlak. Vendar je to potrebno. Za tem delom proge pridejo na vrsto še drugi deli, tako da bo železniška proga v Zasavju sčasoma v do-brem stanju. Delavci so pa le veseli, da imajo vsaj skromen zaslužek.

Most med Vidmom in Krškimi je že leta in leta vzrok jeze neštetiš soferjev, voznikov in tudi peš-cev. Saj je kazalo, da se bo ta leseni most vsak čas zvrnil v Savo. Ogroja je bila trhla in tudi prečni trami v zelo slabem stanju. Domači čimtelji, kakor okrajna cestna odbora in obe občini, so dali zadnje dni most popraviti. Izmenjujejo dosedanje trlo ograjo in trhle prečne trame. Čudno pa je čuti od domačinov vzdihje ob obzavljanjem, da zadnja povodenj ni vzela mostu, ker bi Videm in Krško imela morda že sedaj nov betonski most, ki je nujno po-treben.

Pod Zasavje spada najbrže tudi postaja Sava. Po znani nesreči pri gradnji tamkajšnjega mostu so se dela kar ustavila in nihče ne ve, kdo naj de-lo, ki bi ga moral izvršiti ponesrečeni tesar Golo-bar, nadaljuje. Tako štrle iz Save samo štirje be-tonski stebri, leseno ogrođje pa je tako, kakor ga je pokojini Golobar zapustil. Prebivalstvo pa nujno potrebuje novega mostu.

V Zasavju je v vinogradih napravila slana ogromno škodo. Trtino cvetje je v nižjih goricah popolnoma uničeno in ako bo v Zasavju na jesen kaj vina, ga bodo pridelali le lastniki višje ležečih goric.

Potniki se posebno čudijo raznim imenitnim napisom po zasavskih krajih. Najbolj se čutimo dolžni čestitati vzorni slovensčini spoštovanega žu-panstva v Vidmu, ki je na neki tablici prepovedalo »vsako neprimlikanje reda! Naš predlog bi bil, naj bo oproščen vsake kazni sleherni, ki se temu protivi, zakaj ta ukaz je res težko razumeti!«

Po Zasavju poje boben. Na vrsti pa niso samo kmetije, temveč tudi nekateri bolj ugledni gospodje. Pogoste so prostovoljne dražbe, še bolj pa prisilne.

DRAMA — Začetek ob 20

Cetrtek, 30. maja ob 13: V času obiskanja. Izven. Znižane cene od 24 Din navzdol.
Petek, 31. maja: Bencski trgovci. Red Cetrtek.
Sobota, 1. junija: Siromakova jagnje. Izven. Globoko znižane cene od 14 Din navzdol.

OPERA — Začetek ob 20

Cetrtek, 30. maja: Štirje groblani. Izven. Globoko znižane cene od 24 Din navzdol.
Petek, 31. maja: Zaprto.
Sobota, 1. junija: Bocaccio. Red B.
Nedelja, 2. junija: Goranjski starček. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 30. maja: Zaprto.
Petek, 31. maja: Hoffmannove pripovedke. Red A. Go-stuje primadona ljubljanske opere Zlata Gjunje-nae-Gavella, Zadrnje.
Sobota, 1. junija ob 20: Trafika. V korist Združenja gledaliških igralcev. Bloki ne veljajo.

Naznanila

Ljubljana

1 Ljubljana. V petek oo 8 zvečer pevka vaja žen-skega zbora.

1 Kršč, šola za stolno župnijo v Ljubljani priredi ob ugodnem vremenu danes popoldne izlet k Sv. Ka-tarini. Člani in njih prijatelji se odpeljejo z opoldan-skim vlakom do Medvod. Ob 16 se udeležijo majniške po-božnosti v župni cerkvi sv. Katarine.

1 Praveški institut opozarja na zanimivo reci-tačijsko predavanje o Viktorji Hangoji, ki bo v petek ob 20 v društvenih prostorih v Narodnem domu. Pre-davala in recitirala bo naša odlična dramska umetnica gospa Mila Saričeva, Vabljeni!

1 Slovensko zdravniško društvo in Jugoslovansko kirurško društvo, sekcija Ljubljana, imata v petek 31. maja ob 18 v predavalnici internega oddelka obče državne bolnišnice znanstven sestanek. Predaval bo znani kankrolog, univerzitetni prof. Blumenthal o re-zultatih novejšega raziskavanja o raku. Vabljeni so vsi gosposke zdravniki.

1 Filozofsko društvo v Ljubljani bo imelo v so-boto ob 18 na univerzi v predavalnici št. 90 svoje peto predavanje. Predaval bo asistent Lojze Potonik o Ma-sarykovem pogledu na historični materializem. Vab-ljeni člani kakor oni, ki se zanimajo.

1 Državni upokojenci se opozarjajo na občni zbor Društva državnih upokojencev in upokojenk v Ljub-ljani v soboto ob 19.30 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

1 Kongregacija gospodov pri sv. Jožefu v Ljub-ljani priredi v nedeljo dogovorjeni romarski izlet na Zalostno goro pri Preserju. Družen z običajnim me-sečnim skupnim sv. obhajilom. Zbirališče na glavnem kolodvoru pred odhodom vlaka ob 6. Vabljeni vsi go-spodje sodali in njihove družine. Priporočamo, da vza-me vsakdo hrano s seboj. V primeru slabega vremena izlet odpade, skupna sv. maša pa bo ob 7 v kongrega-cijski kapeli. — Voditelji.

1 Prva produkcija šole Glasbene Matice bo v petek, 31. maja, v Filharmonični dvorani. Natančni spored dobite v knjižarni Glasbene Matice za 2 Din. Produkcija začne ob 18.15.

1 Kino Kodeljeco. Danes ob 15-film »Kristusovo življenje in trpljenje« ter »Rudnik v plamenu«, jutri ob 20.30 ruski film »Vihar« ter še en film.

1 Nočno službo imajo tekmarje danes: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trukoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7. — Jutri: mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 3; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Garts, Moste.

Maribor

m 6000 dinarjev v gotovini je mogoče zadeti na tomboli Jadranske straze v nedeljo 2. junija 1935 ob 15 na Trgu Svobode, 12 tombol, 25 desetlin, 30 petork, nad 300 amb in tern. Tablice po 2.50 Din.

Drugi kraji

Nazarje pri Mozirju. Danes popoldne ob 3 vpri-zori tukajšnja gasilska četa v Društvenem domu na-ravno igro s petjem »Črna žena« v Redenski prirediti.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Cetrtek, 30. maja: 7.30 Vtisi s potovanja na pla-uno Vlasie (inž. Sabec) 8.00 Uslisi me, Gospodi! Psalme poje očetel učencev iz orglarske šole, vmes orgle solo (prof. Matija Tome) 9.00 Versko predavanje (p. Valeri-jan Ucak) 9.15 Prenos iz irnovske cerkve 10.00 Za dom, za Jugoslavijo (zvočna slika) 10.30 Preno v Zgornje Radgone: Pogreb posmrtnih ostankov radgonskih žrtve, vmes nagrobne in vojaške pesmi: Akademski kvintet in radijski orkester 12.30 Čas, obvestila 12.45 Zena in ohet (Kaj pravilo razstavljajke) 13.00 Koncert po željah (plošče) 15.45 Varujmo krasoto svoje domovine (VL Ka-pus) 16.00 Jaka pa Jaga, kaj mi pomaga! (Vesel in pe-ster popoldan.) Zvočno igro napisal Joža Vembergar, popoldne sestavlja in vodstvo prevzel inž. Pengov, po-magajo pa radijski dramski studio, Stanko, Svetozar Banovec, VI. Kapus in plošče 19.20 Nacionalna ura 20.00 Prenos Bellinijeve opere »Norma« iz Firence, vmes okrog 21.30 Čas, poročila, spored.

Petek, 31. maja: 13.00 Bolška ura: Najvažnejši do-godki po svetu od 1. aprila naprej (urof. Frano Gra-fenauer) 13.00 Ljubzen in pomlad (plošče) 13.45 Poroči-la, vreme 13.50 Čas, obvestila 13.15 Radijski orkester 14.00 Vreme, spored, borza 18.00 Andante religiozno (plo-šče) 18.30 Prenos spornice iz franciškanske cerkve 19.00 Čas, poročila, obvestila, program 19.20 Nacionalna ura 20.00 Ljubi maj, krasni maj! (Nekaj pesmi, nekaj reci-tacij in nekaj glasbe) 21.30 Čas, poročila, spored 22.00 Jutri je pa rožnik (radijski orkester).

Drugi programi:

CETRTEK, 30. maja. Belgrad: 20.00 Opelo, Milo-jevič 20.30 Grške plošče 21.00 Florencia — Zagreb: 20.00 Belgrad — Dunaj: 18.35 Slageri 21.00 Florencia 24.15 Jazz — Radništica: 18.50 Madjarske pesmi in ciganske glas-be 19.45 Igra 21.30 Vojaška godba 22.30 Klavirski kon-cert — Milan-Trst: 20.35 Opera Norma, Bellini — Rim-Bari: 17.05 Pevski in instrumentalni koncert 20.35 Ope-reta »Mora hisa, Pietri« — Praga: 19.05 Vojaška godba 20.05 Vltava 21.00 Orkestralna glasba 22.15 Plošče, nato plesna glasba — Brno: 19.20 Pestrta koncertna ura — Varšava: 20.00 Cvetje v glasbi 21.00 Igra 22.15 Orkestral-ni in delistični koncert — Berlin: 19.00 Plesi in pomlad-ne pesmi 20.00 Vesel večer — Königsberg: 19.00 Komor-na glasba na pihala 20.00 Pester večer — Hamburg: 19.00 Ljudska glasba 20.00 Vesela ura 21.00 Lipsko — Bratislava: 20.00 Letalska fanfara, nato godba na pi-hala — Lipsko: 19.15 Frakfurt 20.00 Vesel izlet 21.00 Plesna glasba — Köln: 19.20 Deklice pojo 20.00 Orke-stralni koncert — Frankfurt: 19.15 Koračnice 20.10 Ve-čerai koncert — Stuttgart: 19.00 Monakovo 20.00 Radijski orkester — Monakovo: 19.00 Orkestralni koncert 20.15 Vesel večer — Zürich: 19.45 Schumannove skladbe 21.00 Florencia — Strassburg: 18.30 Radijski orkester 20.30 Zborovski in solistični koncert 22.00 Plesna glasba.

PETEK, 31. maja. Belgrad: 20.00 Zagreb 21.30 Vo-kalni koncert 22.30 Dela Rimski-Korsakova — Zagreb: 20.00 Klavirski koncert 20.30 Vokalni koncert 21.10 Vi-olinski koncert 21.30 Vokalni koncert 22.15 Narodne pe-smi — Dunaj: 17.40 Koncertna ura 20.00 Vesel večer, draž-ske melodije 22.10 Budimpešta 22.30 Jazz — Radništica: 19.40 Plošče 21.00 Operni orkester 22.30 Ciganska glasba 23.10 Jazz — Milan-Trst: 17.05 Zabavna glasba 20.35 Opereta »Frasquita«, Lehar — Rim-Bari: 17.05 Pevski in instrumentalni koncert 20.35 Koncert po željah 22.30 Argentinske narodne pesmi, nato klavirska glasba — Praga: 19.30 Laska glasba 20.00 Zgodovinska drama 22.15 Plošče — Varšava: 20.15 Orkester, violina, petje 23.05 Plošče — Berlin: 19.00 Monakovo 20.10 Plesna glas-ba 21.00 Igra — Königsberg: 19.20 Zbor 20.15 Iz Sedmo-graske 21.00 Brahmsov koncert — Hamburg: 19.00 De-klace pojo 19.30 Vesela klavirska glasba 20.00 Ope-reta — Lortzing — Bratislava: 19.00 Monakovo 20.15 Sleski rudarji pojo 20.45 Igra — Lipsko: 20.00 Ham-burg — Köln: 19.00 Laska glasba 20.15 Mojstri svojega poklica 21.15 Veselozigra — Frankfurt: 19.01 Monakovo 20.15 Od harfe do kontrabasa — Stuttgart: 19.00 Mo-nakovo, 20.15 Deklice pojo 20.45 Glasba na dveh kit-rah 21.00 Vesel večer — Monakovo: 19.00 Zabavna glas-ba 20.10 Radijski kabaret 21.00 Obisk pri koleških vemoih — Zürich: 19.50 Radijski orkester 20.30 Iz Straussove opere »Waldmeister«

Gospodarstvo

Obramba franka

Zadnje povišanje obrestne mere Banque de France, o katerem smo včeraj poročali, je sledilo velikim dvigom zlata iz blagajne banke. Strokovnjaki računajo, da v dobi od 18. do 26. maja znaša odtok zlata iz Banque de France nad 3 milijarde frankov in da se bo zlato zaklad zmanjšal na okoli 76 milijard frankov, iz česar sledi, da je tehnična pozicija francoskega franka zelo močna.

Na drugi strani pa obstoja velika nevarnost, da pridejo na dan vsi težavirani zneski frankov in da publika še bolj kupuje zlato kot doslej, ko bodo začeli postajati nervozni tudi mali vlagatelji. Na drugi strani pa je seveda zaradi tega pričakovati olajšanja položaja Banque de France, ker se bo za toliko zmanjšal njen odtok bankovcev, ki je danes rekordno visok, okoli 80 milijard franc. frankov.

Na drugi strani poročajo listi, da se je začelo dvigovanje denarja v hranilnicah. Poročilo ne govori nič o velikih bankah, kjer najbrž ni toliko dvigov ali pa to raje zamočujejo. Francoske velebanke so za primer večjega dvigovanja vlog dobro pripravljene.

Odlog plačil Praštedione

Največji denarni zavod v naši državi, ki se je nahajal pod zaščito št. 5, je bila Prva hrvatska štedionica, ki je imela pred krizo leta 1931 45 podružnic in leta 1932 1.468,94 milj. Din vlog ter 368,0 milj. upnikov pri bilančni svoti 2.157,7 milj. Din. Sedaj je ministarstvo trgovine in industrije pod datumom 22. maja izdalo na podlagi uredbe o zaščiti denarnih zavodov iz leta 1934 odlok, po katerem se zavodu

1. odobrava odlog plačil na 6 let.
2. ValORIZACIJA. Ta valorizacija temelji na delu posebnega strokovnjaka g. ing. Velimira Stiasnega ter komisije za pregled. Valorizirajo se 1. nepremičnine za bančno porabo od knjižne vrednosti 72.039.271 Din na 119.270.000 Din, 2. nepremičnine za stanovanja od knjižne vrednosti 596.000 Din na 52.219.000 Din in 3. ostale nepremičnine od knjižne vrednosti 46.491.069 Din na 78.170.786 Din, torej skupno od knjižne vrednosti 164.126.340 Din na 249.659.786 Din. Tako se dobi svota 85.533.446 Din, ki se porabi za odpise, katere je odredila komisija, v znesku 59.627.984 Din, ostane v znesku 25.905.462 Din pa se prenese v nov fond za pokritje škode ob realizaciji aktive, ta fond se privkrajta pri prečiščenju bilance.
3. Obrestna mera za stare hranilne vloge in tekoče račune znaša 2% bruto počenši s 3. marcem 1934 (to je od dne prvotne prošnje za odlog plačil).
4. Dovoljeno je zavodu pretvoriti za 50 milj. Din vlog v prvenstvene delnice, ki bodo nosile 4%. Subskripcija ni obvezna.
5. Dovoljeno so finančne olajšave, ki se nanašajo na valorizacijo nepremičnin.

ZAKAJ JE ODPRAVLJEN KONKURZ ILIRSKERUDARSKEDRUŽBE?

Kakor smo svoječasnno javili, je prišla Ilirska rudarska družba z o. z. v Prevaljah v konkurz. Okrožno sodišče v Mariboru je sedaj odločilo, da se konkurz odpravi, ker ni pokritja za stroške postopanja. V svojih razlogih navaja sodišče:

Kakor je razvidno iz zemljiško-knjižnih izvečkov, izvršilnih spisov sres. sodišča v Prevaljah in poizvedb konkurznega upravitelja, so vse premičnine in nepremičnine prezadolženke preobremenjene z veljavnimi in neizpodbojnimi zastavnimi pravicami, tako da razen nekaj terjatev sploh ni proste konkurzne imovine. Od terjatev v skupnem iznosu 85.510 Din pa jih zavezanca sama izkazuje kot neizterljivih 25.000 Din. Poizvedbe upravitelja so dognale, da bi izterjanje ne imelo uspeha, ker so terjatve po večini neizterljive ali pa so pobolane s protiterjatvami. Najemnine od stanovanjskih hiš so cedirane Konzumnemu društvu, sicer pa bi odpadle, ker bi se moralo najemninsko razmerje odpovedati. Konkurzne imovine, ki bi zadoščale za kritje stroškov postopanja, tedaj ni. Postopanje bi bilo tudi zelo dolgotrajno in z ozirom na vrsto podjetja zelo komplicirano in zvečano z velikimi stroški. Tega mnenja so bili na zboru upnikov tudi člani upniškega odbora ter se je konkurz moral odpraviti.

Dotok zlata v Belgijo.

Najnovejši izkaz belgijske Narodne banke za 23. maj kaže v primeri z izkazom za 16. maj dotok zlata za 747 milijonov belg. frankov. S tem je od izvršene devalvacije sem narasel dotok zlata v belgijsko Narodno banko na 3.253 milijonov in je s tem belgijski zlati zaklad narasel od 12.967 milj. dne 4. aprila na 16.250 milj. frankov dne 23. maja, torej v kratki dobi poldruga meseca.

Na ljubljanskem tramvaju je od 27. maja do 16. junija t. l. znižana vozna cena za potnike, ki se izkažejo z legitimacijo ljubljanskega velesejma. Vožnja na progi proti št. Vidu stane Din 2.—, na mestnih progah pa brez oziroma na prestop enotno Din 1.50.

Pred nami je zadnja bilanca največje francoske banke Credit Lyonnais za 31. marec letos. Banka izkazuje naložb pri Banque de France in gotovine 2.462,6 milj. frankov, do čim znašajo med pasivi tekoči računi 7.060,2 milj. frankov in hranilne vloge 5.020,7 milj. frankov. Posojila banke so prav majhna. Podobno izkazuje druga največja francoska banka Societe Generale pri 2.070 milj. Hranilnih vlog in 3.151 milj. tek. računov gotovine 2.103 milj. frankov. To so gotovo zneski, ki bodo omogočili izplačevanje do onih meja, ko bo publika uvidela, da lahko pride do svojega denarja. Drugo vprašanje pa je likvidnost manjših zavodov, posebno pa hranilnic. Tu bo igrala veliko vlogo možnost prodaje drž. papirjev na borzi. Tu je tudi najbolj ranljiva točka francoskega kreditnega sistema in naloga vladne finančne politike je, skrbeti za normalno funkcioniranje kapitalnega trga. V ostalem pa je pričakovati z razčiščenjem političnega položaja tudi razčiščenja gospodarskega položaja, ker je špekulacija že nekoliko popustila in je pariški devizni trg postal mirnejši.

Borza

Dne 29. maja 1935.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Curaha, Newyorka in Pariza, dočim so narasli tečaji Amsterdama, Prage in Trsta, popustili pa so tečaji Bruslja in Londona.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling ostal na ljubljanski borzi neizpremenjen, dočim je v Zagrebu popustil na 8.60 denar, v Beogradu pa je notiral 9.04—9.14. Grški boni so notirali v Ljubljani 32.15—32.85, v Zagrebu 31.63—32.35, v Beogradu pa 32 denar. Angleški funt je popustil v Zagrebu 236.26—237.86, v Beogradu pa je narasel na 237.93—239.55. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6.25—6.35.

Ljubljana. Amsterdam 2974.27—2988.87, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 746.05—751.12, Curih 1421.01—1428.08, London 217.06—219.11, Newyork 4364.33—4400.64, Pariz 289.56—291, Praga 182.85—193.96, Trst 361.35—364.43.

Promet na zagrebški borzi 472.660 Din.

Curih. Beograd 7.02, Pariz 20.38, London 15.31, Newyork 309.625, Bruselj 52.90, Milan 25.45, Madrid 42.225, Amsterdam 209.30, Berlin 124.55, Dunaj 58, Stockholm 78.95, Oslo 76.90, Kopenhagan 68.55, Praga 12.875, Varšava 58.25, Atene 2.89, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.76, Buenos-Aires 0.815.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je ostala v glavnem neizpremenjena in tudi tečaji so ostali na včerajšnji višini. Slabo tendenco izkazuje vojna škoda zaradi že omenjenega dejstva, da se približuje 1. junij, ko bodo izrebrani dobitki. Promet je bil slab.

Ljubljana. 7% inv. pos. 78—79, agrarni 45—46, vojna škoda promptna 369—370, begl. obv. 64—65, 8% Bler. pos. 77—78, 7% Bler. pos. 66—67, 7% pos. DHB 72—74, 7% stab. pos. 77—79.

Zagreb. državni papirji: 7% investicijsko posojilo 79.50—81, vojna škoda promptna 369—370, 6%, 7%, 8. 369 den., begluške obveznice 64—65, 8% Blerovo posojilo 78—78.50 (78, 78.50), 7% Blerovo posojilo 67—67.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 72—75 (75). — Delnice: Priv. agrar. banka 228—230, Osj. sladk. tov. 180—150, Trbovlje 125 den.

Beograd. državni papirji: 7% investicijsko posojilo 81—81.50, agrarni 47—47.50 (47.25), vojna škoda promptna 368—369 (369.50, 369), 6. zaklj. 369, begluške obveznice 65.25—65.75 (65.75) 8% Blerovo posojilo 76.25—78, 7% Blerovo posojilo 66.25—66.75 (66.50), 7% stab. pos. 80—80.50. — Delnice: Narodna banka 5970—6050 (5950), Priv. agrarna banka 227.50—228.50 (227).

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je za pšenico in moko nadalje čvrst, vendar so za enkrat ostale cene neizpremenjene. Zadnji dež je gotovo koristil posevkom.

Ljubljana. (Franko nakladalna postaja, plačilo proti duplikatu.) Pšenica 78 kg 2% bač. 131—133, ban. 129—131, oves slav. 105—107, koruza pop. suha s kval. garancijo bač. 71—73, ban. 70—72, bela za mletve 71—73, moka ničla bač. in ban. 210—230, št. 2 190—210, št. 3 170—190, otrobi debeli bač. 95—100.

Novi Sad. Pšenica: Ban. 127.50—137.50, bč. 132.50—137.50. Oves neizprem. Rž ne notira. Ječmen in koruza neizprem. Moka: bč. in ban. ničla 205—227.50, št. 2. 185—207.50, št. 5. 165—187.50, št. 6. 145—167.50, št. 7. 122.50—132.50, št. 8. 97.50—100, Fizol in otrobi neizprem. — Tendence vzdržna. Promet srednji. — Jutri borza zaprta.

Nogavice, rokavice, srajce, ovrtniki, kravate, žepni robci, dišeča mila, DMC-predmeti, vsakovrstni gumbi, palice, modne in športne potrebščine, svileni in triko perilo, itd. — samo pri trvdki:

blizu Prešernovega spomenika (za vodo)

Največja izbira in najnižje cene!

J. PETELINC - Ljubljana,

Ljudska samopomoč

registrovana pomožna blagajna

v Mariboru, Grajski trg 7, podružnica: Ljubljana, Tyrševa cesta 34

zavaruje:

a) vse zdrave osebe od 17. do 70. leta za pogrebno od Din 1000.— do največ Din 10.000.—. — b) mladoletne od 1. do 16. leta za doto, ki se izplača z dovršenim 21. letom in sicer od Din 1000.— do Din 25.000.—.

Ustanovljena l. 1927. — Na pogrebninah in podporah izplačali nad 18 milijonov Din.

Zahtevajte pristopne izjave zastoj in brezobvezno.

Zaupniki se sprejemajo za vsak kraj Dravske banovine.

Sport

Današnji nogometni program v Ljubljani

Igrišče Primorja:

14.00 Primorje jun. — Domžale

15.30 Primorje rez. — Grafika

17.00 Primorje — Hajduk

Glavno tekmo sodi g. Mikulič iz Zagreba po sporazumu.

Vstopnice v predprodaji se dobijo danes od 10 dalje v posebni sobi kavarne Emona (I. nadstropje).

Mladina si želi belega sporta

Na novih rdečih igriščih pod Cekinovim gradom, kjer bo teniška sekcija Ilirije priredila 1. in 2. junija mednarodni turnir, se šola mladina teoretično in praktično v tenisu. Odbor sekcije si je na čelo letošnjega programa postavil nalogo, da si vzgoji naraščaj in da tako pritegne mladino v tisto vrsto sporta, kjer je dana možnost vzorednega razvoja duše in telesa. Zato je priredil 15. maja za mladino do 15. let na prostorih Ilirije prvi brezplačni tečaj pod strokovnim vodstvom g. Trudna, dolgoletnega teniškega prvaka Ljubljane. Sekcija je dala na razpolago brezplačno rakete in žoge, tako da udeleženci tečaja nimajo sploh nikakih izdatkov.

Število prijav je prijetno presenetilo in prisililo odbor, da je namesto v načrtu predvidenega dvakratnega tedenskega praktičnega poučevanja in enega obveznega predavanja, vpeljal vsakodnevno dvourno praktično vajo vezano s teoretično šolo, posebej za fante in posebej za dekleta. Takoj po prvih urah se je videlo, da je med prijavljenimi nekaj pravih talentov, ki bodo po nekaj letih prevzeli vodstvo v belem sportu. Poseben užitek je opazovati, s kakšnim veseljem, s koliko voljo in resnostjo so se oprijeli dela, čeprav še ne slutijo, da jih v bližnji bodočnosti čaka težka naloga vzgojiteljev in učiteljev.

Da se jim tenis sport kot novo doživeta lepota vtisne v trajen spomin, bodo naraščajniki, ki v tečaju najpošje napredujejo, pripušteni brezplačno h tekmam sedanjega turnirja, kjer bodo imeli priliko še bolj navdušiti se za umetnost, ki jo bodo pokazali priznani mednarodni in prvi domači igralci.

Drugi tečaj bo pričel 15. julija, na kar odbor še posebno opozarja starše, ki naj vpíše svoje doraščajoče otroke, ob priliki turnirja naj se sami prepričajo, da je tenis-sport prava panoga za koristen in zdrav razvoj njihovih otrok.

Kakor se zavedamo dejstva, da današnja mladina naravnost nori za sportom, tako smo si svesti dolžnosti, da ji pokažemo tisto smer, v kateri bo našla dovolj športnega užitka, ne da bi bila v nevarnosti njena nežna srčna kultura in duševna sprejemljivost.

I. Mednarodni tenis-turnir za prvenstvo Ljubljane

SK Ilirija priredi pod pokroviteljstvom bana dravske banovine gosp. dr. Dinka Puca in častnega komiteja dne 1. in 2. junija 1935 na svojih igriščih pod Cekinovim gradom I. mednarodni tenis-turnir za prvenstvo Ljubljane z naslednjim programom: 1. Single gospodov za mednarodno prvenstvo Ljubljane. 2. Single dam za mednarodno prvenstvo Ljubljane. 3. Double gospodov za mednarodno prvenstvo Ljubljane. 4. Miksed double za mednarodno prvenstvo Ljubljane. 5. Single gospodov kategorija B.

Vodstvo turnirja: Predsednik: gosp. Anton Končan. Namestnik predsednika: gosp. Aleksander Truden. Vrhovni sodnik: gosp. Anton Končan. Vođa turnirja: gosp. Ernest Nagy. Blagajnik: gosp. Bogomir Kukman. Ekonom: gosp. Josip Banjai. Tajnik I.: gosp. Lado Zajc.

Kakor je bilo pričakovati, bodo preurejena teniška igrišča Ilirije privabila v Ljubljano priznane domače in inozemske internacionalne igralce. Do sedaj so prijavi sodelovanje med drugimi Zagrebčan Schaffer, dolgoletni prvak Jugoslavije, ki je uspešno sodeloval v turneji po Indiji, dalje Mitit, bivši juniorski prvak Jugoslavije, nedavno zmagovalec v Italiji nad Davis-Cup igralcem Nove Zelandije Steadmanom in znani prvorazredni igralec Kukuljevič.

Med damami omenjamo gospo Gostišo, jugoslovansko reprezentativno igralko in bivšo državno prvakinja, ter sedanjio državno prvakinja gđ. Helo Kovač, ki prihaja z Dunaja, kjer se je udeležila turnirja za mednarodno prvenstvo Avstrije.

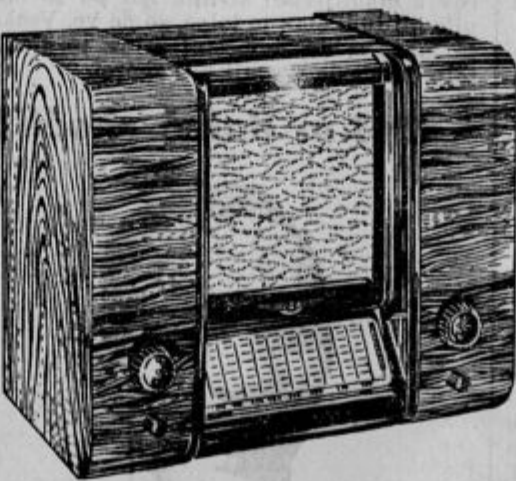
Med inozemci je zagotovljeno sodelovanje Banfielda, prvaka Trsta in internacionalnega igralca:

Lepo barvastost blago

po 4 do 5 Din meter

se dobi v

Trpinovem bazarju, Maribor, Vetrinjska 15

Tovarna želi priti v direktno zvezo z občinstvom in zato nudi za časa velesajma svoje aparate po izredno ugodnih cenah. — Izkoristite torej izredno in ugodno priliko za nabavo radio prejemnika slovite znamke

G. SCHAUB Apparatebauges m. b. H., Pforzheim (Schwarzwald)

Generalni zastopnik za Jugoslavijo:

Ing. KORNEL FRIEDMANN, ZAGREB, ul. baruna Jelačića br. 1

za časa Ljubljanskega velesajma v paviljonu M naravnost od glavnega vhoda

pričakujemo pa še prijavo Nürhauasa, prvaka Graza, znanega nam iz lanskega turnirja Maribor—Graz. Ker so prireditve takega obsega v Ljubljani izredne, vabimo ljubitelje belega sporta, da obiščejo turnir in ne zamudijo prilike spoznati lepote tenisa, ki bo posebno izražena na tem turnirju, ko igrajo igralci, ki so navduševali že tisoče gledalcev.

Lahkoatletsko prvenstvo Jugoslavije za moštva

Sobota ob 15. nedelja ob 14, igrišče Primorja

Največja lahkoatletska prireditev v sezoni! — Državni prvak v lahkoatletiki za moštva, SK Primorje, se bo boril z drugoplasiranim v minulem letu, SK Ilirijo, da si v tretjič zaporedoma pribori ponosen naslov državnega prvaka.

Lahkoatletska sekcija ASK Primorja je danes kot klubska formacija brez dvoma daleč najmočnejša v naši državi, ker ima v svojem članstvu ne samo največje število verificiranih lahkoatletov, temveč je tudi njegova kvaliteta najboljša. Saj prištevajo med svoje člane danes večkratne državne prvake, oziroma reprezentante in rekorde: Kovačiča v tekih na kratke proge, Gaberska, Zorgo Aleša in Gorška za srednje proge, Krevsa na dolge proge, Martinija v skoku v višino, Perperja v troskoku itd. Njegovo članstvo tvori v veliki v. ni lahkoatletsko reprezentanco mesta Ljubljane, ki je že nekočkrat najuspešnejše nastopila proti reprezentancam Graza, Zagreba in Beograda.

Tudi SK Ilirija se je v zadnjih letih v lahkoatletskem sportu močno razmahnila in je v minulem letu na lahkoatletskem državnem prvenstvu za moštva dosegla višek s priboritvijo drugega mesta v končnem placementu klubov. Vzgojila je celo vrsto odličnih lahkoatletov, katerima prednjačijo balkanski prvak in državni rekorder v metu kladiva Stepišnik, prvak države v tekih na dolge proge Bručan in skozi dolgo vrsto let sedaj najboljši jugoslovanski državni prvak v maratonskem teku.

Oba kluba bosta poslala v borbo svoji kompletni ekipi, ki razpolagata z odličnimi mlajšimi močmi in juniorji; ker v tekih prednjači ASK Primorje, v skokih pa SK Ilirija, se pričakuje izredna borba v vseh disciplinah, kajti vsak klub bo skušal doseči povsod čimveč točk.

Z ozirom na propagandno nizko vstopnino se oba dneva pričakuje velik poset športnega občinstva, ki se je za lahkoatletiko navdušilo na zadnji izborni propagandni uspehi lahkoatletski prireditvi.

Celjski sport

Današnji celjski nogomet. Danes bo ob 4 na igrišču pri Skalni kleti prijateljska nogometna tekma med SK Amaterjem iz Trbovelj in SK Jugoslavijo. — Ob 5 bo pa na Glaziji prijateljska nogometna tekma med mladinskima moštvoma SK Viktorije iz Zagreba in SK Celjem.

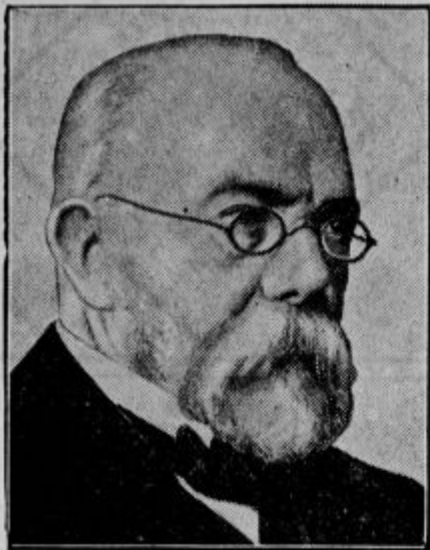
Vojški team 39. pp. — SK Celje. V torek popoldne je bila na Glaziji v okviru proslav polkovne slave 39. pešpolka prijateljska nogometna tekma med voj. teamom 39. pp. in kombiniranim moštvom SK Celja. Zmagal je vojaški team z 2:1 (1:0). Tekma je pokazala, da se nahaja med moštvi 39. pp. mnogo zelo dobrih nogometašev.

Teniško drž. prvenstvo. V nedeljo je bila na igrišču pri protestantovski cerkvi tenis tekma za drž. prvenstvo v drugem kolu med SK Ilirijo iz Ljubljane in SM Celje. Od vsakega kluba so nastopili 4 gospodje in 2 dami. Skupaj je bilo odigranih za gospode 4 singl partij in 1 double, ravno toliko za dame. Tekma je bila zelo poučljiva, zmagajo Ljubljancem je bilo pričakovati že vnaprej. Rezultat je 9 : 1 za SK Ilirijo. — Rezultati: Singl gospodje: Sivic—Hönnigmann 6 : 2, 6 : 1; Truden—Woschnagg 6 : 4, 6 : 1; Dacar—dr. Lichtenegger 6 : 4, 6 : 1; Banko—Steinböck 6 : 3, 6 : 0. — Singl dame: Ravnikar—Westen 11 : 8 : 6, 6 : 4; Ravnikar—Parin 6 : 3, 6 : 1; Dacar—Westen 3 : 6, 1 : 6; Dacar—Parin 3 : 6, 6 : 3, 6 : 2. — Double gospodje: Sivic, Truden—Woschnagg, Hönnigmann 6 : 4, 6 : 2. — Double dame: Ravnikar, Dacar—Westen, Parin 9 : 7, 6 : 4.

Mladika—Korotan. SK Mladika, ki je v nedelje odnesla lepo zmago nad SK Svobodo, se danes ob 10 na svojem igrišču na Kodeljevem sreča s SK Korotanom. Ker bo vstopnina nizka, bo prihitelo gledat to zanimivo tekmo gotovo precej prijateljev sporta.

Sestanek lahkoatletskega odbora bo v petek 31. maja ob 8 zvečer v hotelu Evropa.

Rударjev sin dobrotnik človeštva

Dne 27. maja je minilo 25 let, odkar je umrl znameniti nemški učenjak dr. Robert Koch. Ta mož je v teku svojega znanstvenega delovanja odkril bacile raznih kužnih bolezni, med njimi tudi bacil jetike.

Robert Koch se je rodil 11. decembra 1843 v Klaustalu v Harzi na Nemškem. Bil je tretji med 11 sinovi in 2 hčerami stare rudarske rodovine. Ko je končal šole, se je udeležil francoske vojske l. 1870/71 ter nato postal podeželski zdravnik na Poznanjskem med Poljaki. Kot dijak je študiral v precej skromnih razmerah in se tudi pri učenju ni odlikoval, čeprav je za naravoslovje imel nekaj več smisla kakor pa za druge predmete, ki ga niso prav nič zanimali. Znal je lepo pripovedovati in je imel zelo dober spomin. Zaradi tega se je mladi Koch po maturi odločil, da pojde študirat filozofijo, da postane profesor. Ta služba je staršem očividno najbolj ugajala.

Toda po enem letu študija je Koch obesil filologijo na klin in šel študirat medicino. Tako je postal zdravnik v zapuščenih poznanjskih vaseh. L. 1872 je bil imenovan za okrožnega fizika v kraju Wolstein. Kot zdravnik se je zgodaj oženil in kmalu dobil enega otroka. Kot tak je v zdravniški praksi hodil po kmetijskih hišah in zdravil ljudi. Poleg tega ga je pa vedno nekaj vlekel, da bi naravo bolj proučeval in popotoval.

A služba podeželskega zdravnika je premalo nesla, da bi si mogel privoščiti kako

večje znanstveno popotovanje. Njegova žena je uvidela, kaj moža veseli. Zato je iz svojih skromnih gospodinskih prihrankov v nekaj letih privarčevala toliko, da je možu za rojstni dan kupila lep mikroskop, skozi katerega je potem mož opazoval male živalice v kapljici vode.

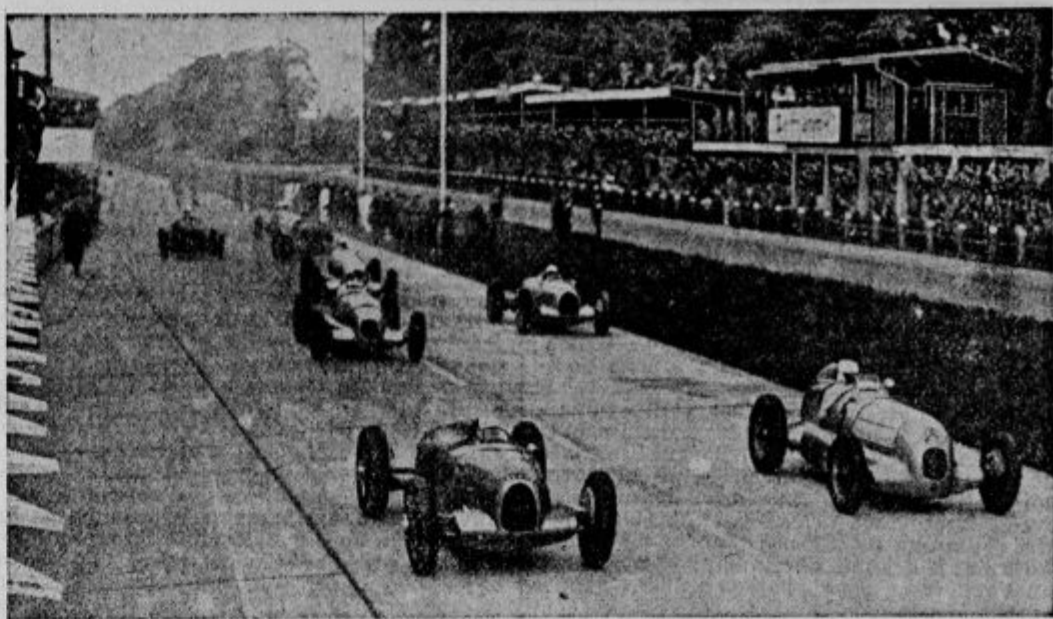
Kmalu potem je v njegovem okrožju nastala živinska kuga, ki je pobrala mnogo živine. Kot okrožni fizik je hodil po hlevih in študiral bolezen, ki je bila v ranični prisada. Nekoč je prinesel domov kos vranice, katero je izrezal iz erknjene živali. Koške te vranice je začel študirati pod svojim mikroskopom in tako odkril bacil v raničnega prisada. To delo je neumorno nadaljeval. Ko je končno stopil v javnost s svojim odkritjem o vranječnem prisadu, so mu strokovnjaki od vseh strani nasprotovali. Vendar mu je to odkritje toliko pomagalo, da je napredoval za mestnega fizika v Vratislavi (Breslau). Tu je našel bacil tetanusa. S tem je postal slaven in bil vključil protestom strokovnjakov l. 1880 poklican v nemški zdravstveni urad v Berlin.

V tej službi se je ves posvetil proučevanju jetike. Dne 24. marca 1882 je že naznanil, da je odkril bacil jetike. Poslej je študiral, kako bi to bolezen omejil in ljudi obvaroval. Iznašel je serum za cepljenje proti jetiki. Ta serum — tuberkulin — pa se ni obnesel, kakor je svet pričakoval. Saj je jetika socialna bolezen, ki izvira predvsem iz neurejenega življenja, stradanja, slabih stanovanj, prevelikih naporov, slabega zraka itd. Teh nadlog pa tuberkulin ne odpravi, kakor bacil tuberkuloze ne dela jetike, ampak jo delajo razmere. Vendar moramo tudi za ta razkritja Kochu biti hvaležni.

Ko je bil že od vseh slavjen, se je udeležil znanstvene ekspedicije v Indijo, kjer je proučeval kolero, ki je tam razsajala. Posrečilo se mu je, da je odkril bacil kolere ter nekaj let pozneje v Afriki bacil spalne bolezni.

Zdravniki vsega sveta so poslej hiteli v Berlin poslušati Roberta Kocha, ki je predaval svoj nauk o bakteriologiji. Ko je bil odkrit bacil legarja in bacil dave, so kmalu našli tudi serum proti tem boleznim.

Tako je sin revnega rudarja v teku svojega življenja, dasi so mu tedanji strokovnjaki delali vsemogoče ovire, postal velik v službi trpečega človeka. V svojem napornem znanstvenem delovanju je izgubil svoje zdravje in l. 1910 ga je zadela srčna kap.

Avtomobilske dirke v Berlinu. Spredaj na levi Stock (ki je prišel 4.), na desni sloviti Caracciola, za njim na levi Fagioli, ki je bil pozneje prvi, na desni Barzi, ki je prišel na cilj tretji. — Zadaj Brauhitsh, Chiron, Dreyfuss.

Pred 30 leti

Bitka pri Čušimi

Dne 28. maja je preteklo 30 let od tiste znamenite pomorske bitke pri Čušimi, v kateri so Japonci popolnoma razbili rusko baltiško brodovje, ki je iz Baltijskega morja okrog Evrope, Afrike in Azije plulo v vzhodno Azijo ondodnemu ruskemu brodovju na pomoč. Ruski častnik, ki je kot 28 letni nadporočnik v ruski mornarici tedaj bil v bitki, popisuje rusko nesrečo takole:

Vtisi tistih dogodkov so bili tako veliki, da jih še danes vkljub poznejšim doživljanjem v miru, v vojski in v revoluciji še vedno tako živo imam pred očmi, da jih kar vidim. Od 36 ruskih ladij, ki so pod zastavo sv. Andreja priplule v ožino Čušime, je le ena srečno prišla v Vladivostok. Vse druge, izvzemši nekaj lahkih križark in transportnih ladij, ki so se rešile v nevtralna pristanišča, je razdejal sovražnikov topniški ogenj ali pa njegovi torpedi.

Kako je bila taka nesreča mogoča? Rusko brodovje je imelo dobro vzgojene častnike in dobro izvežbano ter disciplinirano moštvo. Katastrofo pa je v prvi vrsti povzročila neresničnost merodajnih mornariških šefov. Ti carju niso hoteli povedati, da je nesmiselno v Baltičkem morju pobrati vse vojne ladje ter jih organizirati v enotno brodovje, ki nikdar ne bi moglo enotno nastopati, saj so bile vmes moderne in zastarele ladje, katere so morale potem 6 mesecev pluti okrog sveta ter se med potjo niso mogle ustaviti v nobeni luki. Javno mnenje je tedaj kajpada zahtevalo, naj se postavi proti Japoncem vsak mornariški top, naj bo že star ali nov. Car, ki je bil razočaran zaradi neuspehov svoje armade, je le prerad verjel neresničnim poročilom svojih svetovalcev, češ, da bo mornarica bolje naredila kakor pa armada. In nikogar ni bilo, ki bi mu kaj nasprotnega dokazal. Usodno je pač bilo pomanjkanje poguma povedati resnico. Pa ni bilo niti težko povedati resnico v tej obliki: ali je mogoče, da bi mnogo modernejši in urnejši japonsko brodovje priplulo v Baltičsko morje in se tu z uspehom pomerilo z ruskim? Čisto gotovo bi moral vsakdo na to vprašanje odgovoriti, da bi bili v tem slučaju Japonci tepeni.

Kakor že povedano, so se hitrejši moderne ruske oklopnice morale držati starejših in počasnejših ladij. Zaradi tega je vse rusko brodovje tako počasi plulo. To je tudi med bitko bilo za Ruse usodno. Vrhutega so vse ruske ladje že od doma vse strelivo vozile s seboj. Ker je bilo na vsaki ladji toliko streliva, zato vseh 6 mesecev niso smeli imeti strelnih vaj. Staro strelivo se je med potjo v silni vročini deloma tudi pokvarilo. Tako so v bitki ruske ladje slabše zadevale. Če so pa zadele, pa ruske granate dostikrat niso eksplodirale, in Japonci od tega streljanja niso imeli veliko škode. Poleg tega so ruske oklopnice morale zaloge premoga voziti kar s seboj. Naložile so tolike zaloge, boječ se,

da ne bi premoga zmanjkalo, da so bile ladje zaradi tega pretežke in zato tudi počasnejše.

Japonci pa so se za ta sprejem blizu svoje domovine 6 mesecev pripravljali, kakor na domačem vežbališču. Imeli so dobro municijo in v teku 6 mesecev so razdalje tako dobro izmerili, da je vsaka njihova granata zadela in eksplodirala. Vse njihove ladje so bile pred bitko docela popravljene, tako da so 27. maja priplule pred Ruse, kakor bi prišle na parado. Take so drugi dan tudi zapustile bojišče, ne da bi bila katera utrpela kako posebno škodo.

Ker sem bil sredi bojne črte, sem na 300 do 500 metrov daleč videl, kako so se potopile tri najmočnejše naše oklopnice »Aleksander III.«, »Borodino« in »Osljablja«. Vse tri so se potopile, z zadnjima dvema je utonilo tudi vse moštvo. Prva se je potopila »Osljablja«. Nikdar v svojem življenju ne bom pozabil te strašne slike. Pripluli smo čisto blizu ob tej potapljači se oklopnici. Nekaj sto mož se je gnetlo na krovu. Niso vedeli, kje naj pričakujejo pomoči. V to stisnjeno človeško gnečo pa so neprestano padale japonske granate in trgale človeška trupla. Vsa desna stran je bila že pod vodo. Naenkrat pa se je vse moštvo zagnalo v vodo. Nekateri so se ob ladij razbili in z zlomljenimi udi potopili. V vodi je nastala strašna zmeda potapljačih se ljudi, ki so klicali na pomoč in drug drugega vlekli v globočino. V ta vrvež pa se vedno znova udarjale japonske granate. Čez nekaj sekund je »Osljablja« izginila.

Že 30 let počivajo na dnu japonskega morja v tej bitki potopljene ruske vojne ladje. Tam počivajo moji tovariši, ki so umrli za Rusijo in njeno čast. Niso bili oni krivi, da jim ni bilo dano s svojimi žrtvami priboriti domovini boljše bodočnosti. Svoje spoštovanje hrabremu ruskemu nasprotniku je izkazal japonski sovražnik s tem, da je tistim ruskim mornarjem, ki so ostali živi in so prišli v ujetništvo, vrnil njihovo orožje.

»Halo, halo! Adolf, ali slišiš? Le pridi vent! Eksekutor je že odšel!«

Kraljevska novoporočena na Danskem. Po svatovskiini v Stockholmu je danski prestolonaslednik Frederik na krovu danske vojne ladje pripeljal svojo ženo princezo Ingrido v Kodanj. Na sliki: Danski kralj Kristijan pelje svojo sinah z ladje na kopno; za njima ženin princ Frederik.

Skrivnostna eksplozija

Pariška policija sedaj z vso vnemo išče zločinsko tolpo, ki je razpečavala mamljive strupe, katere je izdelovala v neki vili, kar je prišlo na dan, ko je ta vila radi eksplozije zgorela.

Pred nekaj dnevi je v mestnem delu okrog »Slavoloka zmage« eksplodirala neka vila, ki je bila last Georgesa Cheba iz Tunisa, kateri je izdelovala filme. Ta vila je bila v hipu v plamenu. Gasilci so od vseh strani prihiteli na pomoč, toda rešiti ni bilo mogoče nič. Šele, ko je razdejana vila skoro pogorela, so začeli raziskavati, kaj bi bilo povzročilo eksplozijo.

Spočetka so mislili, da je morda eksplodiral plin, ki je uhajal iz kake cevi. Toda kmalu so našli nekaj drugega, kar je zelo zanimalo kriminalno policijo. Pod zemljo pod razdejano vilo so našli skriven laboratorij. V njem je bilo polno kemikalij in preparatov ter več modernih strojev. Jasno je bilo, da so v tem laboratoriju še delali do tistega trenutka, ko se je zgodila eksplozija. Končno so našli velike množine belega praška, katerega spočetka niso mogli spoznati. Medtem je policija zaslišala več ljudi, ki so ob času eksplozije bili blizu vile. Ti so policiji povedali, da so videli takoj po eksploziji dva moža, ki sta vsa krvava bežala iz vile, sedla v avto in izginila. Ker so ljudje oba neznanca dobro opisali, je policija kmalu ugotovila, kdo sta, vendar ju še niso našli. Našli pa tudi niso lastnika vile.

Kemična analiza skrivnostnega belega

praška je dognala, da je močan omamljiv strup. Na ta način je policija kmalu prišla na sled široko razpredeni organizaciji trgovcev z mamljivimi strupi. Ali pa je lastnik vile bil tudi član te tolpe, se ne ve. Vsekakor je mogoče, da je postal žrtev te zločinske tolpe in da je v svoji vili zgorel.

8.13 m daleč skočil!

Zamorski dijak Jese Owens v Ameriki je skočil 8.13 m daleč ter s tem dosegal svetovni rekord zboljšal za 15 cm.

Srnjak čaka loveca. S prvim junijem se pri nas odpre lov na srnjaka, nad katerega se pripravljajo lovci, da ga dobe z zalazom, čakaniem ali piskom.

Po izredno znižanih cenah

**pokromana kolesa „GRITZNER“ in „ADLER“
najboljši šivalni stroji „ADLER“ in „GRITZNER“**

Josip PETELINC, Ljubljana

blizu Drešernovega
spomenika (za vodo)

Pouk v umetnem ve-
zenju brezplačen!
Večletna garancija!

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pelitna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Zaposlitev želi

čez dan starejša oseba, zanesljiva, večja boljše meščanske kuhe, hišnega dela in pranja. Ponudbe upravi »Sl.« pod »Delo« št. 6153. (a)

Dobra šivilja

za vsako delo - gre šivat na dom. Toman. Gosposka ulica 4-1. desno. (a)

Gospodična

inteligentna, dobro izveščana v kuhinji in gospodinjstvu, išče namestitev v kopalnici, zdravilišču ali boljšem hotelu. Ponudbe upravi »Sl.« pod »Dobra spravevala« št. 6159. (a)

Dekle

s kmetijskim gospodinjstvom tečajem, ki je služila pri finih družinah in zna dobro kuhati meščansko hrano - išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru. (a)

Pek

s svojo koncesijo - išče službo. Dopise upr. »Sl.« pod »Koncesija« 6101. (a)

Službo služe

afin kasanta z večletnimi spravevali iščem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6170. (a)

Šofer

ki bi opravljal vsako delo, večšobarskih ter poljskih del, želi k tovrstnemu ali osebnemu avtu. Cenj. ponudbe upravi »Slovenca« pod »Marljiv nekadilec« št. 6185. (a)

Službo določa

Šiviljsko pomočnico

sprejemem takoj. Gorjanc, Nunska ulica 3-I. (b)

Sobaria

z večletnimi spravevali, večšobarskih ter samostojnega dela na vrtu, sprejme Vlado Radan - Zagreb, Mihanovičeva ulica 14. (b)

Vrtnarja

za oskrbovanje vrta - sprejme Skopek, Aškerčeva ulica 5. (b)

Dekle štajerka

z letnimi spravevali, resna in solidna, ki zna kuhati, se sprejme. - Pisati na: Cabrian, Varaždinske Toplice. (b)

Sedlarski pomočnik

z mojstrskim izpitom, ki je zmožen samostojno voditi podružnico, se sprejme. Samo pismene ponudbe je poslati na Zadrugi dom v Slovenjgradcu. (b)

Lakirar. pomočnika

in valenca takoj sprejemem. Suštaršič, Frankopanska ulica 21 - Ljubljana. (b)

Strežnico srednjih let krepko in izveščano - k hromi stari dami in za domača dela sprejme takoj Jos. Srebre, Brežice. Ponudbe pismeno. (b)

Fotografirajo

majšje moč, išče za takoj večje podjetje za izdelavo amaterskih del. Ponudbe z navedbo plače, dosedanje zaposlitve ter svoje-ročno izdelane slike pod šifro »Fotografirajo« 6191 upravi »Slovenca« Maribor, Celje, Ljubljana. (b)

Največja zaloga damskih, dekliških in otroških
poletnih oblek v Ljubljani je brezdvomno pri

**F. J. Goričar, Sv. Petra cesta
št. 29**

in sicer se Vam nudi:

Moderna perilna obleka že od Din 55.— naprej!
Boljše iz ripsa, krepa, poplina od Din 88.—
Najmodernejša iz raznih modnih artiklov od Din 120.—

Velika izbira športnih in modnih kril in bluz, rujave in črne halje, damske predpasnike od pripravljenih do najfinjših, igralne obleke, bele obleke za birmanke i. t. d. Lastni izdelki. Prvovrsten kroj. Fina izdelava. — Oglejte si naše izlozbe kakor tudi zalogo brezobvezno.

Zasluzek

Jazz-band

kvartet ali kvintet, študentje, se sprejme za julij in avgust na morje. Oskrba in stanovanje prosto. Ponudbe z natančnimi navedbami je poslati na direktoriju hotela Sudetija, Omišali, otok Krk, Jugoslavija. (z)

Denar

Davčne zadeve,

pritožbe, kontrola vplačil, informacije: »Davčna poslovalnica«, Ljubljana - Miklošičeva 7/II. (d)

V polni vrednosti

prevzamemo hran. knjižice »Kmetijske posojilnice« (večje vloge) proti varni vključbi, obrestovanju in mesečnemu odplačilu. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Industrija« 5934. (d)

Tam doli

na Dolenjskem je naprodaj lična nova vila, obdana s tisočji zlatne trte, travnikom, gozdom ob glavni cesti Mokronog - Šmarjeta, za smešno ceno 120.000 Din v knjižicah Kmetijske ali ljudske ali Mestne ljubljanske. Sitajna prilika - Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Posredujem

denar na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov, Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. Telefon 38-10. Pismeni odgovor 3 Din. (d)

Vlož. bančne knjižice

kupujemo in prodajamo po najboljšem tečaju in izplačujemo takoj v gotovini. Poslovni zavod d. d., Zagreb, Praska ul. 6-II. Tel. int. 38-38. Naročila z dežele izvršujemo najtežje. — Vse informacije brezplačno. (d)

V polni vrednosti

prevzamemo hran. knjižice Mestne hranilnice ljubljanske (večje vloge) proti vključbi na prvem mestu visokovrednega objekta, obrestovanju in mesečnemu odplačilu. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Tovarna« 5935. (d)

Kupim knjižice

vseh denarnih zavodov po najvišji ceni. Sporočite zavod, znesek in ceno upravi »Slovenca« pod »Vsaka vloga« št. 6207. (d)

295.000 Din

knjižico Mestne hranilnice ljubljanske prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Najvišji ponudnik« št. 6206. (d)

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka Ljubljana Krekov trg 10

Občina

Rudnik pri Ljubljani potrebuje 100.000 Din posojila za dobo 5 let za dograditev šole. Do 20.000 Din v poštev tudi knjižice Kmetijske posojilnice ljubljanske. Občina je brez dolga. — Davčna osnova 74.400 Din. (d)

Hranilne knjižice

Mestne hranilnice Kamnik kupimo proti takojšnji gotovini. Ponudite ceno in znesek upravi »Slovenca« pod »Industrija« 6204. (d)

Vlagatelji, pristopite

v zaščito lastnih interesov k »Društvu za zaščito vlagateljev«, Ljubljana - Miklošičeva 7/II. (d)

Ženitbe

Mlad uradnik

želi poročiti do 23 let staro gospodično. Slika zaželjena. - Ponudbe upravi »Slov.« pod »Simpatična« št. 6158. (z)

Letovišča

Letovišče

vsja oskrba v neki graščini. - Vpraša se: Moravče, pošto ležeče. (L)

Stanovanja

Dvosobno stanovanje

oddam s 1. junijem. Vrhovčeva ulica 12. (c)

S 1. julijem oddam

v I. nad. stanovanje dveh sob, kopalnice in vseh priključkov ter dveh balkonov. Dunajska cesta, poleg iseharne »Produkt«. Ivan Figar. (c)

Vnajem

Pozor!

V najem oddam gostilniško kuhinjo pod zelo ugodnimi pogoji, dobro izveščani kuharici z daljšimi spravevali. Starost 30-45 let. Gostilna na prometnem kraju. Pismene ponudbe upravi »Slov.« pod »Kavcija« 600-1000 Din št. 6151. (n)

Košnja

prva in druga, se odda. Drenikov vrh 1, Ljubljana.

Trgovina

v industrijskem kraju, ob prometni cesti, se odda v najem. Cenjene ponudbe pod »Lepa prilika« 6178 podružnici »Slovenca« Jesenice. (n)

Pohištvo

Izpod vrednost. cene prodam še nerabljen spalnno opremo. — Rozi Hafner, Slapničarjeva ulica št. 5, Moste. (s)

Porestva

Vila v Ljubljani blizu cerkve sv. Jožefa, 9 sob, veranda, 1200 m² vrta - naprodaj. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6134. (p)

Veleposestvo

arondirano, v zelo ugodni legi, z mrtvim in živim inventarjem, naprodaj. — Resni reflektanti naj vprašajo v upravi »Slovenca« pod št. 6133. (p)

Stavbno parcelo

600 m², na lepem kraju za Bežigradom, prodam. Peščena tla, solnčna lega. Vpraša se: Podmilščakova ulica 11. (p)

Tristanovanjska hiša

nova, periferija Ljubljane, blizu tramvaja - ugodno naprodaj. — Hiše, vile, parcele, posestva, mlake, žage, gostilne, pekarnice itd. — prodaja in kupuje. Realiteta pisarna, Ljubljana, Wolfova 1. (p)

Lepo posestvo

majhno, z novo hišo, ob želi, postaji, naprodaj za 28.000 Din. - Smid, Dražava, pošta Loče. (p)

Dvodružinska hišica

z vsemi pritliklinami ter vrtom in nivo, na zelo lepi točki v trgu na bivšem Spod. Stajerskem - naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6171. (p)

Parcela

500 do 700 m², ugodno naprodaj. - Poizve se na lžanski cesti 18, pri Plešk. (p)

Pozor pekli

Prodajam parcelo za zidavo pekarnice, v mestu, ob glavni cesti, z dobrim prometom. Ugodni plačilni pogoji. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6167. (p)

Dobro naloži denar,

kdor kupi enonadstropno hišo z zemljiščem in hlevom v Radomlju. Vselitev in košnja takoj. Pojasnila daje Pogačar, Kamnik 22. (p)

Gostilno z vrtom

v industrijskem kraju prodam. — Vprašati upravo »Slovenca« pod »Donosno« št. 6179. (p)

Posestvo

12 orolov, nova hiša, v bližini središča Dolenjske, naprodaj za 220.000 Din proti gotovini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6189. (p)

Hiša na deželi

primerna za vsakega upokojenca, ob državni cesti, sadonosnik, zelenjadni vrt, se za 70.000 Din prodaja. Od tega 30.000 hipoteke Mariborske Mestne hranilnice. Vprašati: Saria, Maribor - Gospodarska št. 13. (p)

Pozor upokojenci!

Nova hiša z 2 sobama, kuhinjo, pritliklinami in nivo se odda ugodno v najem v Šmarjeti pri Celju. Naslov v upravi »Slovenca« Celje. (p)

Hiša

tik ceste - naprodaj. — Limbuš-Pekere št. 94 pri Mariboru. (p)

Prodajo

Gospodin e! Obrtniki!

ne zamudite ugodne prilike. Zaradi izrazitve zaloge odprodajam iz skladišča razno kuhinjsko posodo, orodje itd. - po znatno znižanih cenah **Stanko Fijančič** železnina, Resljeva cesta 3 (poleg Zmajskega mostu) vhod skozi dvorišče. V račun vzamem tudi hranilne knjižice Kmetijske in ljudske pos. ljubljanske.

Izredno dobra

in cenena oblačila, moško perilo itd. - kupite najbolje pri Preskerju Sv. Petra cesta 14.

Kose

garantirane, najboljše vrste, srpe, brusne kamne, portland cement, Weckove kozarce za vkuhanje sadja - kupujte pri **JOS. JAGODIČ, Celje** Glavni trg, Gubčeva ulica

Elektromotorji

novi in rabljeni, za vse namene, vedno v veliki izbiri na prodaj. Lastna delavnica za previjanje in popraviljanje dinam, avtodinam, elektromotorjev ter vseh električnih aparatov, instalacije za luč in pogon. **Franjo Perčič, elektro-podjetje, Ljubljana, Gosposvetska 10. Telef. 23-71.**

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri **IV. Schumi** Dolenjska cesta Telefon šte. 2951

Seno, steljo

z košnji ceno oddam pod Rožnikom. Naslov v upravi »Slovenca« št. 6187. (l)

Vrtne stole

zložljive, po 20 in 22 Din, prodaja Tribuč, Glince, Tržaška 6, telefon 26-05. (l)

Tinčkove in Tončkove prigode

43.

Tinček in Tonček kot krotilca zveri.

Rečeno — storjeno.

Da bi si čimprej priborila naklonjenost gorile, sta ji začela streljati z najboljšimi jedmi, ki sta jih imela v svoji šrambi. Gorila je postajala čedalje krotkejša. Dečka sta kmalu počenjala z njo, kar sta hotela.

Tonček se je za trenutek odstranil iz kolibe,

da bi pogledal, če je zunaj vse v redu. Nenadoma pa je s presunljivim krikom prišel nazaj: **Krokodil! Krokodil! Rešimo se!** Tinček in gorila, ki sta prijateljsko sedela sredi kolibe, sta se zbegnoma ozirala. Gorila, ki je bil pravkar še ves prijeten in dobrodušen, je ob pogledu na krokodila postal v hipu ves besen in grozeč.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg (l)

Posnemalnike

brzoparilnike - na obročno odplačilo pri »Tehna« v Ljubljani, Mestni trg 25. Sprejemamo potnike! (l)

Za birmo!

Ročne torbice, listnice, aktovke, denarnice, kovčke, nahrbtnike, nogometne žoge itd. priporočila v veliki izbiri in po zmernih cenah **IVAN KRAVOS** Telefon 2207 - Maribor Aleksandrova cesta 13.

Pozor kolesarji!

Za časa veleseseja dobite

kolesa

po znižani ceni od 950 Din naprej pri trvdki

Pepi Krmelj

Zg. Šiška, Celovška c. 115

Košnja sena in otave

s travnikov Oražnovce dijaške ustanove pod dolenskim kolodvorom in nad »Zelenim hribom« — se odda. — Pogoji so na vpogled pri hišniku ODD v Wolfovi ulici št. 12 in na Dolenjski cesti št. 23.

Motor Kotalič

Najnoviji modeli stizu koncem meseca maja. Zastupstvo Motor Kotaliča BSA Zastupstvo Pli-novnika (Vergazera) Amal, Amac, Binks, BB. Zastupstvo Lucas Limitet Magneta, Dinama, Dinamo-magneta, Akumulatore, Svetiljka; rezervni dije-lovi uvijek na skladištu. Ivan Štrban, Zagreb, Ilica 164. (l)

Betonsko in drugo železo

vsakovrstno pločevino, trboveljski cement, kovno lepenko, štukaturno trsje, žico, mrežo za ograje, stavbno okovje, orodje in vso železnino — ima najceneje na zalogi Fr. Stupica, zaloga poljedelskih strojev, nakup starega železa in drugih kovin, zaloga smodnika i. t. d., Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. (l)

Tinčkove in Tončkove prigode

43.

Tinček in Tonček kot krotilca zveri.

Rečeno — storjeno.

Da bi si čimprej priborila naklonjenost gorile, sta ji začela streljati z najboljšimi jedmi, ki sta jih imela v svoji šrambi. Gorila je postajala čedalje krotkejša. Dečka sta kmalu počenjala z njo, kar sta hotela.

Tonček se je za trenutek odstranil iz kolibe,

da bi pogledal, če je zunaj vse v redu. Nenadoma pa je s presunljivim krikom prišel nazaj: **Krokodil! Krokodil! Rešimo se!** Tinček in gorila, ki sta prijateljsko sedela sredi kolibe, sta se zbegnoma ozirala. Gorila, ki je bil pravkar še ves prijeten in dobrodušen, je ob pogledu na krokodila postal v hipu ves besen in grozeč.

Najprijetnejše letovišče na morju nudi Hotel VILA LUCIJA

Aleksandrovo, na otoku Krku

Pension od 50 Din naprej (vse takse vštete).
Sezona od 1. maja do 30. septembra.
Restavracijska terasa nad samim morjem.
Hotel je last renomirane slovenske tvrdke.
Zahtevajte brezplačne prospekte pri
Putniku ali pa pri direkciji hotela.

Ugodno kupiš:

barve (suhe in oljate), email lak, firnež, terpentín,
zidarske, pleskarske in umetniške čopiče, umetni-
ške oljate barve v tubah ter vse v to stroko spa-
dajoče predmete. Poseben oddelček parfumerije pri

Franz Drago,

Ljubljana, Stari trg št. 11. — Telefon 20-45.

Izvanredno dober

HRUŠOVEC in JABOLČNIK

večjo množino, ima na prodaj
Podružnica Kmet. družbe št. 11 v
Slov. goricah. Oddaja tudi v manj-
ših količinah. — Pojasnila daje:
FRANJO THALER, načelnik.

„TRIBUNA“ F. BATJEL, tovarna dvokoles in otroških
vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

„Bogoljub“

za mesec junij

je ravnokar izšel. Ako še niste naročeni
na ta list, zahtevajte ga na ogled od
uprave v Ljubljani. Postrežejo vam lahko
še z vsemi letošnjimi številkami. Že pre-
gled ene same številke vas bo prepričal,
da je

„Bogoljub“ najlepši slovenski
nabožni mesečnik!

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za „Slovenca“, „Domo-
ljuba“ in „Bogoljuba“, naročate inserate in dobite
razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zju-
traj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.
Telefonska številka 3030.

Dolores Wieser

PEVČEK

Ljubezenska zgodba mlade duše

Žerjavka temni bolj in bolj. Goreč zglavnik se raz-
suje, da skoraj bolešno jekne, in Ivan dvigne vroče
obličje. Oči mu zro vročično v temni svit in ne vidijo
ničesar. Plamenček zaplapola in ga zdrami iz njegovih
misli. Tedaj zagleda sredi žerjavice čok: videti je kakor
srce, polno ran, ki iz njih sukljajo plameni.

Jezus!

Nekoč je videl v neki kapeli v Franciji podobo.
Bilo je naslikano prebodeno srce; ogenj je švigal iz
njega, trnje ga je ovijalo. Ivan je stal pred podobo in
vprašal očeta, kaj pomeni. Oče je rekel: Srce je lju-
bezen, ogenj hrepenenje in trnje trpljenje. Slikajo zdaj
večkrat tako, ker nas je Gospod Jezus tako ljubil.

»In tako ljubezenti hočem vračati jaz,
ljubiti te s srcem, ki je vse polno ljubezni in hrepe-
nenja, in s teboj hočem trpeti sleherni dan in slednjo
uro — da mi boš lahko verjel, da te imam tako rad,
tako, tako rad, kakor nič drugega ne na svetu!«

Da — trpeti — trpeti! Zazdi se mu, kakor da ni
na zemlji nobene besede, ki bi zvenela tako blaženo
in bi imela v sebi tako sladko moč. Veličastna mirnost
mu napne vso voljo; skoči kvišku, kakor da mu je treba
iti v boj, in zazdi se mu, kakor da mu leži zdaj življenje
v rokah jasno in razločno, da bi ga lahko otipal, kakor
lepo uglašene gosli in mu je treba samo potegniti z
lokom in zadonela bo pred večno Ljubeznijo prelepa,
presilajna in presilna ljubezenska pesem kristjana. Saj,
ljubiti in trpeti od davi do drevi, vse radostno žrtvo-

40

vati in nič ne meriti, dokler ne ostane človeku nič več,
razen golega življenja, in to — o Bog — je vendar v
vseh časih porajalo mučence!

Visoko zravnan in žareč stoji Ivan. Vlije se nanj
kakor ognjena pršavica misel na tisoč in tisoč mož-
nosti, da bi kaj žrtvoval, možnosti, ki jih prej ni videl,
in kar preobvladajo ga načrti junaštva, ki je doslej stalo
pred njim kakor jutranja megla in ki naj postane zdaj
njegova last, njegov smoter.

Da trpeti! Našel je ključ! Ne boji se. Življenje se
mu bo použivalo v ognju in bolesti — kaj zato? Nakazo,
ki se je drugi boje, hoče hrepeneti objeti in si jo pri-
tisniti na srce, dokler se ne zdrobi ta posoda in ne do-
seže blaženstva vseh blaženstev!

O ljubezen, ljubezen! Zdaj te imam! Jezus, zdaj
me vzemi k sebi gori na križ, da tebi na ljubo odmrjem
vsemu, kar nisi ti sam.

Zdaj bo živila sleherni beseda, slednja pesem! Zdaj
niso več samo pobožni obrazci, ki bi jih le napol raz-
umel, zdaj so ogenj in dejanje!

Zdaj pride življenje, to življenje!

Veter tuli in žerjavka pokljaje umira. V nočno ti-
hoto plane jasen, blažen vzklik: iz mladih prsi prihaja,
ki svoje moči in blaženosti ne morejo več zaklepati vase
— moralo bi jih sicer raznesti.

Božiči so prinesli dokaj snega in mrz je zapri
ljudi v hiše. Mestece gleda kaj zaspano. Krojačevega
sinčka, deset let starega, so pokopali. Bil je kaj bistra
glavica, uren, majhen fantek in povrh tega strumen
ministrant. Šolski tovariši so ga spremili k zadnjemu
počitku in se potem tiho razšli po zasneženih potih
domov. Najbolj tiho je šel dolgi Nace.

Nesel je črni križ in imel roke vse modre; obledeli

plašč z zlatimi našivi je plahutal okrog njega. Sicer je
nosil križ plavalasi Jožek. Zdaj leži že sam v trdo zmrzli
zemlji. Tako je premišljal Nace in nato namignil Ivanu,
rekoč:

»Na, nesi svetilnico in kotliček z mrtvašnico. Jaz
moram še v žagrad.«

Ivan mu vzame žalostno, a vendar tolažilno orodje
in ga oprežno nese v mrtvašnico pod lipami.

Skozi ozka, prišiljena okna prihaja svetloba in mrz
v mali prostor, na čigar tleh leže listi suhega cvetja in
kaplje rdečega voska. Rahel vonj po trohnobi visi skriv-
nostno pod obokom. Žalost po očetu se mu zbudi: oče bo
pač že v nebesih in Ivan ne sme tožiti. — Sunkoma za-
luputne za seboj težka, majna vrata in stopi za Nacetom
v zakristijo. Ta pravkar obeša plašč v rjavo omaro. Ko
obstoji Ivan na vratih, da bi ga počakal, se Nace okrene
in živo reče:

»Ti — ne bi hotel iti ministrirati namesto Joška?«

»Rad,« odvrne Ivan urno in veselo.

»Prav, ná latinsko knjižico in se nauči na pamet!«
Ivan vtakne oguljeno stvarco, ki je šla že mnogim
fantičem skozi roke, v žep in srce se mu smeje. Streči
pri maši!

»Seveda,« meni Nace s pomilovanjem, ko gresta čez
pokopališče proti Pevskemu domu, »to je malo nerodno,
da boš moral najprej služiti prav od začetka kakor drugi.
Pa bom že gledal, da boš urno napredoval. Za začetek te
dodelim k zvonovom. Recimo — k srednjemu. Potem pa
pride že kar samo po sebi, da boš moral zdaj pa zdaj
priskočiti pri blagoslovu. No, tedaj boš pa že mini-
strant! To pa potem že vsak izprevidi, da je bolj
prav, da strežeš pri maši ti kakor kak majčken frtolec,
ki ne razume še ščepca latinskega.«

S. M. Felicite Kalinšek je izšla v
novem osmem natisu 15. maja.
Kljub zelo pomnoženemu obsegu, novim večbarvnim tabelam, najizbranejši
opremi ostane stara cena 160 Din za vezan izvod. Jugoslovanska knjigarna.

Slovenska kuharica